

PRZEDMIOTOWE ZASADY OCENIANIA

Szczegółowe warunki i sposób oceniania przedmiotowego uczniów

II etap edukacyjny obejmujący oddziały IV–VIII

Szkoły Podstawowej im. Jana Pawła II

w Waplewo

HISTORIA

I. Ogólne warunki i sposób oceniania

1. Szkoła ma spójne zasady oceniania osiągnięć uczniów.
2. Uczeń w trakcie nauki w szkole otrzymuje oceny bieżące, klasyfikacyjne śródroczne i roczne oraz końcowe.
3. Ocenianie ma charakter ciągły, a stopnie wystawiane są systematycznie, zgodnie ze szczegółowymi warunkami i sposobem oceniania wewnątrzszkolnego uczniów określonymi w statucie szkoły.
4. Ocenianie osiągnięć edukacyjnych ucznia polega na rozpoznawaniu przez nauczycieli poziomu i postępów w opanowaniu przez ucznia wiadomości i umiejętności.
5. Ocenianie bieżące z zajęć edukacyjnych ma na celu monitorowanie pracy ucznia oraz przekazywanie uczniowi informacji o jego osiągnięciach edukacyjnych pomagających w uczeniu się, poprzez wskazanie, co uczeń robi dobrze, co i jak wymaga poprawy oraz jak powinien dalej się uczyć.
6. Nauczyciel jest obowiązany indywidualizować pracę z uczniem na zajęciach edukacyjnych odpowiednio do potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia.

II. Sprawdzanie i ocenianie osiągnięć edukacyjnych ucznia

1. Osiągnięcia ucznia sprawdzane są za pomocą metod oraz narzędzi skonstruowanych z zachowaniem obiektywizmu, trafności i rzetelności.
2. Ustala się metody oraz narzędzia sprawdzania i oceniania określone w poniższej tabeli:

L.p.	METODY	NARZĘDZIA
1)	sprawdzanie ustne:	a) odpowiedź ustna, b) testy ustne, c) prezentacje uczniowskie, d) samodzielne przygotowanie i prowadzenie lekcji.
2)	sprawdzanie pisemne:	a) test dydaktyczny/praca klasowa, b) diagnozy przedmiotowe, c) sprawdziany, d) kartkówki, e) krótkie wypowiedzi pisemne.
3)	projekty i badania uczniowskie:	a) projekty zespołowe, b) gra historyczna, c) prezentacje uczniowskie indywidualne i grupowe.

3. Sprawdzanie pisemne obejmujące treści nauczania z ostatniego działu lub kilku jednostek lekcyjnych przeprowadza się według następujących zasad:
 - 1) o planowanej pracy klasowej nauczyciel informuje uczniów co najmniej na tydzień przed jej przeprowadzeniem wpisując temat do dziennika lekcyjnego;

- 2) przed zapowiedzianą pracą klasową, nauczyciel ma obowiązek przeprowadzić lekcję powtórzeniową oraz przekazać informacje o wymaganiach;
 - 3) zapowiedziany przez nauczyciela sprawdzian pisemny (10 – 20 min.) może obejmować treść z trzech ostatnich lekcji;
 - 4) nauczyciel ma obowiązek wpisać termin sprawdzianu do dziennika lekcyjnego (nie krócej niż trzy dni przed terminem pisania);
 - 5) kartkówki sprawdzające wiedzę z ostatniej lekcji mogą być przeprowadzane bez zapowiedzenia na wszystkich zajęciach.
4. Uczeń ma prawo do jednokrotnej poprawy oceny z pracy klasowej. Ocena z poprawy pracy klasowej wpisywana jest do dziennika, jeżeli jest wyższa od oceny poprawianej.
 5. Czas, w jakim ocena powinna być poprawiona, ustalony będzie przez nauczyciela przedmiotu, nie może on być jednak dłuższy niż dwa tygodnie od otrzymania oceny.
 6. Formy poprawy oceny:
 - 1) ustna;
 - 2) pisemna;
 - 3) praktyczne wykonanie pracy.
 7. Jeżeli uczeń nie pisał pracy klasowej z powodu nieobecności:
 - 1) tylko w tym dniu – zalicza tę pracę klasową na najbliższej lekcji, na której jest obecny;
 - 2) krótszej niż tydzień – zalicza tę pracę klasową w ciągu tygodnia od powrotu do szkoły;
 - 3) dłuższej niż tydzień – zalicza tę pracę klasową w ciągu dwóch tygodni od powrotu do szkoły;
 - 4) spowodowanej długotrwałą chorobą lub sytuacją losową – zalicza tę pracę klasową w terminie ustalonym z nauczycielem;
 - 5) i nie umówił się na jej zaliczenie w wyżej wymienionych terminach, zalicza tę pracę klasową na pierwszej lekcji, na której jest obecny po ich upływie.
 8. Uczeń może poprawiać ocenę z pracy klasowej, na której nie był obecny, tylko na tym przedmiocie, którego ocena/nieobecność dotyczy lub po ukończeniu zajęć lekcyjnych.
 9. Uczeń uzupełnienia materiał z zajęć edukacyjnych w przypadku nieobecności:
 - 1) jednodniowej – na następną lekcję z danych zajęć edukacyjnych;
 - 2) krótszej niż tydzień – w ciągu tygodnia od powrotu do szkoły;
 - 3) dłuższej niż tydzień – w ciągu dwóch tygodni od powrotu do szkoły;
 - 4) spowodowanej długotrwałą chorobą lub sytuacją losową – w terminie ustalonym z nauczycielem.
 10. Uczeń ma prawo na początku zajęć, zgłosić nieprzygotowanie do lekcji raz w ciągu półrocz.
 11. Za nieprzygotowanie do lekcji rozumie się:
 - 1) brak pracy domowej - oznaczenie w dzienniku „bz”;
 - 2) brak uczniowskiego wyposażenia (np. zeszytu, przyborów, stroju) - oznaczenie w dzienniku „npw”;
 - 3) nieopanowanie wiadomości i umiejętności z poprzedniej lekcji – oznaczenie w dzienniku „np”.
 12. W przypadku:
 - 1) pkt 11, ppkt 1 i 2, nieprzygotowania, w sytuacjach powtarzających się, zależnych od ucznia, a uniemożliwiających prowadzenie procesu nauczania – uczenia się wpływa na obniżenie oceny zachowania;
 - 2) pkt 11, ppkt 3 uczeń za każde kolejne nieprzygotowanie otrzymuje ocenę niedostateczną.
 13. W klasach czwartych na początku roku szkolnego stosuje się czterotygodniowy okres „ochronny” (bez sprawdzianów i ocen niedostatecznych).
 14. Począwszy od klasy IV szkoły podstawowej oceny bieżące oraz śródroczne i roczne oceny klasyfikacyjne z zajęć edukacyjnych, ustala się w stopniach według następującej skali:
 - 1) Stopień celujący 6;
 - 2) Stopień bardzo dobry 5;
 - 3) Stopień dobry 4;
 - 4) Stopień dostateczny 3;

- 5) Stopień dopuszczający 2;
 - 6) Stopień niedostateczny 1;
- z zastrzeżeniem § 51 statutu szkoły.

15. Począwszy od klasy IV szkoły podstawowej ustala się następujące przedziały procentowe dla poszczególnych stopni z prac pisemnych:

- 1) 95% - 100% - stopień celujący;
- 2) 94% - 89% - stopień bardzo dobry;
- 3) 88% - 69% - stopień dobry;
- 4) 68% - 49% - stopień dostateczny;
- 5) 48% - 34% - stopień dopuszczający;
- 6) 33% - 0% - stopień niedostateczny.

16. Dostosowanie przedziałów procentowych dla poszczególnych stopni z prac pisemnych w przypadku ucznia posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego:

- 1) 95% - 100% - stopień celujący;
- 2) 94% - 85% - stopień bardzo dobry;
- 3) 84% - 66% - stopień dobry;
- 4) 65% - 46% - stopień dostateczny;
- 5) 45% - 23% - stopień dopuszczający;
- 6) 22% - 0% - stopień niedostateczny.

17. Ogólne wymagania edukacyjne:

- 1) **stopień celujący** otrzymuje uczeń, który:
 - a) opanował w pełnym zakresie wiadomości i umiejętności określone w wymaganiach edukacyjnych wynikających z podstawy programowej i realizowanych w szkole programów nauczania uwzględniających tę podstawę,
 - b) samodzielnie i twórczo rozwija własne zainteresowania i uzdolnienia,
 - c) jest kreatywny, oryginalnie rozwiązuje problemy,
 - d) osiąga sukcesy w konkursach i olimpiadach przedmiotowych, zawodach sportowych oraz konkursach artystycznych,
 - e) jest laureatem w ramach konkursu przedmiotowego organizowanego przez KO;
- 2) **stopień bardzo dobry** otrzymuje uczeń, który:
 - a) opanował bardzo dobrze wiadomości i umiejętności określone w wymaganiach edukacyjnych wynikających z podstawy programowej i realizowanych w szkole programów nauczania uwzględniających tę podstawę,
 - b) sprawnie posługuje się zdobytymi wiadomościami; rozwiązuje samodzielnie problemy teoretyczne i praktyczne ujęte podstawą programową i programem nauczania,
 - c) potrafi poprawnie rozumować w kategoriach przyczynowo - skutkowych wykorzystując wiedzę przewidzianą w programie,
 - d) rozwiązuje problemy i zadania dodatkowo stawiane przez nauczyciela,
 - e) potrafi łączyć wiedzę z kilku przedmiotów przy rozwiązywaniu zadania;
- 3) **stopień dobry** otrzymuje uczeń, który:
 - a) opanował w dużym zakresie wiadomości i umiejętności określone podstawą programową nauczania w danej klasie,
 - b) w ciągu trwania roku szkolnego (półroczna) wykazuje się odpowiedzialnym stosunkiem do przedmiotu;
- 4) **stopień dostateczny** otrzymuje uczeń, który:
 - a) opanował w podstawowym zakresie wiadomości i umiejętności określone podstawą programową, które są konieczne do dalszego kształcenia,
 - b) rozwiązuje i wykonuje zadania teoretyczne i praktyczne typowe, o średnim stopniu trudności;

- 5) **stopień dopuszczający** otrzymuje uczeń, który:
 - a) posiada braki w opanowaniu wiadomości i umiejętności określonych podstawą programową, ale braki te nie przekreślają możliwości dalszego kształcenia,
 - b) wykonuje zadania teoretyczne i praktyczne typowe, o niewielkim stopniu trudności;
- 6) **Stopień niedostateczny** otrzymuje uczeń, który:
 - a) nie opanował typowych wiadomości i umiejętności określonych podstawą programową, które są konieczne do dalszego kształcenia,
 - b) nie potrafi rozwiązywać zadań teoretycznych lub praktycznych o elementarnym stopniu trudności nawet z pomocą nauczyciela.

18. Przy ustalaniu śródrocznej i rocznej oceny klasyfikacyjnej nauczyciel może brać pod uwagę średnią ważoną ocen, zgodnie z ustalonymi w szkole wagami ocen kategoriach.

- 1) ustala się następujące wagi ocen w głównych kategoriach, spójnych dla wszystkich zajęć edukacyjnych:
 - a) praca klasowa – waga 10,
 - b) sprawdzian – waga 8,
 - c) odpowiedź ustna – waga 6,
 - d) kartkówka – waga 6,
 - e) praca na lekcji – waga 3,
 - f) praca domowa – waga 3,
 - g) przygotowanie do lekcji – waga 3;
- 2) ustala się następujące wagi ocen uwzględniające specyfikę zajęć edukacyjnych - historia
 - a) praca z mapą – waga 6,
 - b) praca z tekstem – waga 6
 - c) praca długoterminowa - 6
- 3) nauczyciel może oceniać osiągnięcia ucznia stosując znaki „+” i „-“; przy czym ustala się, że konwertując plusy i minusy otrzymane za wiedzę i umiejętności:
 - a) 3 „+” jest równoważne z oceną określoną stopniem „6”,
 - b) 3 „-” jest równoważne z oceną określoną stopniem „1”

III. Informowanie o poziomie i postępach w opanowaniu przez ucznia wiadomości i umiejętności

1. Nauczyciele na początku każdego roku szkolnego informują uczniów oraz ich rodziców/opiekunów prawnych o:
 - 1) wymaganiach edukacyjnych niezbędnych do uzyskania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z obowiązkowych i dodatkowych zajęć edukacyjnych, wynikających z realizowanego przez siebie programu nauczania;
 - 2) sposobach sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczniów określonych w pkt. 1;
 - 3) warunkach i trybie uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej z obowiązkowych i dodatkowych zajęć edukacyjnych.
2. Oceny są jawne dla ucznia i jego rodziców.
3. Nauczyciel sprawdzone i ocenione prace pisemne udostępnia uczniom w terminie nie dłuższym niż 14 dni od przeprowadzenia sprawdzania pisemnego(w szczególnych przypadkach, np. dłuższa nieobecność nauczyciela – na pierwszej lekcji po powrocie do pracy) .
4. Sprawdzone i ocenione prace uczniów przekazuje się do wglądu uczniom, w czasie zajęć edukacyjnych, na których nauczyciel omawia je z odwołaniem do zakresu treści, które obejmowała praca, ze wskazaniem pozytywnych rozwiązań oraz trudności, na które napotkali uczniowie oraz udzieleniu wskazówek w jaki sposób poprawić swoją pracę i w jaki sposób należy dalej się uczyć, aby pokonać trudności.
5. Dla ucznia nieobecnego na zajęciach edukacyjnych, w czasie którym nauczyciel udostępniał sprawdzone i ocenione prace wszystkim obecnym uczniom w danej klasie, obowiązkiem nauczyciela jest udostępnienie uczniowi sprawdzonej i ocenionej pracy pisemnej w czasie

najbliższych zajęć edukacyjnych, na których uczeń będzie obecny i krótkie jej omówienie z uczniem.

6. Uzyskane przez ucznia oceny wpisywane są do dziennika lekcyjnego.
7. Sprawdzone i ocenione pisemne prace ucznia udostępniane są jego rodzicom przez nauczycieli na zasadach ustalonych w Statucie.
8. Uczniowi oraz jego rodzicom udostępniana jest tylko jego własna praca.
9. Na prośbę ucznia lub jego rodziców nauczyciel powinien uzasadnić ustaloną ocenę.
10. Uzasadnienie to powinno nastąpić w formie indywidualnego spotkania w terminie najkrótszym po wniesieniu prośby.
11. Uzasadniając ocenę nauczyciel ma obowiązek:
 - 1) przekazać uczniowi informację o tym, co zrobił dobrze, co wymaga poprawienia lub dodatkowej pracy ze strony ucznia;
 - 2) wskazać uczniowi, jak powinien się dalej uczyć.
12. Na miesiąc przed rocznym/śródrocznym klasyfikacyjnym posiedzeniem rady pedagogicznej nauczyciel zobowiązany jest poinformować ucznia i jego rodziców/opiekunów prawnych o przewidywanych dla niego rocznych/śródrocznych ocenach klasyfikacyjnych z zajęć edukacyjnych, za pośrednictwem dziennika elektronicznego.
13. Jeżeli uczeń lub jego rodzice nie zgadzają się z przewidywaną roczną oceną klasyfikacyjną, z którą zostali zapoznani, a uczeń chciałby uzyskać wyższą ocenę niż przewidywana, możliwe jest złożenie wniosku o sprawdzenie wiedzy i umiejętności ucznia na zasadach określonych w § 64 statutu szkoły.
14. Śródroczne oceny klasyfikacyjne przekazywane są rodzicom na zebraniu w formie pisemnego zestawienia opatrzonego podpisem wychowawcy.

IV. Ogólne wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania przez ucznia poszczególnych rocznych/śródrocznych ocen klasyfikacyjnych

- Ocena niedostateczna: uczeń nie zna podstawowych pojęć i terminów; nie jest w stanie nawet przy pomocy nauczyciela wykonać prostych zadań; nie wykazuje się zaangażowaniem.
- Ocena dopuszczająca: uczeń zna najprostsze pojęcia; wymienia podstawowe fakty dotyczące omawianego tematu.
- Ocena dostateczna: uczeń zna podstawowe pojęcia i terminy; umiejscawia podstawowe fakty w czasie i przestrzeni; wykonuje zadania o średnim stopniu trudności.
- Ocena dobra: uczeń zna wszystkie wymagane pojęcia i terminy; swobodnie porusza się w omawianych treściach; umiejscawia fakty w czasie i przestrzeni; samodzielnie wykonuje zadania (z wyjątkiem tych o wysokim stopniu trudności); samodzielnie formułuje opinie.
- Ocena bardzo dobra: uczeń zna całą wymaganą faktografię; potrafi budować ciągi przyczynowo-skutkowe; samodzielnie formułuje opinie i wnioski; potrafi uzasadnić swoje zdanie, posługując się trafnie dobranymi, logicznymi argumentami.
- Ocena celująca: uczeń zna wszystkie wymagane pojęcia; potrafi samodzielnie wyjaśniać przyczyny i skutki wydarzeń, zjawisk i procesów; dostrzega prawidłowości; analizuje podobieństwa i różnice; umie formułować rozbudowane opinie, posługując się logiczną argumentacją.

WYMAGANIA EDUKACYJNE

KLASA 4

1. Historia jako nauka.

Uczeń zna i rozumie pojęcia: historia, czas, archeologia, źródło historyczne, źródło pisane, źródło niepisane, skansen, kalendarz, rok, wiek, tysiąclecie, era, epoka.

Uczeń umie:

- wymienić epoki w dziejach człowieka;
- wskazać muzea i ważne zabytki w swojej najbliższej okolicy;
- uzasadniać, dlaczego powinno się dbać o zabytki;
- określić, w którym wieku zaszło dane wydarzenie;
- obliczyć upływ czasu pomiędzy wydarzeniami;
- opowiedzieć o różnych rodzajach kalendarza;
- pracować z mapą;
- określić, do jakiego rodzaju źródeł (pisanych lub niepisanych) należy dane źródło historyczne.

Uczeń rozumie:

- sposób i znaczenie pracy historyka;
- powiedzenie: „historia jest nauczycielką życia”;
- znaczenie pracy archeologa dla poznania przeszłości;
- znaczenie map w poznawaniu historii;
- różnice między historią a dziejami legendarnymi.

2. Elementy historii rodzinnej i regionalnej.

Uczeń zna i rozumie pojęcia: tablica genealogiczna, tradycja rodzinna.

Uczeń umie:

- opracować tablicę genealogiczną swojej rodziny;
- wskazać miejsca i postacie związane z historią swojej małej ojczyzny;
- wskazać różnice między regionami Polski.

Uczeń rozumie związki między swoją historią rodzinną a dziejami kraju.

3. Najważniejsze elementy polskiego dziedzictwa kulturowego

Uczeń zna i rozumie pojęcia: ojczyzna, patriotyzm, mała ojczyzna, symbole narodowe, legenda.

Uczeń umie:

- wymienić polskie symbole (hymn, barwy, godło) oraz święta narodowe i państwowe;
- wymienić legendy dotyczące początków państwa polskiego i je opowiedzieć.

Uczeń rozumie znaczenie świąt narodowych w życiu Polaków.

4. Postacie i wydarzenia, które odegrały ważną rolę w kształtowaniu się polskiej tożsamości kulturowej

Uczeń zna i rozumie pojęcia: chrzest Polski, koronacja królewska, unia polsko-litewska, mąż stanu, żak, potop szwedzki, husaria, powstanie kościuszkowskie, kosynierzy, Legiony Polskie we Włoszech, Mazurek Dąbrowskiego, branka, państwo powstańcze, Nagroda Nobla, Legiony Polskie w I wojnie światowej, Armia Krajowa, Szare Szeregi, żołnierze niezłomni (wyklęci), Solidarność, stan wojenny, okrągły stół.

Uczeń umie:

- opowiedzieć o początkach państwa polskiego;
- wskazać cel misji biskupa Wojciecha;
- wymienić uczestników zjazdu w Gnieźnie;
- wskazać na mapie granice państwa Mieszka I i Bolesława Chrobrego;
- wymienić insygnia koronacyjne;

- opowiedzieć o Polsce Kazimierza Wielkiego i jej stosunkach z Krzyżakami;
- przedstawić okoliczności zawarcia unii polsko-litewskiej;
- omówić wielką wojnę z Krzyżakami i jej skutki;
- wyjaśnić, dlaczego Zawisza Czarny stał się wzorem rycerza;
- omówić życie zakonników w Krakowie;
- opowiedzieć o okolicznościach powstania Mazurka Dąbrowskiego;
- omówić przebieg powstania styczniowego;
- przedstawić specyfikę walk partyzanckich i działania powstańczego rządu w okresie powstania styczniowego;
- przedstawić walkę Polaków o niepodległość w czasie I wojny światowej;
- opowiedzieć o budowie portu w Gdyni i COP-u;
- omówić położenie Polaków pod okupacją w okresie II wojny światowej i przedstawić formy walki z okupantem;
- opowiedzieć o akcji pod Arsenalem;
- przedstawić sytuację Polaków po objęciu władzy przez komunistów;
- opowiedzieć o prześladowaniach żołnierzy Armii Krajowej w okresie powojennym;
- omówić życie Polaków w latach 70. i 80. XX wieku;
- opowiedzieć o powstaniu i działaniu Solidarności;
- wymienić dokonania: Mikołaja Kopernika, Jana Zamoyskiego, Augustyna Kordeckiego, Stefana Czarnieckiego, Jana III Sobieskiego, Tadeusza Kościuszki, Jana Henryka Dąbrowskiego, Józefa Wybickiego, Romualda Traugutta, Marii Skłodowskiej-Curie, Józefa Piłsudskiego, Eugeniusza Kwiatkowskiego, Jana Bytnara „Rudego”, Tadeusza Zawadzkiego „Zośki”, Macieja Dawidowskiego „Alka”, Witolda Pileckiego, Danuty Siedzikówny „Inki”, Jana Pawła II, Anny Walentynowicz, Lecha Wałęsy;
- wskazać daty: przyjęcia chrztu przez Mieszka I, bitwy pod Cedynią, zjazdu w Gnieźnie, koronacji Bolesława Chrobrego, utworzenia Akademii Krakowskiej, zawarcia unii w Krewie, bitwy pod Grunwaldem, potopu szwedzkiego, bitwy pod Wiedniem, rozbiórów Polski, powstania kościuszkowskiego, utworzenia Legionów Polskich we Włoszech i powstania Mazurka Dąbrowskiego, powstania styczniowego, odzyskania przez Polskę niepodległości, wojny światowej, agresji ZSRS na Polskę, akcji pod Arsenalem, narodzin Solidarności, wprowadzenia stanu wojennego, pierwszych częściowo wolnych wyborów do parlamentu.

Uczeń rozumie:

- przyczyny i skutki przyjęcia chrztu przez Mieszka I;
- przyczyny i skutki zjazdu w Gnieźnie;
- znaczenie koronacji królewskiej Bolesława Chrobrego;
- dlaczego król Kazimierz otrzymał przydomek Wielki;
- znaczenie założenia uniwersytetu w Krakowie;
- przyczyny i skutki unii w Krewie;
- znaczenie odkrycia dokonanego przez Mikołaja Kopernika;
- znaczenie bitwy pod Wiedniem dla losów Europy;
- przyczyny rozbiórów Polski;
- znaczenie Legionów Dąbrowskiego i Księstwa Warszawskiego;
- przyczyny i skutki powstania styczniowego;
- przyczyny przyznania Nagrody Nobla Marii Skłodowskiej-Curie;
- okoliczności, które umożliwiły Polsce odzyskanie niepodległości w 1918 roku;
- symboliczne znaczenie daty 11 listopada;
- znaczenie Gdyni i COP-u dla odrodzonego państwa polskiego;
- znaczenie Polskiego Państwa Podziemnego i różnych form oporu wobec okupanta w okresie II wojny światowej;
- przyczyny ustanowienia Narodowego Dnia Pamięci „Żołnierzy Wyklętych”;
- przyczyny narastania oporu społecznego wobec komunistycznych władz w Polsce;

- działania Solidarności zmierzające do zmiany sytuacji w Polsce;
- przyczyny upadku władzy komunistycznej w Polsce;
- rolę Kościoła katolickiego i papieża Jana Pawła II w oporze polskiego społeczeństwa wobec komunistycznych władz.

KLASA 5

1. Prehistoria

Uczeń zna i rozumie pojęcia: homo sapiens, paleolit, neolit, rewolucja neolityczna, rewolucja metalurgiczna, rewolucja urbanistyczna.

Uczeń umie:

- opisać warunki życia człowieka w czasach prehistorycznych;
- omówić przemiany zachodzące w trybie życia ludzi w czasach prehistorycznych.

Uczeń rozumie:

- przyczyny i skutki przemian zachodzących w życiu ludzi w czasach prehistorycznych;
- wpływ warunków naturalnych na warunki życia najdawniejszych ludzi;
- przyczyny prowadzenia koczowniczego, a następnie osiadłego trybu życia przez ludzi w czasach prehistorycznych.

2. Starożytne cywilizacje Wschodu

Uczeń zna i rozumie pojęcia: sieć nawadniająca, politeizm, faraon, piramida, hieroglify, Kodeks Hammurabiego, monoteizm, Biblia (Stary Testament), Dekalog.

Uczeń umie:

- omówić warunki życia starożytnych mieszkańców Mezopotamii, Egiptu i Palestyny;
- opisać wierzenia i formy kultu religijnego starożytnych mieszkańców Mezopotamii, Egipcjan i Izraelitów;
- wyjaśnić różnice między politeizmem i monoteizmem;
- wymienić najważniejsze osiągnięcia kulturowe ludów starożytnego Bliskiego Wschodu oraz Indii i Chin;
- scharakteryzować sposób sprawowania władzy i organizacji społeczeństwa w państwach starożytnego Bliskiego Wschodu.

Uczeń rozumie:

- związki między warunkami naturalnymi a życiem starożytnych mieszkańców Mezopotamii, Egiptu, Palestyny, Indii i Chin.

2. Starożytna Grecja

Uczeń zna i rozumie pojęcia: polis, Hellada, Hellenowie, wielka kolonizacja, igrzyska olimpijskie, filozofia, kultura hellenistyczna, demokracja, oligarchia, tyrania, tragedia, komedia.

Uczeń umie:

- opisać warunki naturalne starożytnej Grecji;
- wskazać zasięg geograficzny cywilizacji starożytnych Greków;
- scharakteryzować różne sposoby organizacji społeczeństwa i sprawowania władzy w greckich polis;
- omówić osiągnięcia kulturowe starożytnych Greków przedstawić życie religijne starożytnych Greków.

Uczeń rozumie:

- wpływ warunków naturalnych na życie mieszkańców Hellady;

- przyczyny i skutki wielkiej kolonizacji, wojen perskich i podbojów Aleksandra Wielkiego;
- wpływ osiągnięć kulturalnych starożytnych Greków na kulturę późniejszych epok.

4. Starożytny Rzym

Uczeń zna i rozumie pojęcia: republika, senat, senator, konsul, trybun ludowy, plebejusze, patrycjusze, cesarz, cesarstwo, imperium, romanizacja, Cesarstwo Wschodniorzymskie, Cesarstwo Zachodniorzymskie, barbarzyńcy, legion, niewolnik, gladiator, wędrowni ludów.

Uczeń umie:

- opowiedzieć o legendarnych początkach Rzymu;
- scharakteryzować republikę i cesarstwo jako systemy organizacji społeczeństwa i sprawowania władzy w starożytnym Rzymie;
- przedstawić podboje rzymskie;
- opowiedzieć o wierzeniach religijnych starożytnych Rzymian;
- wskazać zasięg geograficzny i omówić osiągnięć,

5. Bizancjum i świat islamu

Uczeń zna i rozumie pojęcia: Cesarstwo Wschodnie, Bizancjum, schizma wschodnia, islam, Koran.

Uczeń umie:

- opisać sytuację gospodarczą, społeczną, religijną i polityczną Bizancjum;
- przedstawić kształtowanie się i opisać cechy charakterystyczne religii islamskiej;
- opisać powstanie imperium arabskiego i wskazać jego zasięg terytorialny;
- przedstawić kulturę islamu w pierwszych wiekach istnienia tej religii.

Uczeń rozumie:

- znaczenie Bizancjum dla przetrwania zdobyczy starożytnej cywilizacji grecko-rzymskiej
- rolę chrześcijaństwa jako fundamentu kształtującej się w średniowieczu kultury europejskiej;
- okoliczności powstawania nowych państw na obszarach Cesarstwa Zachodniego.
- skutki powstania religii islamskiej.

6. Europa w średniowieczu – państwo i religia

Uczeń zna i rozumie pojęcia: państwo Franków, inwestytura, konkordat wormacki, apostołowie Słowian, krucjata, zakon rycerski, cesarstwo rzymskie, traktat w Verdun, Królestwo Jerozolimskie.

Uczeń umie:

- opisać kształtowanie się i rozwój państwa Franków oraz imperium Karola Wielkiego;
- przedstawić kształtowanie się pierwszych państw słowiańskich;
- przedstawić kształtowanie się cesarstwa Ottonów;
- wskazać na mapie nowe państwa powstałe we wczesnośredniowiecznej Europie;
- omówić proces chrystianizacji państw słowiańskich;
- opowiedzieć o konflikcie między cesarstwem a papieżem o inwestyturę;
- przedstawić przebieg krucjat i powstanie zakonów rycerskich. Uczeń rozumie:
- znaczenie przyjęcia chrześcijaństwa dla kształtowania się państw;
- znaczenie renesansu karolińskiego dla kultury europejskiej;
- przyczyny i skutki: krucjat, konfliktu między papieżem a cesarstwem, traktatu w Verdun.

7. Europa w średniowieczu – społeczeństwo i kultura

Uczeń zna i rozumie pojęcia: styl gotycki, styl romański, uniwersytet, uniwersalizm, stan społeczny, feudalizm, lenno, hołd lenny, drabina feudalna, kultura rycerska, cech, zakon.

Uczeń umie:

- opisać cechy budownictwa romańskiego i gotyckiego oraz podać jego przykłady w Europie i Polsce;

- opisać społeczeństwo średniowieczne;
- wskazać różnice pomiędzy stanami średniowiecznego społeczeństwa;
- przedstawić funkcjonowanie i zadania średniowiecznego uniwersytetu;
- przedstawić cechy średniowiecznego uniwersalizmu kulturowego;
- opisać system lenny – zależności między wasalem a seniorem;
- opisać życie na wsi i w mieście w czasach średniowiecza;
- wskazać zmiany zachodzące na średniowiecznej wsi;
- opisać działania zakonów i ich role w różnych dziedzinach życia.

Uczeń rozumie:

- znaczenie średniowiecznego uniwersytetu dla rozwoju kultury i nauki;
- genezę uniwersalizmu w kulturze średniowiecznej;
- zmiany zachodzące w architekturze średniowiecznej Europy;
- znaczenie systemu lennego dla kształtowania się społeczeństwa średniowiecznego;
- znaczenie Kościoła w rozwoju nauki, architektury i sztuki w średniowiecznej Europie;
- różnice pomiędzy stanami średniowiecznego społeczeństwa.

8. Polska w okresie wczesnopiastowskim

Uczeń zna i rozumie pojęcia: gród, družyna, osada służebna, ludność służebna, dynastia, misja, kanonizacja, biskupstwo, arcybiskupstwo, monarchia patrymonialna, ustrój prawa książęcego, prawo rycerskie, zjazd w Gnieźnie.

Uczeń umie:

- opisać powstanie państwa polskiego;
- scharakteryzować politykę wewnętrzną i zewnętrzną Mieszka I i Bolesława Chrobrego;
- przedstawić kryzys i odbudowę państwa pierwszych Piastów;
- wskazać zmiany zachodzące w polityce wewnętrznej i zewnętrznej pierwszych Piastów;
- opisać społeczeństwo Polski wczesnopiastowskiej;
- wskazać na mapie ziemie polskie za panowania pierwszych Piastów.

Uczeń rozumie:

- znaczenie przyjęcia chrztu przez Mieszka I w dziejach Polski;
- znaczenie zjazdu w Gnieźnie i koronacji Bolesława Chrobrego;
- przyczyny i skutki kryzysu monarchii piastowskiej za panowania Mieszka II;
- przyczyny rozbicia dzielnicowego Polski.

9. Polska w okresie rozbicia dzielnicowego

Uczeń zna i rozumie pojęcia: dzielnica senioralna, monarchia Henryków śląskich, Krzyżacy, lokacja na prawie niemieckim.

Uczeń umie:

- wskazać na mapie ważniejsze dzielnice ziem polskich w czasach rozbicia dzielnicowego;
- wymienić skutki rozbicia dzielnicowego Polski;
- opisać kolejne etapy procesu jednoczenia ziem polskich;
- wskazać na mapie państwo krzyżackie;
- opisać rozwój państwa krzyżackiego i jego konflikty z Polską;
- omówić zagrożenie tatarskie ziem polskich;
- przedstawić zmiany zachodzące w społeczeństwie i gospodarce ziem polskich w XII–XIII wieku.

Uczeń rozumie:

- wpływ rozbicia dzielnicowego na sytuację polityczną, gospodarczą i społeczną ziem polskich;
- przyczyny dążeń zjednoczeniowych na ziemiach polskich w okresie rozbicia dzielnicowego;
- rolę Kościoła w procesie jednoczenia ziem polskich.

10. Polska w okresie późnego średniowiecza

Uczeń zna i rozumie pojęcia: Akademia Krakowska, Korona Królestwa Polskiego, unia personalna, przywilej koszycki, wielka wojna z zakonem krzyżackim, I pokój toruński, wojna trzynastoletnia, II pokój toruński.

Uczeń umie:

- opisać zmiany zachodzące w Polsce za panowania Kazimierza Wielkiego;
- przedstawić politykę zewnętrzną Kazimierza Wielkiego;
- opowiedzieć o próbach rozwiązania konfliktu polsko-krzyżackiego w czasach Kazimierza Wielkiego;
- omówić panowanie Andegawenów w Polsce;
- przedstawić okoliczności zawarcia polsko-litewskiej unii personalnej w Krewie;
- opowiedzieć o stosunkach polsko-krzyżackich za panowania pierwszych Jagiellonów;
- przedstawić politykę dynastyczną pierwszych Jagiellonów w Europie Środkowej;
- omówić proces kształtowania się polskiej monarchii stanowej i sejmu walnego oraz wzmocnienia pozycji szlachty w państwie.

Uczeń rozumie:

- genezę i znaczenie przydomka Wielki nadanego królowi Kazimierzowi;
- przyczyny i skutki unii w Krewie;
- wpływ przywilejów szlacheckich na zmiany w funkcjonowaniu państwa;
- skutki odzyskania Pomorza Gdańskiego przez Polskę.

KLASA 6

1. Wielkie odkrycia geograficzne

Uczeń zna i rozumie pojęcia: cywilizacje prekolumbijskie, konkwistador, misje, kolonia.

Uczeń umie:

- scharakteryzować cywilizacje prekolumbijskie;
- opowiedzieć o wielkich odkryciach geograficznych;
- przedstawić najśłynniejszych żeglarzy odkrywców przełomu XV i XVI wieku oraz odkryte przez nich ziemie;
- omówić początki kolonializmu europejskiego oraz działalność Europejczyków w koloniach;
- wskazać na mapie trasy wypraw odkrywczych i pierwsze kolonie państw europejskich.

Uczeń rozumie:

- przyczyny wielkich odkryć geograficznych;
- skutki gospodarcze, polityczne i społeczne wielkich odkryć geograficznych dla Europy i obszarów kolonizowanych.

2. Renesans w Europie i złoty wiek kultury polskiej

Uczeń zna i rozumie pojęcia: renesans (odrodzenie), humanizm, humanista, złoty wiek.

Uczeń umie:

- omówić cechy charakterystyczne kultury renesansowej;
- przedstawić renesansową wizję świata i człowieka;
- wskazać wielkich mistrzów renesansu w Europie i podać przykłady ich dokonań;
- przedstawić postać Jana Gutenberga i kulturowe konsekwencje wynalezienia przez niego ruchomej czcionki drukarskiej;
- wymienić wybitnych polskich twórców renesansowych i ich dzieła;

- wskazać cechy charakterystyczne architektury renesansowej;
 - wskazać przykłady budownictwa renesansowego w Polsce i innych krajach europejskich.
- Uczeń rozumie zmiany, jakie zaszły w sztuce i postrzeganiu świata w dobie odrodzenia.

3. Reformacja i reforma katolicka

Uczeń zna i rozumie pojęcia: reformacja, reforma katolicka, kontrreformacja, protestanci, luteranie, kalwiniści, anglikanie, sobór trydencki, jezuita, wojna religijna.

Uczeń umie:

- omówić kryzys Kościoła w XV wieku;
- przedstawić wystąpienie Marcina Lutra i kształtowanie się kolejnych wyznań protestanckich – kalwinizmu i anglikanizmu;
- wyjaśnić przyczyny i omówić przebieg konfliktów na tle religijnym w Europie XVI wieku;
- opowiedzieć o reformie katolickiej – przedstawić postanowienia soboru w Trydencie;
- omówić działalność jezuitów i ich rolę w procesie kontrreformacji.

Uczeń rozumie:

- przyczyny i skutki reformacji;
- znaczenie zmian zachodzących w Kościele katolickim w XVI wieku;
- przyczyny wojen religijnych.

4. Polska ostatnich Jagiellonów

Uczeń zna i rozumie pojęcia: pańszczyzna, folwark, gospodarka folwarczno-pańszczyźniana, hołd pruski, konfederacja warszawska, unia realna, Rzeczpospolita Obojga Narodów, unia brzeska.

Uczeń umie:

- opisać rządy Zygmunta Starego i Zygmunta Augusta;
- przedstawić genezę hołdu pruskiego;
- przedstawić przyczyny zawarcia polsko-litewskiej unii realnej;
- scharakteryzować gospodarczą i polityczną pozycję szlachty w Rzeczypospolitej
- przedstawić funkcjonowanie systemu politycznego demokracji szlacheckiej;
- przedstawić mniejszości religijne i narodowościowe w Rzeczypospolitej XVI wieku.

Uczeń rozumie:

- znaczenie hołdu pruskiego i powstania Prus Książęcych;
- przyczyny i skutki zawarcia polsko-litewskiej unii realnej;
- pozytywne i negatywne strony funkcjonowania systemu demokracji szlacheckiej;
- znaczenie konfederacji warszawskiej dla zachowania tolerancji religijnej w Rzeczypospolitej.

5. Rzeczpospolita w okresie pierwszych wolnych elekcji

Uczeń zna i rozumie pojęcia: wolna elekcja, bezkrólewie, interreks, pacta conventa, Artykuły henrykowskie, piechota wybraniecka.

Uczeń umie:

- opisać przebieg wolnej elekcji;
- przedstawić okoliczności powstania Artykułów henrykowskich i pacta conventa;
- przedstawić politykę wewnętrzną i zewnętrzną pierwszych królów wybranych w drodze wolnej elekcji. Uczeń rozumie
- wpływ wolnych elekcji na system polityczny Rzeczypospolitej.

6. Rzeczpospolita w XVII wieku

Uczeń zna i rozumie pojęcia: potop szwedzki, traktaty welawsko-bydgoskie, rokosz, rejestr kozacki, sarmatyzm, husaria, ugoda perejasławska, pokój w Oliwie, odsiecz wiedeńska.

Uczeń umie:

- omówić udział Rzeczypospolitej w konfliktach zbrojnych XVII wieku – wojny z Rosją, Turcją i Szwecją, powstanie Chmielnickiego;
- wskazać najważniejsze bitwy wojen prowadzonych przez Rzeczpospolitą;
- przedstawić na mapie zmiany granic Rzeczypospolitej w XVII wieku;
- opisać przemiany polityczne, społeczne, gospodarcze i wyznaniowe (kontrreformacja) zachodzące w XVII-wiecznej Rzeczypospolitej;
- przedstawić kulturę epoki baroku – ideowe podstawy, architekturę, malarstwo;
- rozpoznać architekturę barokową i podać przykłady budownictwa tej epoki;
- scharakteryzować sarmatyzm;
- ocenić następstwa wojen prowadzonych przez Rzeczpospolitą – wpływ na życie gospodarcze, polityczne i społeczne.

Uczeń rozumie:

- przyczyny i skutki wojen toczonych przez Rzeczpospolitą w XVII wieku;
- specyfikę sarmatyzmu na tle baroku europejskiego.

7. Europa w XVII i XVIII wieku

Uczeń zna i rozumie pojęcia: monarchia parlamentarna, restauracja, monarchia absolutna, Wersal, oświecenie, absolutyzm oświecony.

Uczeń umie:

- omówić główne etapy wojny trzydziestoletniej;
- wskazać konsekwencje wojny trzydziestoletniej – przemiany w sztuce wojennej, demografii i gospodarce Europy;
- opisać funkcjonowanie monarchii absolutnej na przykładzie Francji Ludwika XIV;
- przedstawić drogę do monarchii parlamentarnej w Anglii;
- omówić reformy oświeceniowe w Prusach, Rosji i Austrii;
- scharakteryzować filozofię, architekturę, sztukę i naukę oświecenia oraz wskazać głównych przedstawicieli europejskiego oświecenia.

Uczeń rozumie:

- zasadę „król panuje, lecz nie rządzi”;
- koncepcje trójpodziału władzy i umowy społecznej;
- zmiany, które zaszły w państwach sąsiadujących z Rzeczpospolitą, i ich wpływ na sytuację państwa polsko-litewskiego.

8. Rzeczpospolita w czasach saskich

Uczeń zna i rozumie pojęcia: wielka wojna północna, sejm niemy, Collegium Nobilium, traktat trzech czarnych orłów.

Uczeń umie:

- opowiedzieć o panowaniu Wettinów – Augusta II Mocnego i Augusta III – w Rzeczypospolitej;
- przedstawić konsekwencje ingerencji rosyjskich i szwedzkich w wewnętrzne sprawy Rzeczypospolitej;
- omówić stosunki Rzeczypospolitej z sąsiednimi państwami;
- omówić znaczenie traktatu trzech czarnych orłów;
- przedstawić postać Stanisława Leszczyńskiego i jego starania o polską koronę;
- wyjaśnić genezę powiedzeń: „od Sasa do Lasa”, „za króla Sasa jedz, pij i popuszczaj pasa”;
- omówić zjawiska świadczące o poprawie sytuacji gospodarczej oraz rozwoju kultury i nauki

w Rzeczypospolitej czasów saskich.

Uczeń rozumie:

- przyczyny i skutki ingerencji państw ościennych w wewnętrzne sprawy Rzeczypospolitej;
- narastający kryzys polityczny i osłabienie pozycji Rzeczypospolitej na arenie międzynarodowej.

9. Świat w XVIII wieku – powstanie Stanów Zjednoczonych i rewolucja francuska

Uczeń zna i rozumie pojęcia: bostońska herbatka, Deklaracja niepodległości, konstytucja, Bastylia, stan trzeci, Deklaracja praw człowieka i obywatela, gilotyna, jakobini.

Uczeń umie:

- omówić sytuację kolonii brytyjskich w Ameryce Północnej;
- przedstawić etapy walki o niepodległość Stanów Zjednoczonych;
- wymienić Polaków walczących po stronie kolonistów o niepodległość Stanów Zjednoczonych;
- przedstawić republikański ustrój Stanów Zjednoczonych;
- opowiedzieć o przebiegu rewolucji we Francji – wskazać zmiany w sposobie sprawowania rządów (od monarchii absolutnej do dyktatoratu).

Uczeń rozumie:

- przyczyny i skutki rewolucji we Francji;
- wpływ myśli oświeceniowej na rewolucję we Francji i system sprawowania rządów w Stanach Zjednoczonych.

10. Rzeczpospolita w czasach stanisławowskich

Uczeń zna i rozumie pojęcia: konfederacja barska, Szkoła Rycerska, Komisja Edukacji Narodowej, sejm czteroletni (Sejm Wielki), Konstytucja 3 maja, konfederacja targowicka, powstanie kościuszkowskie, Uniwersał połaniecki.

Uczeń umie:

- przedstawić okoliczności wyboru Stanisława Augusta Poniatowskiego na króla;
- omówić reformy doby stanisławowskiej;
- opisać konfederację barską i I rozbiór Polski;
- przedstawić próby ratowania Rzeczypospolitej po I rozbiórce;
- podać przykłady ingerencji Rosji w wewnętrzne sprawy Polski;
- wymienić postanowienia Konstytucji 3 maja;
- omówić konfederację targowicką i powstanie kościuszkowskie;
- omówić II i III rozbiór Polski;
- wskazać na mapie kolejne straty terytorialne ponoszone przez Rzeczpospolitą;
- scharakteryzować polskie oświecenie;
- wskazać przykłady dzieł sztuki i architektury epoki stanisławowskiej.

Uczeń rozumie:

- politykę państw ościennych, która doprowadziła do rozbiorów Polski;
- przyczyny wewnętrzne i zewnętrzne rozbiorów Polski.

11. Epoka napoleońska

Uczeń zna i rozumie pojęcia: konsul, cesarz Francuzów, Kodeks Napoleona, Legiony Polskie we Włoszech, Księstwo Warszawskie, Wielka Armia, bitwa narodów.

Uczeń umie:

- opisać objęcie władzy we Francji przez Napoleona i reformy czasów konsulatu;
- przedstawić drogę Francji do dominacji w Europie;
- z wykorzystaniem mapy przeanalizować zmiany granic w Europie w okresie napoleońskim;
- omówić politykę Napoleona w stosunku do Polaków na przykładzie Legionów Polskich i Księstwa

Warszawskiego;

- przedstawić wojnę Napoleona z Rosją i ostateczną klęskę cesarza Francuzów.

Uczeń rozumie:

- przyczyny zwycięstw i klęski Napoleona Bonapartego;
- stosunek Polaków do Napoleona;
- zmiany polityczne, społeczne i gospodarcze, które zaszły w Europie w okresie napoleońskim.

KLASA 7

1. Europa po kongresie wiedeńskim

Uczeń zna i rozumie pojęcia: kongres wiedeński, „tańczący kongres”, legitymizm, restauracja, równowaga sił, Święte Przymierze, liberalizm, konserwatyzm.

Uczeń umie:

- omówić postanowienia kongresu wiedeńskiego i przedstawić zasady, którymi kierowano się w czasie jego prac;
- scharakteryzować cele i zasady działania Świętego Przymierza;
- wskazać przeciwników i zwolenników porządku wiedeńskiego,
- wymienić wynalazki i nowe gałęzie przemysłu oraz opowiedzieć o ich wpływie na życie codzienne ludzi w pierwszej połowie XIX wieku.

Uczeń rozumie:

- zmiany wprowadzone przez kongres wiedeński;
- przyczyny powołania Świętego Przymierza i jego znaczenie dla Polaków walczących o odzyskanie niepodległości;
- przyczyny i skutki rewolucji przemysłowej oraz jej wpływ na wszystkie dziedziny życia

2. Ziemie polskie w pierwszej połowie XIX wieku

Uczeń zna i rozumie pojęcia: Królestwo Polskie, opozycja legalna i opozycja nielegalna, Wielka Emigracja, powstanie listopadowe, powstanie krakowskie, Wielkie Księstwo Poznańskie, praca organiczna, Rzeczpospolita Krakowska.

Uczeń umie:

- przedstawić postanowienia kongresu wiedeńskiego w sprawie ziem polskich;
- wskazać na mapie podziały ziem polskich po kongresie wiedeńskim;
- opowiedzieć o ustroju, gospodarce, kulturze i edukacji w Królestwie Polskim doby konstytucyjnej;
- podać przyczyny powstania legalnej i nielegalnej opozycji w Królestwie Polskim;
- opowiedzieć o przebiegu powstania listopadowego;
- przedstawić ugrupowania Wielkiej Emigracji oraz jej znaczenie polityczne i kulturalne;
- przedstawić ruch spiskowy w kraju;
- opisać sytuację Polaków w zaborach pruskim, austriackim i rosyjskim po powstaniu listopadowym;
- przedstawić przebieg powstania krakowskiego

Uczeń rozumie:

- znaczenie kongresu wiedeńskiego dla sprawy polskiej;
- przyczyny ukształtowania się opozycji w Królestwie Polskim;
- przyczyny i skutki: powstania listopadowego, Wielkiej Emigracji, powstania krakowskiego.

3. Europa i ziemie polskie w okresie Wiosny Ludów

Uczeń zna i rozumie pojęcia: Wiosna Ludów, porządek wiedeński.

Uczeń umie:

- opisać Wiosnę Ludów we Francji, w Prusach, na Węgrzech,

we Włoszech;

- wskazać na mapie państwa, w których doszło do wystąpień w latach 1848–1849;
- scharakteryzować cele i konsekwencje ruchów rewolucyjnych i wystąpień powstańczych w okresie Wiosny

Ludów;

- przedstawić przyczyny i skutki wystąpień na ziemiach polskich w okresie Wiosny Ludów.

Uczeń rozumie:

- przyczyny, które doprowadziły do wystąpień przeciw porządkowi wiedeńskiemu;
- różnice w przyczynach Wiosny Ludów w różnych krajach.

4. Powstanie styczniowe

Uczeń zna i rozumie pojęcia: odwilż posewastopolska, Biali, Czerwoni, branka, wojna partyzancka, noc apuchtinowska, uwłaszczenie chłopów, ukaz uwłaszczeniowy.

Uczeń umie:

- przedstawić sytuację polityczno-społeczną w zaborze rosyjskim w czasie odwilży posewastopolskiej;
- opowiedzieć o przebiegu powstania styczniowego;
- scharakteryzować sposób prowadzenia walki przez powstańców styczniowych;
- opisać działalność Rządu Narodowego;
- przedstawić działania Romualda Traugutta;
- wymienić represje stosowane przez carat wobec Polaków po powstaniu styczniowym.

Uczeń rozumie:

- przyczyny i skutki odwilży posewastopolskiej;
- różnice między Białymi, Czerwonymi i Aleksandrem Wielopolskim w podejściu do kwestii niepodległości Polski;
- przyczyny i skutki powstania styczniowego.

5. Europa i świat w drugiej połowie XIX i na początku XX wieku

Uczeń zna i rozumie pojęcia: Czerwony Krzyż, wyprawa tysiąca, „żelazny kanclerz”, wojna secesyjna, Unia, Konfederacja, abolicja, monarchia dualistyczna, socjalizm, nacjonalizm.

Uczeń umie:

- przedstawić etapy jednoczenia Włoch;
- scharakteryzować rolę Królestwa Sardynii (Piemontu) w procesie jednoczenia Włoch; • opisać proces jednoczenia Niemiec pod przewodnictwem Prus;
- opisać powstanie dualistycznej monarchii austro-węgierskiej;
- opisać sytuację w Stanach Zjednoczonych w połowie XIX wieku;
- opisać przyczyny i przebieg wojny secesyjnej;
- wymienić nowe idee polityczne drugiej połowy XIX wieku;
- opisać powstanie kultury masowej oraz przemiany obyczajowe w drugiej połowie XIX wieku;
- opisać ekspansję kolonialną oraz wskazać jej najważniejszych uczestników.

Uczeń rozumie:

- przyczyny i skutki zjednoczenia Włoch i zjednoczenia Niemiec;

- przyczyny i skutki wojny secesyjnej;
- znaczenie zjednoczenia Niemiec dla sytuacji międzynarodowej w Europie i na świecie;
- rolę Ottona von Bismarcka w procesie zjednoczenia Niemiec;
- okoliczności powstania dualistycznej monarchii austro-węgierskiej;
- przyczyny i konsekwencje zaangażowania państw europejskich w ekspansję kolonialną

6. Ziemie polskie pod zaborami na przełomie XIX i XX wieku

Uczeń zna i rozumie pojęcia: Kulturkampf, germanizacja, rugi pruskie, rusyfikacja, Uniwersytet Latający, autonomia galicyjska, galicyjska bieda, trójlojalizm, praca organiczna, rewolucja 1905 roku, świadomość narodowa, orientacja prorosyjska, orientacja proaustriacka.

Uczeń umie:

- opowiedzieć o sytuacji Polaków pod zaborami na przełomie XIX i XX wieku;
- wskazać różnice w polityce trzech zaborców wobec Polaków;
- przedstawić formy walki Polaków z wynarodowieniem;
- omówić postawy Polaków wobec zaborców;
- przedstawić powstawanie pierwszych partii politycznych na ziemiach polskich;
- wskazać różnice między programami polskich partii politycznych;
- omówić przebieg rewolucji 1905 roku;
- porównać postawy Polaków wobec zbliżającej się wojny;
- przeanalizować główne założenia orientacji prorosyjskiej i proaustriackiej;
- wskazać czołowe postaci orientacji prorosyjskiej i proaustriackiej.

Uczeń rozumie:

- różnice w podejściu władz trzech państw zaborczych w stosunku do Polaków;
- przyczyny i skutki rewolucji 1905 roku;
- różne podejście do kwestii niepodległości Polski – kształtowanie się różnych postaw Polaków wobec trzech państw zaborczych;
- formowanie się nowoczesnej polskiej tożsamości narodowej.

7. I wojna światowa

Uczeń zna i rozumie pojęcia: trójprzymierze, trójporozumienie (ententa), państwa centralne, zamach w Sarajewie, wojna pozycyjna, wojna manewrowa, rewolucja lutowa, komunizm, bolszewicy, rewolucja październikowa (przewrót bolszewicki).

Uczeń umie:

- przedstawić kształtowanie się dwóch wrogich bloków polityczno-militarnych i wskazać ich cele;
- omówić przebieg I wojny światowej;
- wskazać na mapie państwa centralne i państwa ententy;
- omówić specyfikę działań wojennych w latach 1914–1918;
- opowiedzieć o dwóch rewolucjach i wojnie domowej w Rosji oraz wskazać konsekwencje tych wydarzeń;
- przedstawić wpływ I wojny światowej na rozwój technologii.

Uczeń rozumie:

- przyczyny powstania dwóch bloków polityczno-militarnych;
 - przyczyny wybuchu I wojny światowej;
 - przyczyny i skutki dwóch rewolucji w Rosji.
8. Sprawa polska w czasie I wojny światowej

Uczeń zna i rozumie pojęcia: Akt 5 listopada, orędzie prezydenta Woodrowa Wilsona, deklaracja wersalska.

Uczeń umie:

- opowiedzieć o stosunku ententy i państw centralnych do sprawy polskiej;
- omówić orędzie prezydenta Woodrowa Wilsona i konsekwencje tego wystąpienia;
- przedstawić polski wysiłek zbrojny w czasie I wojny światowej na ziemiach polskich i innych obszarach;
- omówić działania dyplomatyczne polskich polityków w okresie I wojny światowej.

Uczeń rozumie:

- zainteresowanie państw zaborczych sprawą polską;
- znaczenie 13. punktu orędzia prezydenta Wilsona dla Polaków;
- znaczenie polskiego wysiłku zbrojnego i działań dyplomatycznych dla niepodległości Polski.

9. Europa i świat po I wojnie światowej

Uczeń zna i rozumie pojęcia: konferencja paryska, traktat wersalski, Liga Narodów, totalitaryzm, faszyzm, nazizm, kolektywizacja, noc kryształowa, obóz koncentracyjny, łagier, czarne koszule, Führer, duce.

Uczeń umie:

- omówić następstwa I wojny światowej w życiu społecznym, gospodarczym i kulturze;
- przedstawić postanowienia traktatu wersalskiego;
- omówić genezę i działanie Ligi Narodów;
- przedstawić postanowienia traktatów w Rapallo i Locarno;
- przedstawić totalitarny charakter III Rzeszy, ZSRS, Włoch.

Uczeń rozumie:

- skutki traktatów – wersalskiego, w Rapallo i Locarno;
- przyczyny powstania państw totalitarnych w XX wieku;
- zmiany, jakie zaszły w następstwie I wojny światowej w kulturze i życiu społecznym.

10. Kształtowanie się odrodzonego państwa polskiego (1918–1922)

Uczeń zna i rozumie pojęcia: mała konstytucja, plebiscyt, Bitwa Warszawska, Cud nad Wisłą, pokój ryski, „bunt” generała Żeligowskiego.

Uczeń umie:

- omówić formowanie się polskich ośrodków władzy;
- wskazać różnice między koncepcjami Romana Dmowskiego i Józefa Piłsudskiego dotyczącymi kształtu granic odrodzonej Polski;
- przedstawić proces formowania się granic II Rzeczypospolitej i opowiedzieć o czynnikach, które miały na niego wpływ;
- sytuować na mapie: powstanie wielkopolskie, powstania śląskie, Bitwę Warszawską, Wileńszczyznę, obszary plebiscytowe;
- ocenić wysiłek Polaków związany z walką o granice odrodzonej Polski.

Uczeń rozumie:

- przyczyny i skutki powstania wielkopolskiego i powstań śląskich;
- przyczyny przegranej przez Polskę plebiscytów;
- znaczenie „buntu” generała Żeligowskiego;
- znaczenie Bitwy Warszawskiej dla losów Polski i Europy.

11. II Rzeczpospolita – ustrój i polityka

Uczeń zna i rozumie pojęcia: konstytucja marcowa, przewrót majowy, sanacja, konstytucja kwietniowa, polityka równowagi.

Uczeń umie:

- omówić trudności odrodzonej Polski związane ze skutkami zaborów i I wojny światowej;
- przedstawić system sprawowania rządów w II Rzeczypospolitej na przykładzie konstytucji marcowej;
- wskazać pierwszego prezydenta odrodzonej Polski;
- omówić przewrót majowy i rządy sanacji;
- omówić zmiany ustrojowe związane z wprowadzeniem konstytucji kwietniowej;
- omówić polską politykę zagraniczną – wskazać sojuszników II Rzeczypospolitej.

Uczeń rozumie:

- trudności polityczne, gospodarcze i społeczne II Rzeczypospolitej w pierwszych latach po odzyskaniu niepodległości;
- zmiany polityczne wprowadzone przez obóz sanacyjny; • przyczyny i skutki koncepcji polityki zagranicznej prowadzonej przez rządy II Rzeczypospolitej.

12. II Rzeczpospolita – społeczeństwo i gospodarka

Uczeń zna i rozumie pojęcia: wojna celna z Niemcami, COP, magistrala węglowa.

Uczeń umie:

- wymienić narody zamieszkujące II Rzeczpospolitą;
- wymienić grupy wyznaniowe II Rzeczypospolitej;
- opowiedzieć o stosunkach między mniejszościami narodowymi a Polakami w okresie międzywojennym;
- przedstawić wpływ wielkiego kryzysu na gospodarkę Polski;
- wskazać osiągnięcia gospodarcze II Rzeczypospolitej;
- przedstawić rozwój kultury, nauki i techniki w II Rzeczypospolitej.

Uczeń rozumie:

- źródła i skutki konfliktów narodowościowych i religijnych w II Rzeczypospolitej;
- wpływ wielkiego kryzysu na sytuację gospodarczą Polski.

13. Geneza II wojny światowej

Uczeń zna i rozumie pojęcia: państwa Osi, anszlus, układ monachijski, pakt Ribbentrop–Mołotow.

Uczeń umie:

- przedstawić politykę prowadzoną przez Japonię na Dalekim Wschodzie;
- opisać wojnę domową w Hiszpanii oraz agresję Włoch na Abisynię i Albanie;
- opowiedzieć o polityce III Rzeszy wobec Austrii i Czechosłowacji;
- wymienić sojuszników państw Osi;
- omówić politykę państw Europy Zachodniej wobec ekspansywnych działań III Rzeszy;
- przedstawić założenia paktu Ribbentrop–Mołotow.

Uczeń rozumie:

- przyczyny i skutki polityki zagranicznej państw Osi;
- konsekwencje polityki Wielkiej Brytanii i Francji wobec III Rzeszy;
- zagrożenia wynikające dla Polski z paktu Ribbentrop – Mołotow.

KLASA 8

1. Wojna obronna Polski w 1939 roku

Uczeń zna i rozumie pojęcia: gwarancje brytyjskie, wojna obronna, dziwna wojna.

Uczeń umie:

- omówić znaczenie porozumień Polski z sojusznikami oraz paktu Ribbentrop–Mołotow;
- przedstawić przygotowania Polski do zbliżającej się wojny;
- opowiedzieć o działaniach zbrojnych w okresie wojny obronnej 1939 roku; • wskazać miejsca bohaterskich walk Polaków w okresie wojny obronnej 1939 roku.

Uczeń rozumie:

- skutki niewywiązania się Wielkiej Brytanii i Francji ze zobowiązań sojuszniczych wobec Polski;
- konsekwencje ataku ZSRS na Polskę;
- postawy Polaków w okresie wojny obronnej.

2. II wojna światowa – działania militarne i polityka międzynarodowa

Uczeń zna i rozumie pojęcia: państwo Vichy, bitwa o Anglię, wilcze stada, Enigma, bomba atomowa, obóz koncentracyjny, obóz zagłady, getto, Holokaust, wielka trójka, Karta atlantycka, koalicja antyhitlerowska.

Uczeń umie:

- przedstawić działania militarne okresu II wojny światowej i wskazać ich przebieg na mapie;
- wymienić miejsca najważniejszych bitew II wojny światowej;
- wskazać państwa zajęte przez III Rzeszę, Japonię i ZSRS;
- opowiedzieć o polityce III Rzeszy wobec ziem okupowanych – zagładzie Żydów i Romów, eksterminacji ludności cywilnej;
- omówić konferencje wielkiej trójki oraz wymienić ich postanowienia.

Uczeń rozumie:

- przyczyny zwycięstw państw Osi w pierwszych latach II wojny światowej;
- przyczyny klęski państw Osi;
- zmiany, jakie zaszły w technice wojennej w okresie II wojny światowej;
- znaczenie konferencji wielkiej trójki dla kształtu powojennego świata;
- bezpośrednie skutki II wojny światowej.

3. Polska pod okupacją niemiecką i sowiecką

Uczeń zna i rozumie pojęcia: Generalne Gubernatorstwo, ziemie włączone do III Rzeszy, łapanka, akcja AB, Polskie

Państwo Podziemne, Armia Krajowa, plan „Burza”, powstanie warszawskie.

Uczeń umie:

- opowiedzieć o polityce okupantów niemieckich i sowieckich wobec ludności ziem polskich;
- wymienić przykłady zbrodni niemieckich i sowieckich popełnionych na polskich obywatelach;
- wskazać na mapie ziemie polskie pod okupacją niemiecką i sowiecką;
- przedstawić działania Polskiego Państwa Podziemnego;
- omówić walkę zbrojną Polaków z okupantami;
- przedstawić przyczyny i skutki konfliktu polsko-ukraińskiego na Kresach Wschodnich;
- opowiedzieć o powstaniu warszawskim i ocenić postawę aliantów wobec powstania.

Uczeń rozumie:

- konsekwencje polityki okupantów wobec Polaków;
- podjęcie decyzji o realizacji planu „Burza” i wybuchu powstania warszawskiego;
- różne postawy Polaków w okresie wojny i okupacji.

4 . Sprawa polska w czasie II wojny światowej

Uczeń zna i rozumie pojęcia: rząd na wychodźstwie, układ Sikorski–Majski, katastrofa w Gibraltarze, zbrodnia katyńska.

Uczeń umie:

- omówić powstanie i działalność polskiego rządu na wychodźstwie;
- opowiedzieć o układzie Sikorski–Majski i jego konsekwencjach;
- przedstawić stosunki między ZSRS a polskim rządem w Londynie;
- wskazać decyzje wielkiej trójki odnoszące się do Polski;
- wymienić i wskazać na mapie miejsca walk Polaków poza granicami kraju.

Uczeń rozumie:

- przyczyny zerwania stosunków między polskim rządem w Londynie a ZSRS;
- konsekwencje postanowień wielkiej trójki dla Polski.

5. Świat po II wojnie światowej

Uczeń zna i rozumie pojęcia: Organizacja Narodów Zjednoczonych, zimna wojna, Układ Warszawski, Organizacja Paktu Północnoatlantyckiego, mur berliński, powstanie węgierskie, kryzys kubański, Praska Wiosna, dekolonizacja, rewolucja kulturalna, Unia Europejska, dzieci kwiaty.

Uczeń umie:

- wskazać skutki II wojny światowej;
- opowiedzieć o rozpadzie koalicji antyhitlerowskiej i zimnej wojnie;
- omówić powstanie dwóch państw niemieckich;
- przedstawić kształtowanie systemu tzw. demokracji ludowej w państwach podporządkowanych ZSRS;
- przedstawić genezę i cele Układu Warszawskiego oraz NATO;
- omówić wydarzenia, do których doszło na Węgrzech w 1956 roku i w Czechosłowacji w 1968 roku;
- z wykorzystaniem mapy przedstawić procesy dekolonizacji;
- wymienić i opisać konflikty zbrojne, do których doszło w okresie zimnej wojny;
- przedstawić zmiany zachodzące w Chinach po II wojnie światowej;
- opowiedzieć o procesie rozpadu bloku sowieckiego i ZSRS;
- przedstawić genezę i etapy rozwoju Unii Europejskiej;
- opowiedzieć o zmianach społecznych i kulturalnych zachodzących po II wojnie światowej.

Uczeń rozumie:

- przyczyny rozpadu koalicji antyhitlerowskiej; • konsekwencje rywalizacji między ZSRS i Stanami Zjednoczonymi;
- przyczyny i skutki rozpadu bloku sowieckiego i ZSRS;
- konsekwencje procesu integracji europejskiej.

6. Początki systemu komunistycznego i okres stalinowski w Polsce

Uczeń zna i rozumie pojęcia: Polska Partia Robotnicza, Polska Zjednoczona Partia Robotnicza, Manifest PKWN, reforma

rolna, referendum ludowe, podziemie niepodległościowe, żołnierze niezłomni (wyklęci), terror stalinowski, powstanie poznańskie 1956 roku, polski Październik 1956 roku.

Uczeń umie:

- opowiedzieć o przejściu władzy w Polsce przez komunistów;
- przedstawić postawy polskiego społeczeństwa wobec formujących się komunistycznych władz;
- omówić politykę komunistów wobec opozycji;

- scharakteryzować system stalinowski w Polsce – terror, przemiany polityczne, społeczne, gospodarcze i kulturowe;
- opowiedzieć o poznańskim Czerwcu i wydarzeniach Października 1956 roku.

Uczeń rozumie:

- przyczyny i skutki objęcia władzy w Polsce przez komunistów;
- zmiany zachodzące w Polsce w okresie stalinowskim w różnych dziedzinach życia;
- przyczyny wystąpień społecznych w 1956 roku.

7. Polska w latach 1957–1981

Uczeń zna i rozumie pojęcia: mała stabilizacja, orędzie biskupów polskich do biskupów niemieckich, Marzec 1968 roku,

Grudzień 1970 roku, Czerwiec 1976 roku, Komitet Obrony Robotników, Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność”.

Uczeń umie:

- omówić i porównać rządy Władysława Gomułki i Edwarda Gierka;
- przedstawić przejawy niezadowolenia społeczeństwa z polityki komunistycznych władz;
- wskazać przykłady buntu Polaków wobec komunistycznych władz;
- przedstawić kształtowanie się opozycji demokratycznej w PRL;
- omówić rolę Jana Pawła II w przemianach zachodzących w Polsce;
- opowiedzieć o narodzinach i działaniach Solidarności.

Uczeń rozumie:

- przyczyny i skutki działalności politycznej i gospodarczej komunistycznych władz w Polsce;
- przyczyny i następstwa buntów polskiego społeczeństwa wobec komunistycznych władz.

8. Polska w latach 80. XX wieku

Uczeń zna i rozumie pojęcia: stan wojenny, okrągły stół.

Uczeń umie:

- opowiedzieć o wprowadzeniu stanu wojennego;
- omówić opór społeczny wobec władz po wprowadzeniu stanu wojennego;
- przedstawić zmiany sytuacji politycznej, społecznej i gospodarczej w Polsce w latach 1981–1989;
- omówić obrady okrągłego stołu i wymienić podjęte wówczas ustalenia.

Uczeń rozumie:

- specyfikę kryzysu gospodarczego w Polsce lat 80. XX wieku;
- przyczyny i skutki obrad okrągłego stołu.

9. Narodziny III Rzeczypospolitej i jej miejsce w świecie

Uczeń zna i rozumie pojęcia: wybory kontraktowe, reforma Balcerowicza, rząd Mazowieckiego.

Uczeń umie:

- opowiedzieć o przemianach ustrojowych, gospodarczych i społecznych zachodzących w Polsce po 1989 roku;
- przedstawić zmiany w polskiej polityce zagranicznej po 1989 roku;
- opowiedzieć o przystąpieniu Polski do NATO i Unii Europejskiej.

Uczeń rozumie:

- przyczyny i skutki zmian wprowadzanych w Polsce po 1989 roku;
- konsekwencje przystąpienia Polski do NATO i Unii Europejskiej.

Szczegółowe wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania przez ucznia poszczególnych ocen bieżących.

Kl. IV

Nr lekcji ¹	Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa ²
DZIAŁ I. ZAPOZNAJ SIĘ Z HISTORIĄ							
1.	Historia... Co to takiego? Zagadnienia: • historia jako dzieje, • praca historyka, • epoki w dziejach człowieka.	Uczeń wie, co to jest historia i czym zajmuje się historyk.	Uczeń wymienia w kolejności chronologicznej epoki w dziejach człowieka.	Uczeń wyjaśnia, po co uczy się historii.	Uczeń rozumie wpływ wydarzeń historycznych na teraźniejszość oraz wpływ współczesnych zdarzeń, także z własnego życia, na kształtowanie się przyszłej historii.	Uczeń wskazuje przykładowe wydarzenie historyczne oraz jego przyczyny i skutki.	III. Refleksja nad historią jako nauką. Uczeń: 1) wyjaśnia, na czym polega praca historyka.
	Poznaj to, co nieznanne³. Archeologia	Uczeń wie, czym zajmuje się archeolog.	Uczeń wie, jakimi narzędziami i technikami posługuje się archeolog.	Uczeń wymienia przykłady znalezisk archeologicznych i ocenia ich przydatność dla poznawania przeszłości.	Uczeń rozumie znaczenie pracy archeologa dla poznawania przeszłości.	Uczeń dokładnie omawia elementy stanowiska archeologicznego.	Zagadnienia spoza podstawy programowej.

¹ Gwiazdką zostały oznaczone propozycje lekcji, w ramach których są realizowane treści dodatkowe (nieobowiązkowe) wskazane w podstawie programowej, oraz propozycje lekcji dodatkowych poświęconych realizacji wybranych celów ogólnych podstawy programowej.

² Wymaganie szczegółowe: „2. Najważniejsze elementy polskiego dziedzictwa kulturowego. Uczeń: 3) wiąże najważniejsze zabytki i symbole kultury polskiej z właściwymi regionami” jest realizowane w ramach kolejnych jednostek lekcyjnych w klasie 4. Porządkowanie wiadomości związanych z tym wymaganiem ułatwia zamieszczona w podręczniku infografika *Przewodnik historyczny czwartoklasisty*.

³ *Poznaj to, co nieznanne* to dodatkowe materiały w formie infografik rozszerzające zagadnienia omawiane na lekcji.

Nr lekcji	Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
-----------	--------------	---------------------	-------------------	-------------	--------------------	----------------	---------------------

Nr lekcji	Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
2.	Wśród starych ksiąg, obrazów i budowli Zagadnienia: • źródła historyczne.	Uczeń wie, co to są: źródło historyczne, legenda, zabytek.	Uczeń wie, jakie funkcje pełni muzeum. Dzieli źródła historyczne na pisane i niepisane.	Uczeń wskazuje różne formy poznawania historii (film fabularny, dzieło malarskie). Rozumie znaczenie źródeł historycznych w pracy historyka, podaje konkretne przykłady.	Uczeń odczytuje informacje z ilustracji przedstawiającej źródło niepisane. Rozumie, dlaczego należy chronić źródła historyczne.	Uczeń wymienia przykłady zabytków, które można zobaczyć w skansenie.	III. Refleksja nad historią jako nauką. Uczeń: 3) rozpoznaje rodzaje źródeł historycznych.
3.	Kiedy to było? Historia zegara i nie tylko... Zagadnienia: • chronologia, • tysiąclecie, era, przed naszą erą, • określanie wieku wydarzenia na podstawie daty rocznej (w odniesieniu do naszej ery), • obliczanie czasu, który upłynął między wydarzeniami (z okresu naszej ery).	Uczeń zna różne rodzaje zegarów. Wskazuje podstawowe podziały czasu stosowane w historii (wiek, tysiąclecie, era).	Uczeń umieszcza wydarzenia na osi czasu. Wie, co to jest chronologia. Określa na podstawie daty rocznej wiek i jego połowę (w odniesieniu do naszej ery). Oblicza czas, który upłynął między wydarzeniami z okresu naszej ery.	Uczeń wie, w jakim celu i gdzie sporządzono pierwsze kalendarze. Rozumie, jakie znaczenie w poznawaniu i nauce historii ma chronologia.	Uczeń rozumie, dlaczego inaczej liczymy czas w odniesieniu do okresów przed naszą erą i naszej ery. Na podstawie daty rocznej określa wiek (w odniesieniu do czasów przed naszą erą).	Uczeń na podstawie daty rocznej określa połowę wieku (w odniesieniu do czasów przed naszą erą).	I. Chronologia historyczna. 2. Posługiwanie się podstawowymi określeniami czasu historycznego: epoka, okres p.n.e., okres n.e., tysiąclecie, wiek, rok. 3. Obliczanie upływu czasu między wydarzeniami historycznymi. III. Refleksja nad historią jako nauką. Uczeń: 2) wskazuje sposoby mierzenia czasu w historii i posługuje się pojęciami chronologicznymi.
*	Palcem po mapie Zagadnienia: • mapa historyczna, • rodzaje map i planów historycznych.	Uczeń wie, co to są mapa i plan. Wie, co to jest: tytuł mapy, legenda mapy.	Uczeń wie, jakie są rodzaje map i planów historycznych. Wskazuje na mapie konkretne miejsca i określa ich przynależność	Uczeń odróżnia różne rodzaje map historycznych. Wskazuje różnice między mapą dawną i współczesną.	Uczeń rozumie znaczenie czytania mapy dla poznania zjawisk i procesów historycznych.	Uczeń odczytuje legendę dowolnej mapy historycznej i wskazuje zamieszczone w legendzie symbole na mapie.	II. Analiza i interpretacja historyczna. 2. Lokalizacja w przestrzeni procesów, zjawisk i faktów historycznych

Nr lekcji	Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
			państwową.				przy wykorzystaniu map i planów w różnych skalach.
DZIAŁ II. MOJA HISTORIA, MOJA OJCZYZNA							
4.	Ja i moja historia Zagadnienia: • tradycja rodzinna, • pokolenie, • tablice genealogiczne.	Uczeń wie, co to są: pamiątka rodzinna, zwyczaj, tablica przodków.	Uczeń odróżnia pamiątkę od zwyczaju oraz tablicę potomków od tablicy przodków. Podaje przykład pamiątki i zwyczaju w swojej rodzinie.	Uczeń rysuje tablicę przodków i tablicę potomków. Gromadzi pamiątki ze swojego dzieciństwa.	Uczeń rozumie korzyści wynikające z poznania swojej historii i historii swojej rodziny.	Uczeń sporządza swoją tablicę przodków do czwartego pokolenia.	I. Elementy historii rodzinnej i regionalnej. Uczeń: 1) zbiera informacje na temat historii swojej rodziny, gromadzi pamiątki rodzinne i opowiada o nich.
5.	Wielka i mała ojczyzna Zagadnienia: • region, • mała ojczyzna.	Uczeń wie, co to są: ojczyzna, patriotyzm, region.	Uczeń wie, co to jest mała ojczyzna.	Uczeń rozumie znaczenie małej ojczyzny w swoim życiu i w historii.	Uczeń znajduje informacje na temat swojej małej ojczyzny. Interesuje się życiem lokalnym.	Uczeń wyjaśnia pochodzenie słowa „patriota”.	I. Elementy historii rodzinnej i regionalnej. Uczeń: 2) poznaje historię i tradycje swojej okolicy i ludzi dla niej szczególnie zasłużonych; zna lokalne zabytki i opisuje ich dzieje.
	Poznaj to, co nieznane. Polska niejedno ma imię	Uczeń zna pojęcia gwary, stroju regionalnego.	Uczeń wskazuje na mapie i nazywa region, w którym mieszka.	Uczeń wskazuje na mapie i nazywa główne regiony współczesnej Polski.	Uczeń rozumie znaczenie lokalnych zwyczajów jako elementu polskiej kultury.	Uczeń opowiada o zwyczajach swojego regionu: gwarze, stroju regionalnym, potrawach.	Zagadnienia wykraczające poza podstawę programową.
6.	Nasze polskie symbole Zagadnienia:	Uczeń wie, które miasto jest stolicą Polski i jakie są polskie	Uczeń wymienia najważniejsze polskie święta państwowe.	Uczeń rozumie, że mamy obowiązek chronić nasze symbole	Uczeń rozumie konieczność zdobywania wiedzy	Uczeń, postępując się przykładami, opowiada, jak godło	II. Najważniejsze elementy polskiego dziedzictwa

Nr lekcji	Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
	<ul style="list-style-type: none"> • stolica Polski, • godło, flaga i hymn państwowy, • historia polskiego godła. 	symbole narodowe.		narodowe i okazywać im szacunek.	o ojczyźnie.	Polski zmieniało się na przestrzeni wieków.	kulturowego. Uczeń: 1) zna symbole narodowe (barwy, godło, hymn państwowy), najważniejsze święta narodowe i państwowe, potrafi wytłumaczyć ich znaczenie.
7.	Legendarne początki Zagadnienia: <ul style="list-style-type: none"> • legendy polskie. 	Uczeń wie, co to jest legenda.	Uczeń zna i opowiada legendy o Lechu, Czechu i Rusie oraz o Piaście i Popielu.	Uczeń rozumie znaczenie legend w poznawaniu przeszłości. Wymienia przykłady legend związanych z różnymi regionami Polski.	Uczeń opowiada przykładową legendę związaną z wybranym regionem Polski. Wskazuje w legendzie elementy realne i fikcyjne.	Uczeń zna legendę o Kraku i Wandzie.	II. Najważniejsze elementy polskiego dziedzictwa kulturowego. Uczeń: 2) zna legendy o początkach państwa polskiego. III. Refleksja nad historią jako nauką. Uczeń: 4) odróżnia historię od dziejów legendarnych.
DZIAŁ III. W POLSCE PIASTÓW I JAGIELLONÓW							
8.	W czasach Mieszka i Dobrawy Zagadnienia: <ul style="list-style-type: none"> • Gniezno, • państwo Mieszka I. 	Uczeń wie, co to są: plemię, gród.	Uczeń zna datę przyjęcia chrztu przez Mieszka I. Opowiada, jak wyglądało życie codzienne w państwie Mieszka I.	Uczeń wymienia przyczyny i skutki przyjęcia chrztu przez Mieszka I. Odróżnia źródło historyczne od legendy.	Uczeń wymienia najważniejsze plemiona żyjące na ziemiach polskich. Rozumie wpływ chrześcijaństwa na rozwój kultury i państwowości.	Uczeń ocenia przyjęcie chrztu przez Mieszka I.	IV. Postacie i wydarzenia [...]. Uczeń sytuuje w czasie i opowiada o: 1) księciu Mieszku i czeskiej Dobrawie – chrzcie Polski.

Nr lekcji	Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
9.	Bolesław Chrobry – pierwszy król Polski Zagadnienia: • zjazd gnieźnieński.	Uczeń wie, kto to byli św. Wojciech i Bolesław Chrobry.	Uczeń zna datę zjazdu w Gnieźnie i koronacji Bolesława Chrobrego. Opowiada o męczeńskiej śmierci św. Wojciecha.	Uczeń wskazuje na mapie ziemie przyłączone przez Bolesława Chrobrego do Polski. Wymienia postanowienia zjazdu w Gnieźnie.	Uczeń rozumie znaczenie wykupienia ciała św. Wojciecha przez Bolesława Chrobrego. Podejmuje próbę oceny panowania Bolesława Chrobrego.	Uczeń wie, kim był w średniowieczu cesarz i co to jest włócznia św. Maurycego.	IV. Postacie i wydarzenia [...]. Uczeń sytuuje w czasie i opowiada o: 2) Bolesławie Chrobrym – pierwszym królu – i zjeździe w Gnieźnie.
	Poznaj to, co nieznanne. Koronacja	Uczeń rozpoznaje insygnia koronacyjne.	Uczeń omawia funkcje poszczególnych insygniów władzy monarszej.	Uczeń wymienia najważniejsze etapy uroczystości koronacyjnych w średniowieczu.	Uczeń wymienia i krótko omawia wszystkie etapy uroczystości koronacyjnych w średniowieczu.	Uczeń opowiada ze szczegółami o średniowiecznych uroczystościach koronacyjnych.	Zagadnienia spoza podstawy programowej.
*	Wśród średniowiecznych zakonników Zagadnienia: • zajęcia średniowiecznych zakonników, • rola zakonów na ziemiach polskich.	Uczeń wie, co to jest klasztor. Wymienia zajęcia średniowiecznych zakonników.	Uczeń omawia zajęcia średniowiecznych zakonników. Opowiada o przepisywaniu ksiąg.	Uczeń wymienia dwa średniowieczne zakony. Zna pojęcia opata i relikwii.	Uczeń rozumie znaczenie klasztorów w średniowieczu.	Uczeń rozpoznaje po strojach benedyktyna i cystersa.	Treści dodatkowe [...]. 4. Zakony w Polsce. Rozwój piśmiennictwa i rolnictwa.
10.	Polska Kazimierza Wielkiego Zagadnienia: • wzmocnienie państwa, • Akademia Krakowska, • uczta u Wierzyńka.	Uczeń wie, kto to był Kazimierz Wielki.	Uczeń wymienia najważniejsze osiągnięcia Kazimierza Wielkiego. Wie, kto to był Mikołaj Wierzynek. Zna datę założenia Akademii Krakowskiej.	Uczeń wskazuje na mapie ziemie wchodzące w skład państwa Kazimierza Wielkiego na początku jego panowania i przyłączone do Polski przez tego władcę. Wymienia osiągnięcia gospodarcze, polityczne i kulturowe	Uczeń rozumie znaczenie panowania Kazimierza Wielkiego dla historii Polski i je ocenia. Omawia osiągnięcia gospodarcze, polityczne i kulturowe Kazimierza Wielkiego.	Uczeń ocenia panowanie Kazimierza Wielkiego.	IV. Postacie i wydarzenia [...]. Uczeń sytuuje w czasie i opowiada o: 3) ostatnim z Piastów – Kazimierzu Wielkim.

Nr lekcji	Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
				Kazimierza Wielkiego.			
11.	Jadwiga i Jagiełło – unia dwóch państw Zagadnienia: • Jadwiga i Jagiełło, • przyczyny unii Polski z Litwą.	Uczeń wie, kto to byli Jadwiga Andegaweńska i Władysław Jagiełło.	Uczeń zna legendę o klamerce królowej Jadwigi. Wskazuje na mapie Wielkie Księstwo Litewskie. Zna datę zawarcia unii w Krewie.	Uczeń zna herby Wielkiego Księstwa Litewskiego i Królestwa Polskiego. Wymienia przyczyny i skutki unii polsko-litewskiej.	Uczeń zna rodowód królowej Jadwigi i wie, dlaczego zasiadła ona na polskim tronie.	Uczeń samodzielnie ocenia unię w Krewie.	IV. Postacie i wydarzenia [...]. Uczeń sytuuje w czasie i opowiada o: 4) królowej Jadwidze, Władysławie Jagielle, Zawiszy Czarnym, unii polsko-litewskiej i zwycięstwie grunwaldzkim.
12.	Wielka wojna z Krzyżakami Zagadnienia: • przyczyny i skutki bitwy pod Grunwaldem, • Zawisza Czarny – wzór średniowiecznego rycerza.	Uczeń wie, kim byli Krzyżacy. Zna datę bitwy pod Grunwaldem. Wie, kto to był Zawisza Czarny.	Uczeń zna przebieg bitwy pod Grunwaldem. Opowiada o bitwie pod Grunwaldem. Odczytuje z planu przebieg bitwy pod Grunwaldem. Rozumie znaczenie powiedzenia: „polegać jak na Zawiszy”.	Uczeń opowiada, jak Krzyżacy założyli swoje państwo. Wskazuje na mapie: Malbork, Gdańsk, Pomorze Gdańskie, Grunwald. Wymienia przyczyny i skutki wielkiej wojny z Krzyżakami.	Uczeń rozumie znaczenie bitwy pod Grunwaldem.	Uczeń zna historię Zawiszy Czarnego. Opowiada o przyjęciu przez Władysława Jagiełłę dwóch nagich mieczy przed bitwą grunwaldzką (patrz: karta pracy do lekcji 12.)	IV. Postacie i wydarzenia [...]. Uczeń sytuuje w czasie i opowiada o: 4) królowej Jadwidze, Władysławie Jagielle, Zawiszy Czarnym, unii polsko-litewskiej i zwycięstwie grunwaldzkim.
*	Rycerze i turnieje Zagadnienia: • średniowieczny zamek i jego mieszkańcy.	Uczeń wie, kto to byli: rycerz, giermek. Wie, co to jest herb. Wymienia elementy średniowiecznego zamku.	Uczeń wie, kto to był paż. Wie, co to są: turniej rycerski, pasowanie na rycerza. Podaje przykładowe zasady kodeksu rycerskiego.	Uczeń wyjaśnia pojęcia: herb, turniej, pasowanie na rycerza. Wie, jakie były funkcje poszczególnych elementów średniowiecznego zamku.	Uczeń rozumie znaczenie kodeksu rycerskiego.	Uczeń wyjaśnia na przykładzie Zawiszy Czarnego, czy średniowieczny rycerz może być wzorem dla współczesnego człowieka.	Treści dodatkowe [...]. 5. Zamki i rycerze. Znaczenie, uzbrojenie, obyczaje.
13.	Astronom, który poruszył Ziemię Zagadnienia:	Uczeń wie, gdzie urodził się Mikołaj Kopernik.	Uczeń opowiada o życiu Mikołaja Kopernika. Opowiada o życiu	Uczeń opowiada, jakie wykształcenie miał Mikołaj Kopernik. Wskazuje na mapie	Uczeń wyjaśnia, jakie było znaczenie teorii Kopernika dla rozwoju nauki.	Uczeń zna najślawniejszych absolwentów Akademii Krakowskiej.	IV. Postacie i wydarzenia [...]. Uczeń sytuuje w czasie i opowiada o:

Nr lekcji	Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
	<ul style="list-style-type: none"> • życie krakowskich żaków, • Mikołaj Kopernik – wykształcenie i dorobek. 		krakowskich żaków.	miejsca związane z Mikołajem Kopernikiem. Objasnia, czego dotyczyła teoria heliocentryczna.			5) Mikołaju Koperniku i krakowskich żakach.
DZIAŁ IV. W CZASACH ZWYCIĘSTW I LATACH NIEWOLI							
14.	Jan Zamoyski – wódz i mąż stanu Zagadnienia: <ul style="list-style-type: none"> • edukacja, • działalność polityczna, • działalność kulturalna. 	Uczeń wie, które miasto założył Jan Zamoyski.	Uczeń wie, kto to był Jan Zamoyski i wymienia jego osiągnięcia.	Uczeń rozumie określenie „mąż stanu”. Wie, kto był ostatnim królem z dynastii Jagiellonów. Wymienia trzech królów wybranych na polski tron po wygaśnięciu dynastii Jagiellonów.	Rozumie rolę wybitnej jednostki w dziejach.	Uczeń omawia funkcje najważniejszych elementów XVI-wiecznego miasta (na przykładzie Zamościa).	IV. Postacie i wydarzenia [...]. Uczeń sytuuje w czasie i opowiada o: 6) Janie Zamoyskim – wodzu i mężu stanu.
15.	W czasach skrzydlatych jeźdźców Zagadnienia: <ul style="list-style-type: none"> • czasy potopu szwedzkiego – Stefan Czarniecki i Augustyn Kordecki, • Jan III Sobieski i wyprawa wiedeńska. 	Uczeń wie, kto to byli: Stefan Czarniecki, Augustyn Kordecki, Jan III Sobieski. Zna datę bitwy pod Wiedniem.	Uczeń wie, co to była husaria i jak wyglądał husarz. Podaje skutki wojen Polski ze Szwecją i z Turcją. Zna datę rozpoczęcia i zakończenia potopu szwedzkiego. Zna słowa drugiej zwrotki <i>Mazurka Dąbrowskiego</i> .	Uczeń wyjaśnia terminy: potop szwedzki, Lew Lechistanu. Rozumie znaczenie obrony Jasnej Góry w czasach potopu szwedzkiego.	Uczeń zna datę bitwy pod Chocimiem, w której dowodził Jan III Sobieski. Rozumie treść drugiej zwrotki <i>Mazurka Dąbrowskiego</i> .	Uczeń samodzielnie ocenia udział wojsk polskich w bitwie pod Wiedniem.	IV. Postacie i wydarzenia [...]. Uczeń sytuuje w czasie i opowiada o: 7) bohaterach wojen XVII wieku – przeorze Augustynie Kordeckim, hetmanie Stefanie Czarnieckim i królu Janie III Sobieskim.
*	Epoka stanisławowska	Uczeń wie, kiedy	Uczeń wymienia	Uczeń wie, w jakim	Uczeń wie, kto to byli	Uczeń opowiada	Treści dodatkowe [...].

Nr lekcji	Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
	Zagadnienia: <ul style="list-style-type: none"> • obiady czwartkowe, • Komisja Edukacji Narodowej, • Bernardo Belotto zwany Canalettem. 	powołano Komisję Edukacji Narodowej.	osiągnięcia króla Stanisława Augusta Poniatowskiego w dziedzinie kultury. Wie, kim byli Marcello Bacciarelli i Canaletto. Rozpoznaje na ilustracji pałac Na Wodzie w Łazienkach Królewskich w Warszawie.	celu powołano Komisję Edukacji Narodowej. Wie, co to były Szkoła Rycerska i obiady czwartkowe.	Ignacy Krasicki i Grzegorz Piramowicz. Rozumie znaczenie rozwoju nauki i sztuki.	szczegółowo o kulturze epoki stanisławowskiej, np. o dziełach Ignacego Krasickiego lub Marcello Bacciarellego.	9. Obiady czwartkowe króla Stanisława Augusta Poniatowskiego. Rozkwit kultury za ostatniego króla.
16.	Insurekcja kościuszkowska Zagadnienia: <ul style="list-style-type: none"> • <i>Konstytucja 3 maja</i>, • Tadeusz Kościuszko – naczelnik powstania, • kosynierzy, • III rozbiór Polski. 	Uczeń zna datę dzienną uchwalenia pierwszej polskiej konstytucji. Wie, kto to był Tadeusz Kościuszko. Wymienia trzy państwa uczestniczące w rozbiorach Polski.	Uczeń zna datę insurekcji kościuszkowskiej. Wie, co to jest insurekcja i kto to byli kosynierzy. Wie, dlaczego 3 maja obchodzi się w Polsce święto narodowe.	Uczeń zna datę i przyczyny II rozbioru Polski. Opowiada o bitwie pod Racławicami. Wie, co to była <i>Konstytucja 3 maja</i> i rozumie jej znaczenie. Wskazuje na mapie trzy państwa zaborcze i zagarnięte przez nie polskie ziemie.	Uczeń ocenia insurekcję kościuszkowską – wskazuje jej mocne i słabe strony.	Uczeń na podstawie wiedzy z bieżącej lekcji (i ewentualnie z lekcji dodatkowej <i>*Epoka stanisławowska</i>) wymienia przyczyny rozbiorów Polski.	IV. Postacie i wydarzenia [...]. Uczeń sytuuje w czasie i opowiada o: 8) Tadeuszu Kościuszcze i kosynierach spod Racławic.
17.	Dał nam przykład Bonaparte Zagadnienia: <ul style="list-style-type: none"> • Legiony Polskie we Włoszech – Jan Henryk Dąbrowski i Józef Wybicki, • <i>Mazurek Dąbrowskiego</i>. 	Uczeń wie, kto i kiedy napisał tekst <i>Mazurek Dąbrowskiego</i> . Zna na pamięć pierwszą zwrotkę i refren polskiego hymnu.	Uczeń wie, kto to byli: Napoleon Bonaparte, Jan Henryk Dąbrowski, Józef Wybicki. Wie, kiedy powstały Legiony Polskie. Zna na pamięć polski hymn.	Uczeń opowiada o powstaniu Legionów Polskich.	Uczeń rozumie znaczenie Napoleona dla sprawy polskiej.	Uczeń ocenia działania Napoleona w odniesieniu do Polaków.	IV. Postacie i wydarzenia [...]. Uczeń sytuuje w czasie i opowiada o: 9) Janie Henryku Dąbrowskim i Józefie Wybickim oraz polskim hymnie.
18.	Powstańcy styczniowi	Uczeń wie, co to były	Uczeń wie, co to były	Uczeń wie, że w	Uczeń opowiada	Uczeń ocenia	IV. Postacie

Nr lekcji	Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
	i podziemne państwo Zagadnienia: ● przyczyny i przebieg powstania styczniowego, ● Romuald Traugutt – ostatni przywódca powstania styczniowego.	branka i Cytadela warszawska. Zna datę rozpoczęcia powstania styczniowego.	manifestacje patriotyczne i kto brał w nich udział. Wie, kto to był Romuald Traugutt.	1830 roku wybuchło powstanie listopadowe. Wymienia przyczyny i skutki powstania styczniowego. Rozumie, dlaczego powstańcy styczniowi podjęli walkę partyzancką.	o działaniu państwa podziemnego podczas powstania styczniowego. Jeśli to możliwe, znajduje w swojej okolicy miejsca związane z powstaniem styczniowym i zna jego lokalnych bohaterów.	powstanie styczniowe.	i wydarzenia [...]. Uczeń sytuuje w czasie i opowiada o: 10) Romualdzie Trauguttie i powstańczym państwie.
*	O polską mowę Zagadnienia: ● walka Polaków z germanizacją i rusyfikacją.	Uczeń wie, co to były rusyfikacja i germanizacja.	Uczeń wie, co to jest tajne nauczanie. Omawia sytuację Polaków w poszczególnych zaborach. Opowiada o oporze Polaków wobec rusyfikacji oraz germanizacji (Michał Drzymała, dzieci z Wrześni).	Uczeń wie, co to jest <i>Rota</i> Marii Konopnickiej. Wie, co to były rugie pruskie.	Ocenia znaczenie oporu Polaków wobec zaborców.	Uczeń zna i rozumie treść <i>Roty</i> .	Treści dodatkowe [...]. 10. Strajk dzieci we Wrześni. Udręki niewoli, germanizacja, rusyfikacja.
19.	W laboratorium wielkiej uczonej Zagadnienia: ● edukacja Marii Skłodowskiej, ● największe osiągnięcia naukowe i pozanaukowe Marii Skłodowskiej-Curie.	Uczeń wie, z czego zastąpiła Maria Skłodowska-Curie.	Uczeń wymienia osiągnięcia Marii Skłodowskiej-Curie.	Uczeń wie, kiedy i za co Maria Skłodowska-Curie otrzymała dwukrotnie Nagrodę Nobla.	Uczeń ocenia działalność Marii Skłodowskiej-Curie.	Uczeń zauważa wzrost znaczenia kobiet w rozwoju nauki i kultury w XIX wieku.	IV. Postacie i wydarzenia [...]. Uczeń sytuuje w czasie i opowiada o: 11) laureatce Nagrody Nobla – Marii Skłodowskiej-Curie.
DZIAŁ V. TRUDNE DZIEJE OSTATNICH STU LAT							
20.	Józef Piłsudski i jego żołnierze	Uczeń zna datę rozpoczęcia I wojny	Uczeń wyjaśnia, dlaczego wojnę z lat	Uczeń omawia dwie polskie orientacje	Uczeń opowiada o początkach	Uczeń ocenia działania Józefa Piłsudskiego	IV. Postacie i wydarzenia [...].

Nr lekcji	Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
	Zagadnienia: <ul style="list-style-type: none"> • polskie formacje zbrojne w czasie I wojny światowej, • rola Józefa Piłsudskiego w czasie I wojny światowej, • polityka mocarstw wobec Polaków. 	światowej. Wie, kto to był Józef Piłsudski.	1914–1918 nazywamy światową. Wie, kto to był Roman Dmowski. Wymienia polskie formacje wojskowe walczące podczas I wojny światowej.	polityczne podczas I wojny światowej. Wie, kto to był Józef Haller. Rozumie, dlaczego I wojna światowa była szansą dla Polski na odzyskanie niepodległości.	niepodległego państwa polskiego.	i Romana Dmowskiego w czasie I wojny światowej.	Uczeń sytuuje w czasie i opowiada o: 12) Józefie Piłsudskim i jego żołnierzach.
*	Bitwa Warszawska Zagadnienia: <ul style="list-style-type: none"> • wojna polsko-bolszewicka, • Bitwa Warszawska i jej znaczenie. 	Uczeń zna datę Bitwy Warszawskiej.	Uczeń rozumie pojęcia: Armia Czerwona, bolszewicy. Opowiada o przebiegu Bitwy Warszawskiej.	Uczeń wymienia przyczyny i skutki wojny Polski z bolszewicką Rosją. Wskazuje na mapie ziemie, o które Polacy walczyli w okresie kształtowania się granic odrodzonego państwa polskiego.	Uczeń, rozumie określenie „Cud nad Wisłą”.	Uczeń wyjaśnia znaczenie Bitwy Warszawskiej dla losów Polski i Europy.	Treści dodatkowe [...]. 11. Bitwa Warszawska. Ocalenie Polski przed najazdem bolszewickim.
21.	Miasto z morza Zagadnienia: <ul style="list-style-type: none"> • powojenna odbudowa II Rzeczypospolitej, • Eugeniusz Kwiatkowski – port w Gdyni i COP. 	Uczeń wskazuje na mapie Gdynię i COP.	Uczeń opowiada o powstaniu portu i miasta Gdyni. Uczeń wie, kto to był Eugeniusz Kwiatkowski.	Uczeń wie, kto to był Władysław Grabski. Rozumie znaczenie powstania Gdyni i COP dla odrodzonej Polski.	Uczeń wymienia trudności, z którymi Polacy zmagali się po odzyskaniu niepodległości.	Uczeń ocenia osiągnięcia gospodarcze II Rzeczypospolitej.	IV. Postacie i wydarzenia [...]. Uczeń sytuuje w czasie i opowiada o: 13) Eugeniuszu Kwiatkowskim i budowie Gdyni.
22.	Szare Szeregi	Uczeń wie, co to były obozy koncentracyjne	Uczeń wie, co to były tajne nauczanie i mały	Uczeń wie, co to było Polskie Państwo	Uczeń rozumie, dlaczego należy czcić	Uczeń wyjaśnia na przykładzie harcerzy	IV. Postacie i wydarzenia [...].

Nr lekcji	Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
	Zagadnienia: <ul style="list-style-type: none"> polityka Niemiec i Związku Sowieckiego w stosunku do okupowanych ziem polskich, różne formy oporu Polaków wobec okupantów. 	i podaje przykład takiego obozu. Wie, co to były Armia Krajowa i Szare Szeregi. Zna datę rozpoczęcia II wojny światowej.	sabotaż. Wie, kto to byli „Rudy”, „Alek” i „Zośka”. Opowiada o akcji pod Arsenalem.	Podziemne. Wymienia i omawia formy represji stosowane przez okupantów względem Polaków oraz sposoby walki Polaków z okupantami.	pamięć Polaków prześladowanych podczas II wojny światowej. Jeśli to możliwe, znajduje w swojej okolicy miejsca związane z prześladowaniami ludności polskiej podczas II wojny światowej i zna lokalnych bohaterów tego okresu.	z Szarych Szeregów, czy bohaterowie II wojny światowej mogą być wzorem dla współczesnych dzieci i młodzieży.	Uczeń sytuuje w czasie i opowiada o: 14) „Zośce”, „Alku”, „Rudym” i „Szarych Szeregach”.
	Poznaj to, co nieznane. Powstańcza barykada	Uczeń zna datę rozpoczęcia powstania warszawskiego.	Uczeń wie, ile dni trwało powstanie warszawskie. Zna skutki powstania warszawskiego.	Uczeń wie, jaką rolę w powstaniu warszawskim odgrywali najmłodszy powstańcy (harcerze, łącznicy i sanitariuszki).	Uczeń wymienia przyczyny klęski powstania warszawskiego.	Uczeń ocenia powstanie warszawskie.	Zagadnienia spoza podstawy programowej.
23.	Żołnierze niezłomni Zagadnienia: <ul style="list-style-type: none"> kształtowanie się komunistycznej władzy w Polsce, opór Polaków wobec władzy komunistycznej w pierwszych latach po 	Uczeń zna datę zakończenia II wojny światowej. Wie, kto to byli Witold Pilecki i Danuta Siedzikówna „Inka”.	Uczeń wie, na czym polegała specyfika władzy komunistów w Polsce. Wie, kto to byli żołnierze niezłomni (wyklęci). Opowiada o dokonaniach Witolda	Uczeń wyjaśnia określenie „żołnierze niezłomni”. Rozumie pojęcia: Urząd Bezpieczeństwa, komuniści, milicja.	Uczeń rozumie, dlaczego należy czcić pamięć żołnierzy niezłomnych.	Uczeń ocenia działania komunistycznych władz w powojennej Polsce.	IV. Postacie i wydarzenia [...]. Uczeń sytuuje w czasie i opowiada o: 15) żołnierzach niezłomnych – Witoldzie Pileckim i Danucie Siedzikównie „Ince”.

Nr lekcji	Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
	II wojnie światowej.		Pileckiego i Danuty Siedzikówny „Inki”.				
24.	Bohaterowie Solidarności Zagadnienia: <ul style="list-style-type: none"> ● polskie społeczeństwo i komunistyczne władze, ● powstanie Solidarności, stan wojenny, ● okrągły stół i upadek komunistycznej władzy w Polsce. 	Uczeń zna datę roczną powstania Solidarności. Wie, kto to jest Lech Wałęsa.	Uczeń zna datę wprowadzenia stanu wojennego. Wie, kto to byli Wojciech Jaruzelski i Jerzy Popiełuszko.	Uczeń podaje przyczyny i skutki zawarcia porozumień sierpniowych oraz wprowadzenia stanu wojennego. Dostrzega związek między działalnością Solidarności a obaleniem komunizmu w Polsce. Zna datę pierwszych częściowo wolnych wyborów parlamentarnych.	Uczeń rozumie znaczenie powstania Solidarności dla historii Polski i Europy.	Uczeń ocenia wprowadzenie stanu wojennego oraz przemiany, które zaszły w Polsce po 4 czerwca 1989 roku.	IV. Postacie i wydarzenia [...]. Uczeń sytuuje w czasie i opowiada o: 17) „Solidarności” i jej bohaterach.
25.	Papież Polak Zagadnienia: <ul style="list-style-type: none"> ● młodość i działalność Karola Wojtyły jako biskupa i nauczyciela młodzieży, ● papież Jan Paweł II. 	Uczeń wie, kto to był Jan Paweł II (Karol Wojtyła).	Uczeń wie, kto to był Stefan Wyszyński. Wie, kiedy wybrano Karola Wojtyłę na papieża. Zna najważniejsze fakty z życia papieża Polaka.	Uczeń opowiada o życiu i działalności Jana Pawła II. Uczeń wie, co to były obchody tysiąclecia chrztu Polski.	Uczeń rozumie rolę i znaczenie Kościoła katolickiego w powojennej Polsce.	Uczeń – jeśli to możliwe – znajduje w swojej okolicy (regionie) miejsca związane z Janem Pawłem II.	IV. Postacie i wydarzenia [...]. Uczeń sytuuje w czasie i opowiada o: 16) papieżu Janie Pawle II.

Klasa V

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
Dział I. Pradzieje i najdawniejsze cywilizacje						
<p>1. Najdawniejsze dzieje człowieka</p> <p>Zagadnienia</p> <p>1. Człowiek rozumny. 2. Życie człowieka w okresie paleolitu. 3. Rewolucja neolityczna i zmiany w życiu człowieka. 4. Pierwsi rzemieślnicy i kupcy.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje kontynent, z którego pochodzi człowiek; – opisuje życie ludzi przed rewolucją neolityczną i po niej; – rozumie pojęcia: wędrowny i osiadły tryb życia oraz potrafi je wyjaśnić 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie pojęcia: neolit, paleolit, rewolucja neolityczna 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie, dlaczego pierwsi ludzie prowadzili najpierw wędrowny, a później osiadły tryb życia; – wie, dlaczego pojawili się kupcy i rzemieślnicy 	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje wpływ rewolucji neolitycznej na zmiany w życiu ludzi na różnych płaszczyznach 	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje wpływ warunków geograficznych na życie ludzi i zmiany w nim zachodzące 	I. 1)
<p>2. Mezopotamia – narodziny pierwszej cywilizacji</p> <p>Zagadnienia</p> <p>1. Nowe surowce i nowe narzędzia. 2. Warunki geograficzne Mezopotamii i ich wpływ na życie ludzi. 3. Powstanie państw w Mezopotamii. 4. Religia i osiągnięcia Mezopotamii.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie Mezopotamię; – wymienia trzy osiągnięcia mieszkańców Mezopotamii; – wie, kim był Hammurabi, i zna założenia jego kodeksu; – wymienia surowce, z których zaczęto wyrabiać narzędzia 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia znaczenie nowych surowców, z których wykonywano narzędzia; – zna najważniejsze rzeki Mezopotamii; – rozumie znaczenie słów: politeizm i kodeks 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia znaczenie wylewów rzek dla rozwoju rolnictwa; – omawia religię politeistyczną; – uzasadnia nazwę – Żyzny Półksiężyc 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia okoliczności, które wpłynęły na powstanie państwa 	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje znaczenie wynalezienia pisma dla funkcjonowania państwa; – wskazuje konsekwencje wynalezienia koła 	I. 2) 3) 5)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
3. Starożytny Egipt Zagadnienia 1. Warunki geograficzne starożytnego Egiptu i ich wpływ na życie mieszkańców. 2. Faraon i jego władza. 3. Społeczeństwo Egiptu. 4. Pismo egipskie. 5. Bogowie egipscy. 6. Grobowce faraonów. 7. Osiągnięcia Egipcjan.	<ul style="list-style-type: none"> – wie, nad jaką rzeką leży Egipt; – rozumie pojęcia: faraon i hieroglify; – rozumie pojęcia: politeizm, piramida, sarkofag, mumia; – wymienia trzy osiągnięcia Egipcjan 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, dlaczego wylewy Nilu miały wpływ na plony; – wie, czym zajmowali się: faraon, pisarze, rzemieślnicy, kupcy, kapłani; – wymienia bogów egipskich 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, dlaczego Egipt był nazywany darem Nilu; – rozumie pojęcie monarcha despotyczna; – rozumie, dlaczego Egipcjanie mumifikowali zwłoki 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia władzę faraona; – rozumie znaczenie pisma dla funkcjonowania państwa; – rozumie znaczenie wynalazków Egipcjan 	<ul style="list-style-type: none"> – porównuje Egipt z Mezopotamią pod względem wpływu warunków geograficznych na życie mieszkańców; – porównuje wynalazki poznanych cywilizacji 	I. 2) 3) 4) 5)
4. Starożytny Izrael Zagadnienia 1. Warunki geograficzne Izraela. 2. Judaizm i jego zasady. 3. Najważniejsze postacie z historii Izraela.	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie Palestynę; – rozumie pojęcia: dekalog, judaizm; – wie, w kogo wierzyli Żydzi 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie pojęcia: monoteizm, Jahwe; – podaje cechy judaizmu 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na związek warunków geograficznych z zajęciami mieszkańców Palestyny; – wskazuje najważniejsze postacie z historii Izraela i wiąże je z wydarzeniami 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje wędrówki i niewolę Żydów 	<ul style="list-style-type: none"> – porównuje cechy judaizmu i chrześcijaństwa, dostrzega korzenie chrześcijaństwa w judaizmie 	I. 2) 3) 5)
5. Starożytne Indie i Chiny Zagadnienia 1. Dolina Indusu i jej	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie miejsca powstania cywilizacji w Azji; – wymienia po jednym osiągnięciu każdej z 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia osiągnięcia pierwszych cywilizacji w Azji 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia wpływ warunków geograficznych na powstanie cywilizacji 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia znaczenie chińskich wynalazków 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje wynalazki, które zostały przeniesione z Azji do Europy 	I. 2) 5)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
<p>mieszkańcy.</p> <p>2. Osiągnięcia mieszkańców starożytnych Indii.</p> <p>3. Powstanie Chin – wpływ warunków geograficznych na życie mieszkańców.</p> <p>4. Osiągnięcia starożytnych Chin.</p>	tych cywilizacji					
<p>6. Lekcja powtórzeniowa. Pierwsze cywilizacje</p> <p>Zagadnienia</p> <p>1. Powstanie i osiągnięcia pierwszych cywilizacji.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje położenie poznanych cywilizacji na mapie; – potrafi podać co najmniej jedną informację na ich temat 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia zajęcia mieszkańców poznanych państw; – wskazuje przykłady politeizmu i monoteizmu 	– omawia wpływ warunków geograficznych na życie codzienne ludzi	– wskazuje osiągnięcia omówionych cywilizacji, potrafi je przyporządkować do danego obszaru, dostrzega ich wpływ na zachodzące zmiany	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje wpływ osiągnięć na zachodzące zmiany; – potrafi dostrzec różnice między cywilizacjami w różnych dziedzinach życia 	I. 1) 2) 3) 4) 5)
<p>Sprawdzian 1. Pierwsze cywilizacje</p>						
Dział II. Starożytna Grecja						
<p>7. Cywilizacja starożytnych Greków</p> <p>Zagadnienia</p> <p>1. Warunki geograficzne i ich wpływ na życie mieszkańców.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie starożytną Grecję; – rozumie pojęcie polis; – wymienia zajęcia Greków 	– rozumie pojęcia: Hellada, Hellenowie, akropol, agora, kolonia	– dostrzega i omawia wpływ warunków geograficznych na zajęcia i sposób życia starożytnych Greków	– rozumie przyczyny powstawania polis; – rozumie przyczyny kolonizacji greckiej	– rozumie przyczyny wpływów greckich w basenie Morza Śródziemnego	I. 2) 3)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
2. Miasta-państwa. 3. Kolonizacja grecka.						
8. W demokratycznych Atenach Zagadnienia 1. Demokracja. 2. Zgromadzenie ludowe, urzędnicy ateńscy. 3. Społeczeństwo Aten.	– rozumie pojęcie demokracja	– omawia demokrację jako sposób sprawowania rządów	– wymienia urzędników ateńskich oraz ich kompetencje	– omawia różnice w zadaniach kobiet i mężczyzn oraz obywateli i cudzoziemców	– porównuje współczesną demokrację z demokracją ateńską	I. 3) 4)
9. Wierzenia starożytnych Greków Zagadnienia 1. Mitologia grecka. 2. Bogowie greccy. 3. Formy oddawania czci bogom	– rozumie pojęcie politeizm w odniesieniu do wierzeń Greków; – wie, gdzie była siedziba bogów greckich; – zna co najmniej jednego boga greckiego	– wymienia najważniejszych bogów greckich: Zeusa, Posejdona, Hades, Atenę, Afrodytę, Herę, Apolla; – opisuje wygląd bogów	– zna sposoby oddawania czci bogom	– wie, kim był Homer; – wie, kim byli herosi	– potrafi wskazać znaczenie religii jako czynnika jednoczącego Greków	I. 3)
10. W teatrze i na igrzyskach Zagadnienia 1. Gimnazjony. 2. Igrzyska olimpijskie. 3. Powstanie teatru. 4. Tragedie i komedie.	– wie, gdzie odbywały się igrzyska; – wie, jak wyglądał teatr grecki	– wskazuje dyscypliny sportowe, które były uprawiane w czasie igrzysk; – wie, jak wyglądała praca i stroje aktorów; – wie, jaka była geneza teatru	– rozumie znaczenie sportu w codziennym życiu Greków; – wie, w jaki sposób nagradzano zwycięzców na igrzyskach	– wie, czym różni się tragedia od komedii; – wymienia twórców tragedii i komedii	– uzasadnia, dlaczego igrzyska i teatr były czynnikami integrującymi Greków	I. 3) 5)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
11. Uczni, pisarze, artyści Zagadnienia 1. Filozofia grecka. 2. Literatura. 3. Architektura i rzeźba.	<ul style="list-style-type: none"> – potrafi wskazać budynek wzniesiony przez Greków; – rozumie pojęcie filozofia; – wie, jak wyglądało pismo greckie 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie znaczenie pisma dla rozwoju nauki; – wymienia greckich filozofów; – wskazuje nauki, które rozwinęły się w Grecji 	<ul style="list-style-type: none"> – rozróżnia porządki architektoniczne; – wie, czym zajmowali się filozofowie; – zna dokonania Homera 	<ul style="list-style-type: none"> – porównuje osiągnięcia Greków z osiągnięciami dotychczas poznanych cywilizacji 	<ul style="list-style-type: none"> – dostrzega integrujący charakter sztuki i nauki greckiej 	I. 2) 3) 5)
12. Lekcja powtórzeniowa. Starożytna Grecja Zagadnienia 1. Położenie geograficzne i jego konsekwencje dla Hellady. 2. Osiągnięcia starożytnych Greków. 3. Wierzenia greckie.	<ul style="list-style-type: none"> – potrafi wskazać Grecję na mapie; – wymienia, co najmniej trzy osiągnięcia Greków w różnych dziedzinach życia 	<ul style="list-style-type: none"> – zna zajęcia Greków; – wymienia rodzaje nauk, które rozwinęły się w Grecji 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, jaki był wpływ warunków geograficznych na zajęcia Greków; – rozumie znaczenie pisma dla funkcjonowania polis i rozwoju nauki 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie wpływ warunków geograficznych na powstawanie polis; – wskazuje czynniki integrujące greckie polis 	<ul style="list-style-type: none"> – dostrzega, czym różni się demokracja ateńska od demokracji współczesnej 	I. 2) 3) 4) 5)
Sprawdzian 2. Starożytna Grecja						
Dział III. Starożytny Rzym						
13. Rzym – od królestwa do republiki	<ul style="list-style-type: none"> – potrafi wskazać Rzym na mapie; – zna pojęcie republika 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, kiedy Rzym stał się republiką; – zna zasady 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje kompetencje urzędników rzymskich 	<ul style="list-style-type: none"> – porównuje republikę rzymską z demokracją ateńską 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie przyczyny walk plebejuszy z patrycjuszami 	I. 2) 3) 4)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
Zagadnienia 1. Powstanie Rzymu. 2. Rzym w okresie królewskim. 3. Rzym jako republika. 4. Urzędy rzymskie.		funkcjonowania republiki; – wymienia rzymskie urzędy; – wie, jak byli ubrani urzędnicy rzymscy				
14. Imperium Rzymskie Zagadnienia 1. Podboje Rzymu. 2. Romanizacja prowincji. 3. Niewolnicy. 4. Upadek republiki. 5. Narodziny cesarstwa. 6.	– potrafi pokazać Imperium Rzymskie na mapie; – wie skąd się brali niewolnicy; – rozumie pojęcie cesarstwo	– rozumie pojęcie romanizacja; – wie, kim był Gajusz Juliusz Cezar; – wie, kiedy upadła republika; – omawia położenie niewolników	– wskazuje przyczyny rzymskich podbojów; – wie, jaki był wpływ Rzymian na podbite prowincje	– rozumie, dlaczego doszło do upadku republiki; – wskazuje efekty podbojów rzymskich i upadku republiki	– omawia różnice między republiką a cesarstwem	l. 2) 3) 4)
15. Cywilizacja starożytnego Rzymu Zagadnienia 1. Wpływ Greków na kulturę rzymską. Romanizacja prowincji. 2. Religia Rzymian. 3. Osiągnięcia w budownictwie. 4. Literatura i prawo rzymskie. 5.	– rozumie pojęcia: akwedukt, łuk triumfalny, gladiator; – omawia religię Rzymian	– wymienia bogów rzymskich; – wskazuje osiągnięcia Rzymian w budownictwie; – potrafi wyjaśnić powiedzenie: „Wszystkie drogi prowadzą do Rzymu.”	– opowiada o edukacji rzymskiej; – wymienia rzymskich twórców	– wyjaśnia wpływ Greków na kulturę rzymską; – uzasadnia, że państwo rzymskie było krajem wielu religii	– dostrzega wpływ osiągnięć Rzymian na współczesny świat	l. 3) 5)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
16. Powstanie chrześcijaństwa i schyłek starożytności Zagadnienia 1. Powstanie i rozwój chrześcijaństwa. 2. Prześladowanie chrześcijan. 3. Chrześcijaństwo religią panującą. 4. Upadek Cesarstwa Rzymskiego na Zachodzie.	<ul style="list-style-type: none"> – zna datę upadku Cesarstwa Rzymskiego na Zachodzie; – wie, gdzie i kiedy narodziło się chrześcijaństwo; – wie, kim był Jezus Chrystus; – rozumie pojęcie chrześcijaństwo 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia założenia chrześcijaństwa; – wie, jak wyglądało życie pierwszych chrześcijan; – omawia rozwój chrześcijaństwa; – rozumie pojęcia: barbarzyńcy, tolerancja religijna 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie przyczyny prześladowań chrześcijan; – wskazuje przyczyny słabości Imperium Rzymskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje przyczyny upadku Cesarstwa Rzymskiego na Zachodzie 	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje przyczyny rozwoju chrześcijaństwa 	l. 3) 5)
17. Lekcja powtórzeniowa. Starożytny Rzym Zagadnienia 1. Formy sprawowania władzy. 2. Osiągnięcia Rzymian. 3. Religie w Imperium Rzymskim.	<ul style="list-style-type: none"> – potrafi wskazać na mapie Rzym; – wymienia różne formy sprawowania władzy; – wie, kim byli Jezus Chrystus, Gajusz Juliusz Cezar, Oktawian August, – wie, kiedy upadło Cesarstwo Rzymskie na Zachodzie 	<ul style="list-style-type: none"> – umiejscawia w czasie powstanie i upadek Rzymu; – opisuje różne formy ustrojowe; – wymienia osiągnięcia Rzymian w różnych dziedzinach 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje życie pierwszych chrześcijan; – opisuje rzymską edukację 	<ul style="list-style-type: none"> – porównuje różne formy ustrojowe; – przedstawia przyczyny i skutki podbojów rzymskich 	<ul style="list-style-type: none"> – dostrzega wpływy greckie na kulturę rzymską 	l. 2) 3) 4) 5)
Sprawdzian 3. Starożytny Rzym						

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
18. Bizancjum Zagadnienia 1. Cesarstwo na wschodzie. 2. Justynian Wielki. 3. Sztuka bizantyjska. 4. Schizma wschodnia.	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje Bizancjum na mapie; – rozumie pojęcia: cesarstwo wschodnie, schizma wschodnia; – wie, jak wygląda mozaika 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia działania cesarza Justyniana; – wskazuje osiągnięcia Bizancjum w dziedzinie kultury i architektury; – zna konsekwencje schizmy wschodniej 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje różnice między cesarstwem wschodnim a zachodnim; – rozumie znaczenie Bizancjum dla zachowania dorobku starożytności 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje argumenty uzasadniające przydomek cesarza Justyniana; – wskazuje działania, które miały pomóc w odbudowaniu cesarstwa 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia współczesne konsekwencje schizmy wschodniej 	II. 2), III. 3)
19. Powstanie cywilizacji islamu Zagadnienia 1. Powstanie islamu. 2. Założenia islamu. 3. Podboje Arabów. 4. Osiągnięcia Arabów.	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie Półwysep Arabski; – wie, kim był Mahomet; – rozumie pojęcia: islam, Koran, muzułmanin, arabeska; – wie, w którym wieku powstał islam 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia założenia islamu; – wskazuje ziemie podbite przez Arabów; – rozumie znaczenie roku 622 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia filary islamu; – omawia politykę Arabów na podbitych terenach 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie, jakie znaczenie mieli Arabowie w przekazaniu potomnym dorobku starożytnych Greków 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie znaczenie handlu i wojen arabskich dla rozprzestrzeniania się osiągnięć innych kultur 	II. 1)
20. Państwo karolińskie Zagadnienia 1. Państwa germańskie. 2. Państwo Franków. 3. Państwo Karola Wielkiego, renesans karoliński. 4. Podział państwa Karola.	<ul style="list-style-type: none"> – wie, kim był Karol Wielki; – zna daty: 800 r., 843 r. 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, kiedy Frankowie przyjęli chrzest; – wie, kim był Chlodwig; – wie, co zmienił traktat w Verdun 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia zmiany wprowadzone przez Karola Wielkiego w zakresie kultury i sztuki 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie znaczenie przyjęcia chrztu przez Franków; – rozumie, dlaczego Karolowi nadano przydomek Wielki 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie, dlaczego upadek Cesarstwa Rzymskiego na Zachodzie zmienił Europę; – rozumie znaczenie zmian, które zaszły dzięki reformom Karola Wielkiego 	III. 1)
21. Nowe państwa na	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia państwa, 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje władzę króla 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia przyczyny 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie znaczenie 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie przyczyny 	III. 2)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
zachodzie Europy Zagadnienia 1. Nowe państwa w Europie. 2. Niemcy za Ottona I 3. Wikingowie i ich podboje.	które powstały po traktacie w Verdun; – wie, kto został cesarzem w 962 r.; – wie, kim byli wikingowie	we wczesnym średniowieczu; – potrafi wskazać na mapie podboje wikingów i państwa, które powstały po traktacie w Verdun; – wymienia języki, które wykształciły się w Europie	najazdów wikingów na Europę	koronacji Ottona I na cesarza	osłabienia władzy królewskiej we wczesnym średniowieczu	
22. Słowiańszczyzna Zagadnienia 1. Osiedlanie się Słowian. 2. Życie codzienne Słowian. 3. Powstanie pierwszych państw w Europie Środkowej. 4. Organizacja państw słowiańskich. 5. Dwa kręgi słowiańszczyzny.	– potrafi wymienić państwa słowiańskie; – wie, jak żyli pierwsi Słowianie	– omawia organizację państw słowiańskich	– wie, w jaki sposób chrystianizowano plemiona słowiańskie; – rozumie pojęcie cyrylica i dostrzega znaczenie pisma dla rozwoju chrześcijaństwa w Europie	– wie, dlaczego Cyryla i Metodego nazywano apostołami Słowian; – rozumie i omawia różnice spowodowane przyjęciem chrztu ze wschodu i zachodu Europy	– dostrzega współczesne skutki przyjmowania chrztu przez Słowian z Rzymu lub Bizancjum	III. 2)
23. Lekcja powtórzeniowa. Początki średniowiecza Zagadnienia 1. Bizancjum. 2. Islam.	– potrafi wymienić państwa powstałe w okresie wczesnego średniowiecza oraz wskazać je na mapie; – wie, które z tych państw najszybciej	– opisuje życie Słowian; – wie, kim byli Otton I, Justynian Wielki, Mahomet, oraz zna ich dokonania; – zna zasady islamu	– rozumie znaczenie pisma dla rozwoju chrześcijaństwa; – rozumie pojęcie schizma wschodnia; – rozumie znaczenie powstania islamu i	– rozumie przyczyny i skutki przyjmowania chrześcijaństwa	– dostrzega, że czas średniowiecza to czas budowania Europy; – rozumie wpływ chrześcijaństwa na budowę Europy	II. 1) 2), III. 1) 2) 3)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
3. Nowe państwa europejskie. 4. Chrystianizacja Europy.	przyjęły chrześcijaństwo; – wie, kim był Karol Wielki		zmian, które wiązały się z wprowadzeniem tej religii			
Sprawdzian 4. Początki średniowiecza						
Dział V. Społeczeństwo, władza i kultura średniowiecznej Europy						
24. Rycerstwo i system lenny Zagadnienia 1. System lenny 2. Zamek ośrodkiem władzy. 3. Od pazia do rycerza. 4. Kultura rycerska.	– wie, kto mógł zostać rycerzem, przedstawia zadania rycerza; – opowiada, na czym polegał system lenny	– przedstawia drogę od pazia do rycerza oraz zadania związane z poszczególnymi stopniami; – rozumie pojęcia: wasal, senior, lenno; – opowiada o zamku i jego roli jako siedziby możnowładcy	– rozumie pojęcie immunitet; – opowiada o ceremonii nadawania lenna; – wie, na czym polegała kultura rycerska	– rozumie przyczyny i skutki powstania systemu lennego	– omawia rolę króla w systemie lennym; – rozumie, jaki wpływ miał system lenny na pozycję króla i sytuację wewnętrzną w państwie	IV. 1) 3)
25. Średniowieczna wieś Zagadnienia 1. Życie codzienne na wsi. 2. Pan i poddani. 3. Osadnictwo. 4. Zmiany w rolnictwie.	– wie jak wyglądało życie na wsi średniowiecznej; – dostrzega różnice między panem a poddanymi	– zna narzędzia używane do pracy na roli w okresie średniowiecza; – wie, na czym polegało osadnictwo	– wymienia obowiązki chłopów i pana; – wskazuje nowe sposoby uprawiania ziemi	– rozumie znaczenie osadnictwa dla właściciela ziemi; – rozumie znaczenie pogody dla życia na wsi	– rozumie wpływ nowych metod uprawiania ziemi i nowych narzędzi na życie mieszkańców wsi	IV. 1) 2)
26. Średniowieczne miasto Zagadnienia	– wie, czym zajmowali się mieszkańcy miast; – potrafi opisać wygląd średniowiecznego	– wie, jakie grupy społeczne mieszkały w średniowiecznych miastach;	– opowiada o procesie lokowania miasta i jego cechach; – rozumie, jakie	– rozumie, dlaczego właściciele ziemi dążyli do lokowania miast; – opisuje samorząd	– przedstawia podobieństwa i różnice między miastem średniowiecznym	IV. 1) 2) 3)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
1. Odrodzenie miast. 2. Lokacje miast i ich wygląd. 3. Funkcje miast. 4. Mieszkańcy miast i ich zajęcia.	miasta	– rozumie pojęcia: cech, mistrz, czeladnik; – wymienia funkcje miast	znaczenie miały cechy	miasta w średniowieczu	a średniowiecznym	
27. Kościół i kultura na zachodzie Europy Zagadnienia 1. Powstanie i rola zakonów. 2. Uniwersytety. 3. Style architektoniczne w średniowieczu.	– wymienia style architektoniczne średniowiecza; – wie, co się działo na uniwersytecie; – wie, czym się zajmowali zakonnicy	– wymienia przykłady średniowiecznych zakonów; – wie, gdzie powstał pierwszy zakon, zna jego założyciela; – rozumie zasadę „Módl się i pracuj”	– wymienia najstarsze uniwersytety; – rozumie rolę uniwersytetu; – wie, czym zajmowali się dominikanie i franciszkanie	– rozumie wpływ duchowieństwa i chrześcijaństwa na życie w średniowiecznej Europie	– porównuje rolę zakonów w średniowieczu i we współczesności	IV. 3) 4)
28. Spór cesarstwa z papieżem Zagadnienia 1. Upadek znaczenia papieża. 2. Program reform. 3. Spór między Henrykiem IV a Grzegorzem VII. 4. Konkordat w Wormacji.	– wie, czego dotyczył spór między papieżem a cesarzem	– wie, kim byli: Henryk IV i Grzegorz VII; – rozumie pojęcie konkordatu w ormacji; – opowiada o etapach sporu między papieżem a cesarzem; – wymienia założenia reformy kościoła zaproponowane przez klasztory benedyktyńskie	– rozumie określenie „pójść do Kanossy” i zna jego genezę	– rozumie przyczyny sporu między papieżem a cesarstwem; – rozumie przyczyny zmian zaproponowanych przez klasztory benedyktyńskie	– rozumie znaczenie konkordatu w Wormacji dla stosunków między Kościołem a państwami średniowiecznej Europy	III. 3)
29. Wyprawy krzyżowe	– rozumie pojęcia:	– wskazuje na mapie	– wymienia przyczyny	– rozumie wpływ	– rozumie przyczyny	III. 4)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
Zagadnienia 1. Przyczyny krucjat. 2. Synod w Clermont i pierwsza krucjata. 3. Państwa krzyżowców i zakony rycerskie. 4. Zakończenie krucjat.	krucjata, wyprawa krzyżowa; – wie, czym zajmowały się zakony rycerskie	trasy wypraw krzyżowych i miejsca powstawania państw krzyżowców; – wymienia zakony rycerskie	wypraw krzyżowych	wartości uznawanych w średniowieczu za ważne na powstanie ruchu krucjatowego; – wskazuje skutki wypraw krzyżowych	zakończenia krucjat	
30. Lekcja powtórzeniowa. Władza, społeczeństwo i kultura średniowiecznej Europy Zagadnienia 1. Społeczeństwo średniowiecznej Europy. 2. Konflikty średniowiecznego świata.	– opisuje życie chłopca, rycerza, mieszczanina, duchownego w średniowieczu	– wymienia style architektoniczne średniowiecza i potrafi je rozpoznać	– dostrzega wpływ systemu lennego na funkcjonowanie wsi	– wskazuje zmiany zachodzące na wsi, rozumie ich znaczenie	– rozumie rolę chrześcijaństwa w kształtowaniu się średniowiecznej Europy	III. 3) 4), IV. 1) 2) 3) 4)
Sprawdzian 5. Władza, społeczeństwo i kultura średniowiecznej Europy						

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
31. Narodziny państwa polskiego Zagadnienia 1. Słowianie na ziemiach dzisiejszej Polski. 2. Podboje Mieszka I. 3. Przyjęcie chrztu. 4. Budowa państwa przez Mieszka I.	<ul style="list-style-type: none"> – wie, kim był Mieszko I; – wie, kiedy Polska przyjęła chrzest 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia największe plemiona zamieszkujące ziemie polskie; – opowiada o tworzeniu państwa polskiego; – opowiada o przyjęciu chrztu 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, kiedy była bitwa pod Cedynią; – rozumie znaczenie podbojów dla tworzenia państwa Mieszka 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje przyczyny i skutki przyjęcia chrześcijaństwa 	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje zmiany spowodowane przez chrzest w kontekście międzynarodowego położenia Polski 	V. 1) 2)
32. Panowanie Bolesława Chrobrego Zagadnienia 1. Misja biskupa Wojciecha. 2. Utworzenie arcybiskupstwa w Gnieźnie. 3. Zjazd gnieźnieński. 4. Wojny Bolesława Chrobrego. 5. Koronacja Bolesława Chrobrego.	<ul style="list-style-type: none"> – wie, kto był następcą Mieszka I; – wie, kim był św. Wojciech; – wie, w którym roku Bolesław Chrobry został królem i kiedy był zjazd w Gnieźnie 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, kto i kiedy brał udział w zjeździe gnieźnieńskim; – opowiada o misji biskupa Wojciecha; – wie, z kim Bolesław Chrobry toczył wojny i zna rezultat tych wojen 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje przyczyny i skutki zjazdu gnieźnieńskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie znaczenie powołania pierwszego arcybiskupstwa na ziemiach polskich 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie, jak koronacja wpłynęła na sytuację Polski w Europie 	V. 3)
33. Upadek i odbudowa państwa pierwszych Piastów Zagadnienia 1. Rządy Mieszka II. 2. Kryzys monarchii.	<ul style="list-style-type: none"> – wie, jaka dynastia sprawowała rządy w średniowiecznej Polsce; – wie, kim byli Mieszko II, Bolesław Śmiały, Kazimierz 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia problemy Polski w I połowie XI w. 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia przyczyny problemów Polski w XI w.; – wskazuje działania mające na celu poprawę sytuacji Polski podejmowane 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie przyczyny problemów wewnętrznych państwa polskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje skutki koronacji Bolesława Śmiałego i zamordowania biskupa Stanisława 	V. 3) 4)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
3. Kazimierz Odnowiciel i jego działania. 4. Bolesław Śmiały i biskup Stanisław.	Odnowiciel		przez kolejnych władców			
34. Panowanie Bolesława Krzywoustego Zagadnienia 1. Władysław Herman i jego rządy. 2. Bolesław Krzywousty i konflikt ze Zbigniewem. 3. Rządy Bolesława Krzywoustego. 4. Testament Bolesława Krzywoustego i jego konsekwencje. 5.	<ul style="list-style-type: none"> – wie, kto i kiedy podzielił Polskę na dzielnice; – wskazuje na mapie Polskę w XII w. 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia władców Polski – Władysława Hermana i Bolesława Krzywoustego; – wie, na czym polegał konflikt Bolesława i Zbigniewa 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, dlaczego obrona Głogowa przeszła do legendy; – omawia działania Bolesława Krzywoustego 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia skutki testamentu Bolesława Krzywoustego; – rozumie znaczenie konfliktu między Bolesławem a Zbigniewem 	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje znaczenie podboju Pomorza 	V. 5)
35. Społeczeństwo Polski pierwszych Piastów Zagadnienia 1. Życie na wsi i w mieście. 2. Powinności – daniny i postugi.	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia grupy społeczne w Polsce średniowiecznej; – wie, jakie były zajęcia wojów; – zna pojęcia: możnowładca, wojowie, duchowieństwo 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje życie na wsi, w mieście 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje różnice występujące między poszczególnymi stanami 	<ul style="list-style-type: none"> – dostrzega wpływ chrześcijaństwa na funkcjonowanie państwa polskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie, jakie znaczenie miały powinności poszczególnych grup społecznych dla funkcjonowania państwa 	V. 6)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
3. Wojowie. 4. Duchowieństwo.						
36. Lekcja powtórzeniowa. Polska pierwszych Piastów Zagadnienia 1. Powstanie państwa polskiego. 2. Społeczeństwo polskie w okresie wczesnopiastowskim.	– wskazuje na mapie państwo pierwszych Piastów; – wymienia władców z dynastii Piastów; – wie, co się wydarzyło w 966 r., 1000 r., 1025 r., 1138 r	– omawia działania pierwszych władców z dynastii Piastów	– wskazuje grupy społeczne zamieszkujące ziemie polskie, omawia ich zajęcia	– rozumie i wymienia przyczyny oraz skutki przyjęcia chrztu, zjazdu w Gnieźnie, pierwszej koronacji	– rozumie, jaki wpływ miało przyjęcie chrześcijaństwa na zmiany w różnych dziedzinach życia w Polsce	V. 1) 2) 3) 4) 5) 6)
Sprawdzian 6. Polska pierwszych Piastów						
Dział VII. Polska dzielnicowa i zjednoczona						
37. Rozbicie dzielnicowe Zagadnienia 1. Polska dzielnicowa. 2. Sąsiedzi Polski dzielnicowej. 3. Sprowadzenie Krzyżaków do Polski. 4. Najazd Mongołów.	– wie, co oznaczał podział Polski na dzielnice; – rozumie pojęcia: Krzyżacy, Mongołowie	– zna sąsiadów Polski w okresie rozbicia dzielnicowego; – wie, z kim walczyli Polacy w okresie rozbicia dzielnicowego, i zna efekty tych walk	– wie, w jaki sposób układały się stosunki z sąsiadami Polski w okresie rozbicia dzielnicowego; – opisuje proces budowania państwa krzyżackiego	– wskazuje skutki stosunków Polski z sąsiadami; – omawia przyczyny zaproszenia Krzyżaków do Polski	– wskazuje skutki rozbicia dzielnicowego na różnych płaszczyznach	VI. 1) 2) 3)
38. Społeczeństwo	– wymienia stany	– opowiada o procesie	– rozumie znaczenie	– analizuje znaczenie	– rozumie, w jaki sposób	VI. 4)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
i gospodarka Polski dzielnicowej Zagadnienia 1. Wieś w średniowieczu. 2. Kolonizacja na prawie niemieckim. 3. Powstanie stanów.	w społeczeństwie polskim; – wie, na czym polegała kolonizacja; – zna pojęcie trójpolówka	kolonizacji na prawie niemieckim; – wymienia zajęcia różnych stanów	zmian w rolnictwie dla życia ludzi	kolonizacji dla rozwoju gospodarczego; – wskazuje, w jaki sposób kształtował się samorząd na wsi, a jak w mieście	ukształtowały się poszczególne grupy społeczne w Polsce	
39. Odbudowa Królestwa Polskiego Zagadnienia 1. Zwolennicy zjednoczenia. 2. Przemysł II królem Polski. 3. Koronacja Wacława II na króla polskiego. 4. Zjednoczenie ziem polskich przez Władysława Łokietka. 5. Konflikt Polski z Krzyżakami 6.	– wie, kto i kiedy zjednoczył ziemie polskie; – wie, jakie ziemie Polska utraciła na rzecz Krzyżaków	– wymienia kolejnych władców Polski; – wie, kiedy Polska utraciła Pomorze Gdańskie; – wskazuje wydarzenie uznawane za zakończenie rozbicia dzielnicowego	– wskazuje przyczyny zjednoczenia ziem polskich, – rozumie znaczenie utraty Pomorza; – opowiada o próbach odzyskania utraconych ziem	– wskazuje rolę Kościoła w zjednoczeniu ziem polskich	– rozumie znaczenie zjednoczenia ziem polskich dla zmiany położenia międzynarodowego Polski	VI. 2) 5)
40. Polska Kazimierza Wielkiego Zagadnienia 1. Problemy Polski po przejęciu władzy przez	– wie, kto był ostatnim królem Polski z dynastii Piastów; – rozumie powiedzenie „Zastał Polskę drewnianą,	– wymienia działania Kazimierza Wielkiego w różnych dziedzinach; – wie, kiedy została utworzona Akademia	– rozumie znaczenie powołania Akademii Krakowskiej; – omawia, w jaki sposób Kazimierz Wielki rozwiązał problemy	– omawia znaczenie pokoju z Krzyżakami i Czechami dla Polski		VII. 1) 2)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
<p>Kazimierza Wielkiego.</p> <p>2. Pokój z Czechami i Krzyżakami.</p> <p>3. Działania Kazimierza Wielkiego w dziedzinie gospodarki, obronności, prawodawstwa.</p> <p>4. Utworzenie Akademii Krakowskiej.</p>	a zostawił murowaną.”	Krakowska	z Czechami i Krzyżakami			
<p>41. Polska w unii z Węgrami i Litwą</p> <p>Zagadnienia</p> <p>1. Unia z Węgrami.</p> <p>2. Ludwik Węgierski i Jadwiga na tronie polskim.</p> <p>3. Unia personalna z Litwą.</p> <p>4. Wielka wojna z zakonem.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wie, z kim Polska zawarła unie w XIV w.; – wie, kim byli: Jadwiga i Władysław Jagiełło; – wie, jaki był rezultat bitwy pod Grunwaldem, wie, kto w niej walczył; – zna nazwę dynastii, która rządziła Polską od 1385 roku 	<ul style="list-style-type: none"> – opowiada o zawarciu unii Polski z Węgrami i Litwą; – opowiada o chrzcie Litwy i tzw. wielkiej wojnie z Krzyżakami; – wie, dlaczego doszło do wojny z Krzyżakami w 1409 r. 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie przyczyny zawarcia przez Polskę unii z Litwą; – wie, dlaczego doszło do wielkiej wojny z Krzyżakami; – zna postanowienia pierwszego pokoju toruńskiego 	– rozumie znaczenie przywileju koszyckiego	– analizuje zmiany zachodzące w państwie polskim pod wpływem unii	VII. 3) 4) 5) 6)
<p>42. Jagiellonowie w Europie Środkowej</p> <p>Zagadnienia</p> <p>1. Druga unia Polski i Węgier.</p> <p>2. Wojna trzynastoletnia.</p> <p>3. Jagiellonowie</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wie, kim byli: Władysław Warneńczyk, Kazimierz Jagiellończyk; – wie, kiedy Polska odzyskała Pomorze Gdańskie 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, jakie były efekty drugiego pokoju toruńskiego; – zna powody rozpadu unii polsko-węgierskiej 	<ul style="list-style-type: none"> – opowiada o wojnie trzynastoletniej; – wie, w których państwach zasiadali na tronach władcy z dynastii Jagiellonów; – zna cele i efekty działania Związku 	– rozumie znaczenie odzyskania Gdańska dla Polski	– omawia przyczyny wzrostu potęgi Jagiellonów	VII. 5) 6)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
w Czechach i na Węgrzech. 4.			Pruskiego			
43. Monarchia stanowa w Polsce Zagadnienia 1. Powstanie monarchii stanowych. 2. Monarchia stanowa w Polsce. 3. Powstanie szlachty. 4. Przywileje szlacheckie. 5. Działalność sejmu.	– wie, z jakich izb składał się sejm i kto w nim zasiadał; – rozumie pojęcie szlachta	– rozumie pojęcia: przywilej, sejm walny, konstytucja nihil novi, elekcja; – wie, na czym polegała monarchia stanowa	– wie, kiedy zebrał się pierwszy polski sejm; – opowiada o kształtowaniu się monarchii stanowej; – opowiada o powstawaniu przywilejów	– rozumie okoliczności nadawania przywilejów, wskazuje ich konsekwencje; – wymienia treść przywilejów nadanych szlachcie	– omawia funkcjonowanie monarchii stanowej, dostrzega różnice między monarchią stanową a patrymonialną	VII. 7)
44. Lekcja powtórzeniowa. Polska zjednoczona i dzielnicowa Zagadnienia 1. Zjednoczenie państwa polskiego. 2. Jagiellonowie na tronie polskim. 3. Unie Polski.	– wie, kiedy Polska została zjednoczona; – wie, kim byli: Władysław Łokietek, Jadwiga, Władysław Jagiełło, Kazimierz Jagiellończyk	– wskazuje Polskę na mapie; – wskazuje na mapie państwa, z którymi Polska weszła w unie personalne	– rozumie znaczenie zawierania unii i zjednoczenia Polski	– wskazuje przyczyny i skutki: zjednoczenia ziem polskich, unii personalnych, wojny trzynastoletniej, nadawania przywilejów	– rozumie zmiany zachodzące w państwie polskim pod wpływem zawieranych unii, zjednoczenia, nadawania przywilejów	VI. 1) 2) 3) 4) 5), VII. 1) 2) 3) 4) 5) 6) 7)
Sprawdzian 7. Polska zjednoczona i dzielnicowa						

Klasa VI

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
DZIAŁ I. EUROPA I ŚWIAT W XVI WIEKU						
1. Wielkie odkrycia geograficzne Zagadnienia 1. Przyczyny odkryć geograficznych. 2. Podróże Krzysztofa Kolumba, Vasco da Gamy, Ferdynanda Magellana.	<ul style="list-style-type: none"> zna datę: 1492; zna sylwetki i dokonania Krzysztofa Kolumba, Vasco da Gamy i Ferdynanda Magellana; wskazuje na mapie trasy podróży K. Kolumba, V. da Gamy, F. Magellana 	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie: jedwabny szlak; wyjaśnia pochodzenie terminu <i>Indianie</i>; zna znaczenie wyprawy Ferdynanda Magellana 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia przyczyny odkryć geograficznych 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie znaczenie wprowadzenia nowego typu statków dla odkryć geograficznych 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje sposoby podróżowania na przestrzeni wieków, dostrzega znaczenie zmian 	VIII. 1) 2)
2. Konsekwencje wielkich odkryć geograficznych Zagadnienia 1. Plemiona zamieszkujące Amerykę w okresie prekolumbijskim. 2. Podboje konkwistadorów. 3. Skutki odkryć geograficznych dla Europy i Nowego Świata.	<ul style="list-style-type: none"> rozumie pojęcia: konkwistador, Nowy Świat, kolonia; wymienia państwa, które były najważniejszymi kolonizatorami; wskazuje na mapie tereny odkryte w XV i XVI wieku 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia skutki gospodarcze, społeczne i polityczne odkryć geograficznych; wymienia rośliny przywiezione do Europy przez odkrywców 	<ul style="list-style-type: none"> opowiada o dokonaniach Inków i Azteków 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie zmiany, które zaszły w Europie i Nowym Świecie w wyniku odkryć geograficznych 	<ul style="list-style-type: none"> omawia znaczenie zmian wprowadzonych przez odkrywców na podbitych terenach, wskazuje ich pozytywy i negatywy 	VIII. 1) 2)

<p>3. Kultura odrodzenia we Włoszech</p> <p>Zagadnienia 1. Narodziny nowych idei we Włoszech. 2. Cechy renesansu. 3. Mistrzowie odrodzenia.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcia: renesans, odrodzenie, człowiek renesansu; • wymienia najwybitniejszych twórców włoskiego renesansu; • wskazuje na mapie Włochy 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie termin humanizm; • wymienia najważniejsze dzieła Michała Anioła, Leonarda da Vinci i Rafaela 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przyczyny narodzin renesansu we Włoszech 	<ul style="list-style-type: none"> • na wybranym przykładzie omawia cechy sztuki renesansowej 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje sztukę renesansu i średniowiecza; • wskazuje podobieństwa między sztuką renesansu i starożytności 	IX. 1)
<p>4. Humanizm w Europie i przewrót kopernikański</p> <p>Zagadnienia 1. Upowszechnienie druku. 2. Przewrót kopernikański. 3. Erazm z Rotterdamu i jego poglądy.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wie, kto i kiedy udoskonalił wynalazek druku (ruchoma czcionka drukarska); • wymienia najważniejszych humanistów XVI-wiecznej Europy 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje sylwetki Mikołaja Kopernika i Erazma z Rotterdamu 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje znaczenie upowszechnienia druku dla rozwoju kultury; • omawia odkrycie Mikołaja Kopernika 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie przełomowe znaczenie odkrycia Mikołaja Kopernika 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje zmiany, które zaszły w XV i XVI wieku, i dostrzega ich wpływ na życie ludzi 	IX. 1)
<p>5.Reformacja</p> <p>Zagadnienia 1. Przyczyny reformacji. 2. Sytuacja Kościoła katolickiego w Niemczech. 3. Wystąpienie Marcina Lutra. 4. Jan Kalwin i jego poglądy. 5. Wojny religijne. 6. Powstanie anglikanizmu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi wskazać datę początku reformacji; • zna dokonania Marcina Lutra; • rozumie pojęcia: reformacja, anglikanizm, protestantyzm, luteranizm, kalwinizm; • wskazuje na mapie państwa, w których doszło do reformacji. 	<ul style="list-style-type: none"> • wie, kiedy doszło do: powstania anglikanizmu, podpisania pokoju w Augsburgu, nocy św. Bartłomieja; • zna dokonania Jana Kalwina i działania Henryka VIII związane z reformacją; • rozumie pojęcie tolerancji religijnej 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia przyczyny reformacji; • przedstawia skutki reformacji; • opisuje wojny religijne oraz ich skutki 	<ul style="list-style-type: none"> • dostrzega i wymienia różnice pomiędzy katolicyzmem i protestantyzmem; • dostrzega różnorodność przyczyn reformacji i różny jej przebieg w zależności od państwa 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje przyczyny wojen religijnych; • wskazuje zmiany, które zaszły w Europie w związku z reformacją 	IX. 2)

<p>6. Reforma katolicka</p> <p>Zagadnienia</p> <p>1. Sobór w Trydencie i jego postanowienia. 2. Działalność inkwizycji. 3. Jezuita i ich działanie. 4. Skutki dwóch reform chrześcijaństwa.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wie, kiedy i gdzie odbył się sobór reformujący Kościół; • rozumie pojęcia: sobór, jezuita, kontrreformacja, reforma katolicka 	<ul style="list-style-type: none"> • zna najważniejsze postanowienia soboru trydenckiego; • przedstawia działalność sądów kościelnych i jezuitów 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia zmiany, które nastąpiły w Kościele katolickim po soborze 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie skutki dwóch reform chrześcijaństwa; • omawia wpływ reform na zmiany w funkcjonowaniu Kościoła 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje sytuację w Kościele katolickim przed soborem i po jego reformach 	IX. 3)
<p>Lekcja powtórzeniowa. Europa i świat w XVI wieku</p> <p>Zagadnienia</p> <p>1. Wielkie odkrycia geograficzne i ich konsekwencje. 2. Humanizm i przewrót kopernikański; renesans i jego twórcy. 3. Reformacja i reforma katolicka.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • omawia najważniejsze wydarzenia XVI wieku 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia dzieła renesansu, zna najważniejszych twórców tego okresu; • wyjaśnia pojęcia: renesans, humanizm, odkrycia geograficzne, kolonie, reformacja, reforma trydencka, kontrreformacja 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia przyczyny i skutki: reformacji, reformy katolickiej, odkryć geograficznych 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie i uzasadnia przełomowy charakter: udoskonalenia druku, ustaleń Mikołaja Kopernika, odkrycia Ameryki, wystąpienia Marcina Lutra 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje początek nowożytności z poprzednimi epokami, omawia zmiany, które zaszły w XVI wieku; • dostrzega wpływ starożytności na sztukę i postrzeganie świata w renesansie 	VIII. 1) 2) IX. 1) 2) 3)
<p>Sprawdzian 1. Europa świat w XVI wieku</p>						
DZIAŁ II. POLSKA W XVI WIEKU						
<p>7. Polska i Litwa pod rządami ostatnich Jagiellonów</p> <p>Zagadnienia</p> <p>1. Wojny Polski z państwem moskiewskim. 2. Likwidacja państwa zakonnego i powstanie Prus Książęcych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie ziemie, którymi władali Jagiellonowie; • wymienia ostatnich władców z dynastii Jagiellonów; • rozumie określenie: hołd 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje początek wojny z państwem moskiewskim; • wyjaśnia okoliczności powstania floty na Bałtyku 	<ul style="list-style-type: none"> • wie, w jaki sposób doszło do likwidacji państwa zakonnego; • zna postanowienia traktatu pokojowego zawartego 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia i rozumie przyczyny wojen z państwem moskiewskim 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia położenie międzynarodowe Polski za ostatnich Jagiellonów 	IX. 4) 5)

3. Włączenie Mazowsza do Korony. 4. Powstanie floty bałtyckiej.	pruski; • zna datę hołdu pruskiego		w Krakowie w 1525 roku			
8. Kształtowanie się demokracji szlacheckiej Zagadnienia 1. Konstytucja nihil novi i jej znaczenie. 2. Funkcjonowanie sejmu. 3. Szlachta i jej państwo.	• rozumie pojęcia: nihil novi, demokracja szlachecka, sejm walny, izba poselska, izba senatorska, magnat, pospolite ruszenie; • określa wiek, w którym ukształtował się sejm	• opowiada o powstaniu demokracji szlacheckiej; • opowiada o funkcjonowaniu sejmu; • wskazuje, czym szlachta różniła się od innych stanów	• rozumie zasadę jednomyślności w pracy sejmu; • omawia znaczenie szlachty w państwie	• potrafi wskazać konsekwencje demokracji szlacheckiej; • wskazuje przyczyny przewagi politycznej szlachty w Polsce	• porównuje demokrację szlachecką z innymi formami sprawowania władzy	IX. 4)
9. Powstanie Rzeczypospolitej Obojga Narodów Zagadnienia 1. Przyczyny zawarcia unii. 2. Unia lubelska i jej postanowienia.	• wyjaśnia pojęcia: unia realna, Rzeczpospolita Obojga Narodów; • wie, kiedy doszło do zawarcia unii realnej; • wiąże postać Zygmunta Augusta z unią w Lublinie; • wskazuje na mapie Rzeczpospolitą Obojga Narodów	• wymienia postanowienia unii lubelskiej	• zna przyczyny zawarcia unii polsko-litewskiej; • wymienia i rozumie skutki unii	• rozumie różne oceny unii ze strony Polaków i Litwinów	• porównuje charakter unii realnej i unii personalnej; • ocenia zawarcie unii z perspektywy polityki zagranicznej i wewnętrznej	IX. 8)
10. Rzeczpospolita monarchią elekcyjną Zagadnienia 1. Zasady wolnej elekcji. 2. Wybór Henryka Walezego na króla Polski.	• rozumie pojęcia: wolna elekcja, sejm elekcyjny, artykuły henrykowskie, pacta conventa, Akademia	• wyjaśnia zasady wolnej elekcji; • wie, gdzie odbywały się wolne elekcje; • omawia rządy dwóch pierwszych	• rozumie znaczenie artykułów henrykowskich i pacta conventa dla ograniczenia władzy	• dostrzega wady i zalety elekcyjnego oboru władcy	• porównuje monarchię elekcyjną z monarchią dziedziczną	X. 2) 3)

3. Stefan Batory drugim królem elekcyjnym.	Wileńska; • wymienia dwóch pierwszych władców elekcyjnych	władców elekcyjnych	królewskiej; • rozumie znaczenie propagandy w czasie wolnej elekcji			
11. Gospodarka Rzeczypospolitej w XVI wieku Zagadnienia 1. Handlowe związki Rzeczypospolitej z Europą Zachodnią. 2. Folwarki szlacheckie i pańszczyzna. 3. Polskie monety.	• rozumie pojęcia: pańszczyzna, folwark, „spichlerz Europy”; • wie, jaką monetę biła Rzeczpospolita w XVI wieku; • pokazuje na mapie Gdańsk	• wie, dlaczego w Rzeczypospolitej rozwinęła się produkcja zboża i handel tym towarem; • wie, co Rzeczpospolita eksportowała i importowała	• analizuje znaczenie Gdańska dla polskiej gospodarki	• rozumie i uzasadnia wpływ handlu zbożem na położenie chłopów i wzrost roli gospodarczej szlachty	• potrafi uzasadnić znaczącą rolę szlachty w gospodarce polskiej	IX. 6)
12. Rzeczpospolita wielu narodów i religii Zagadnienia 1. Narody i religie Rzeczypospolitej Obojga Narodów. 2. Tolerancja religijna w Rzeczypospolitej. 3. Lwów – miasto wielu religii.	• wymienia narody zamieszkujące Rzeczpospolitą; • wskazuje na mapie tereny zamieszkałe przez Polaków, Litwinów, Rusinów, Niemców; • wymienia religie i wyznania XVI-wiecznej Rzeczypospolitej	• na przykładzie Lwowa omawia koegzystencję różnych narodów; • rozumie pojęcie: konfederacja warszawska, zna datę podpisania tego dokumentu	• wie, dlaczego w Rzeczypospolitej mieszkało wiele mniejszości narodowych; • omawia przyczyny i skutki tolerancji religijnej	• omawia znaczenie konfederacji warszawskiej dla tolerancji religijnej	• porównuje sytuację protestantów w Rzeczypospolitej i Europie	X. 1)
13. „Złoty wiek” kultury polskiej Zagadnienia 1. Język polski w piśmie. 2. Polscy twórcy	• wie, kim byli i z czego zasłynęli Mikołaj Rej, Jan Kochanowski, Andrzej Frycz Modrzewski;	• wskazuje przykłady zmian zachodzących w Polsce w okresie renesansu: rozwój polszczyzny	• omawia wpływ podróży, powstawania uniwersytetów i upowszechnieni a druku na	• rozumie i uzasadnia, dlaczego w odniesieniu do Zamościa używa się określenia	• porównuje renesans w Polsce i Europie	IX. 7)

renesansowi. 3. Zamość – renesansowe miasto idealne.	<ul style="list-style-type: none"> • omawia renesansowy charakter Zamościa; • rozumie pojęcie „złoty wiek kultury polskiej” 	i alfabetu polskiego, powstawanie budowli renesansowych, szerzenie idei humanizmu i renesansu na uniwersytetach	zmiany w polskiej kulturze; <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje cechy renesansu na przykładzie ratusza w Zamościu, Wawelu 	„miasto idealne”		
Lekcja powtórzeniowa. Polska w XVI wieku Zagadnienia 1. Polska pod rządami ostatnich Jagiellonów. 2. Szlachta przejmuje rządy w Polsce. 3. Powstanie Rzeczypospolitej Obojga Narodów. 4. Pierwsze wolne elekcje. 5. Kultura, gospodarka, religie w Rzeczypospolitej Obojga Narodów.	<ul style="list-style-type: none"> • omawia sytuację gospodarczą Polski w XVI wieku; • wymienia narody, religie i wyznania Rzeczypospolitej Obojga Narodów 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje rządy dwóch ostatnich Jagiellonów; • opisuje mechanizmy wolnej elekcji 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie przyczyny i skutki unii lubelskiej; • wskazuje przyczyny nazywania XVI stulecia „złotym wiekiem” kultury polskiej 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia rozwój gospodarczy Polski i tolerancję religijną 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje cechy Polski w XVI wieku i analizuje zachodzące w niej przemiany 	IX. 4) 5) 6) 7) 8) X. 1) 2) 3)
Sprawdzian 2. Polska w XVI wieku						
DZIAŁ III. EUROPA I POLSKA W XVII WIEKU						
14. Monarchia absolutna we Francji Zagadnienia 1. Narodziny absolutyzmu. 2. Ludwik XIV i jego rządy. 3. Francja staje się mocarstwem. 4. Wersal – siedziba Króla Słońce.	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcia: Król Słońce, monarchia absolutna, Wersal, etykieta; • wie, kiedy panował Ludwik XIV 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia słowa „Państwo to ja”; • opowiada o drodze Francji do pozycji mocarstwa 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia cechy monarchii absolutnej 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie i uzasadnia rolę Ludwika XIV w tworzeniu potęgi Francji; • wyjaśnia, dzięki czemu Francja stała się potęgą w Europie 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje demokrację szlachecką z monarchią absolutną 	XII. 1)
15. Anglia na drodze ku monarchii parlamentarnej	<ul style="list-style-type: none"> • wie, kiedy doszło do rewolucji 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje zmiany zachodzące w 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie, dlaczego doszło 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada o powstaniu 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje sposób 	XII. 1)

<p>Zagadnienia</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Konflikt króla z Parlamentem. 2. Wojna domowa. 3. Anglia republiką. 4. Wspaniała Rewolucja. 5. Powstanie Wielkiej Brytanii i jej ustrój. 	<p>w Anglii;</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcia: purytanie, Wspaniała Rewolucja, <i>Deklaracja praw</i>; • zna postać Olivera Cromwella; • wie, kiedy doszło do: konfliktu króla z Parlamentem, Wspaniałej Rewolucji, unii Anglii i Szkocji 	<p>Anglii, gdy była republiką;</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozumie zasadę „król panuje, ale nie rządzi” 	<p>do konfliktu króla z Parlamentem, wskazuje skutki tego sporu</p>	<p>Wielkiej Brytanii;</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje ustrój Wielkiej Brytanii 	<p>sprawowania rządów w Wielkiej Brytanii XVII wieku i demokrację szlachecką</p>	
<p>16. Początki panowania Wazów i wojny z Rosją</p> <p>Zagadnienia</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Objęcie polskiego tronu przez Zygmunta III Wazę. 2. Dymitr Samozwaniec i interwencja polska w Rosji. 3. Zajęcie Kremla przez Polaków. 4. Pokój w Polanowie. 	<ul style="list-style-type: none"> • zna postacie: Zygmunta III Wazy, Władysława IV Wazy, Dymitra Samozwańca; • wskazuje na mapie państwo, z którym Polska zawarła unię personalną z chwilą powołania na tron Zygmunta III Wazy; • rozumie pojęcia: samodzierżawie, wielka smuta, dymitriada, Kreml, husaria; • zna daty: 1610, 1612, 1634 	<ul style="list-style-type: none"> • wie, jak zakończyła się unia personalna Polski i Szwecji; • zna okoliczności objęcia tronu Rzeczypospolitej przez dynastię Wazów; • wskazuje na mapie zmiany granicy po pokoju polanowskim 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny i skutki interwencji polskiej w Rosji 	<ul style="list-style-type: none"> • dostrzega i omawia konsekwencje unii ze Szwecją, porównuje ją z unią lubelską 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje pozycję międzynarodową Rzeczypospolitej za rządów Zygmunta III Wazy 	<p>XI. 1) 4)</p>
<p>17. Powstanie kozackie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcia: Kozacy, rejestr 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia przebieg powstania 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje przyczyny 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie znaczenie ugody 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje przyczyny 	<p>XI. 2) 4)</p>

<p>Zagadnienia</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kolonizacja Ukrainy. 2. Kozacy i ich życie. 3. Przyczyny wybuchu powstania kozackiego. 4. Powstanie Chmielnickiego. 	<p>kozacki, ugoda w Perejasławiu;</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna postać Bohdana Chmielnickiego 	<p>kozackiego;</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie bitwy, które stoczono podczas powstania 	<p>wybuchu powstania kozackiego</p>	<p>w Perejasławiu;</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna skutki rozejmu w Andruszowie 	<p>sukcesu powstania;</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje przyczyny i skutki zbliżenia się Kozaków i Rosji 	
<p>18. Wojny Rzeczypospolitej ze Szwecją</p> <p>Zagadnienia</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Przyczyny wojen polsko-szwedzkich. 2. „Potop”. 3. Walka ze Szwedami. 4. Pokój w Oliwie. 	<ul style="list-style-type: none"> • zna postacie: Jana Kazimierza, Augustyna Kordeckiego, Stefana Czarnieckiego; • zna pojęcia: potop, hetman; • wie, co wydarzyło się w 1655 i w 1660 roku 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje przebieg wojen polsko-szwedzkich; • omawia postanowienia pokoju w Oliwie 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje przyczyny konfliktu między Polską a Szwecją; • rozumie znaczenie udanej obrony Jasnej Góry 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia znaczenie pokoju w Oliwie dla stosunków polsko-szwedzkich 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie dążenie do opanowania Bałtyku przez państwa nad nim leżące 	<p>XI. 1) 3) 4)</p>
<p>19. Kryzys Rzeczypospolitej w połowie XVII wieku</p> <p>Zagadnienia</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kryzys gospodarczy. 2. Kryzys polityczny. 3. Liberum veto i jego skutki. 4. „Złota wolność” i jej skutki. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcia: liberum veto, „złota wolność”, rokosz, królewęża 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia skutki gospodarcze i polityczne wojen w XVII wieku 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie i omawia demograficzne skutki wojen XVII-wiecznych 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie znaczenie upadku gospodarczego Rzeczypospolitej dla funkcjonowania państwa 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie wpływ „złotej wolności” na sytuację polityczną w Rzeczypospolitej w XVII wieku 	<p>XI. 5)</p>
<p>20. Wojny Rzeczypospolitej z Turcją</p> <p>Zagadnienia</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Przyczyny wojen polsko-tureckich. 2. Traktat w Buczaczu. 3. Bitwa pod Chocimiem. 4. Bitwa pod Wiedniem. 	<ul style="list-style-type: none"> • zna sylwetkę i dokonania Jana III Sobieskiego; • wie, kiedy miały miejsce bitwy pod Chocimiem i pod Wiedniem oraz jaki był ich rezultat; • rozumie pojęcia: 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia przebieg wojen polsko-tureckich 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje przyczyny wojen polsko-tureckich; • rozumie znaczenie bitwy pod Wiedniem 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia znaczenie traktatu w Buczaczu, rozumie, dlaczego nazywano go haniebnym; • omawia okoliczności, w których Polacy 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego Jana III Sobieskiego nazywano „Lwem Lechistanu” 	<p>XI. 1) 4)</p>

	<p>haracz, odsiecz wiedeńska;</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie miejsca bitew z Turkami 			<p>ruszyli na odsiecz Wiedniowi;</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozumie znaczenie odsieczy dla pozycji Polski w Europie 		
<p>21. Barok i kultura XVII wieku w Europie i Rzeczypospolitej</p> <p>Zagadnienia</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Cechy baroku w sztuce. 2. Kościół i władcy – mecenasi barokowej sztuki. 3. Architektura baroku. 4. Sarmatyzm. 5. Początki nietolerancji religijnej. 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje przykłady sztuki barokowej w architekturze, malarstwie i rzeźbie; • wyjaśnia pojęcia: barok, sarmatyzm, wie, jakiego dotyczyły okresu; • opowiada o stylu życia szlachty w okresie baroku 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia cechy sztuki barokowej 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie znaczenie sztuki baroku dla Kościoła katolickiego; • omawia początki nietolerancji religijnej w Polsce, wskazuje jej przyczyny 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje różnice między kulturą baroku w Europie i w Rzeczypospolitej 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie przyczyny różnic pomiędzy kulturą baroku w Europie i w Rzeczypospolitej 	XI. 6)
<p>Lekcja powtórzeniowa. Europa i Polska w XVII wieku</p> <p>Zagadnienia</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Monarchia parlamentarna i monarchia absolutna w Europie. 2. Wojny Rzeczypospolitej w XVII wieku. 3. Barok i sarmatyzm. 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia najważniejsze wydarzenia XVII wieku; • zna postacie władców i wodzów polskich w XVII wieku; • wie, kim byli Ludwik XIV i Oliver Cromwell 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada o przebiegu wojen toczonych przez Rzeczypospolitej w XVII wieku; • przedstawia przejawy kryzysu na ziemiach polskich w XVII wieku; • omawia sztukę barokową na wybranych przykładach, omawia kulturę sarmacką; • opisuje monarchię absolutną we Francji i parlamentarną 	<ul style="list-style-type: none"> • zna przyczyny i skutki najważniejszych wydarzeń XVII wieku 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje przyczyny klęsk i zwycięstw Rzeczypospolitej w XVII wieku 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje ustrój Rzeczypospolitej z systemami we Francji i w Anglii w XVII wieku 	XI. 1) 2) 3) 4) 5) 6) XII. 1)

		w Anglii, wymienia postacie i wydarzenia związane z kształtowaniem się tych ustrojów				
Sprawdzian 3. Europa i Polska w XVII wieku						
DZIAŁ IV. EUROPA I ŚWIAT W XVIII WIEKU						
22. Kultura oświecenia Zagadnienia 1. „Stulecie światła”. 2. <i>Wielka encyklopedia francuska</i> . 3. Absolutyzm oświecony. 4. Rozwój szkolnictwa i odkrycie dziecka. 5. Rozwój gospodarki, nauki i techniki.	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcia: „stulecie światła”, <i>Wielka encyklopedia francuska</i>, manufaktura, trójpodział władz, absolutyzm oświecony; • opisuje wynalazki oświecenia 	<ul style="list-style-type: none"> • zna sylwetki i dokonania: J.J. Rousseau, Woltera, Monteskiusza; • podaje cechy kultury oświecenia, umieszcza ten okres na osi czasu 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie znaczenie wprowadzenia obowiązkowego szkolnictwa; • omawia koncepcję trójpodziału władz Monteskiusza 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje absolutyzm oświecony i dostrzega jego wpływ na funkcjonowanie państwa 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie znaczenie oświecenia dla postrzegania świata 	XII. 2) 3)
23. Prusy, Austria, Rosja – absolutyzm oświecony Zagadnienia 1. Armia pruska. 2. Reformy Fryderyka II. 3. Austria Józefa II. 4. Rosja za Piotra I.	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie Prusy, Rosję i Austrię; • wyjaśnia pojęcia: absolutyzm oświecony, imperator; • wymienia XVIII-wiecznych władców, którzy wprowadzili zmiany w Rosji, Prusach i Austrii 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia reformy przeprowadzone w Rosji, Prusach i Austrii, wskazuje ich twórców 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia na przykładzie sąsiadów Rzeczypospolitej, na czym polegał absolutyzm oświecony w praktyce 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie znaczenie reform gospodarczych i wojskowych przeprowadzonych w państwach ościennych 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje sposób sprawowania władzy w Rzeczypospolitej i u jej sąsiadów 	XII. 4)
24. Powstanie Stanów Zjednoczonych Ameryki	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcia: herbatka bostońska, <i>Deklaracja</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada o stosunkach między Anglią i koloniami; 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje przyczyny wybuchu wojny 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje różnice w systemie sprawowania 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia, dlaczego Stany Zjednoczone 	XIV. 1) 2) 3)

<p>Zagadnienia</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Osadnicy w Ameryce. 2. Stosunki między Anglią a koloniami. 3. Herbatka bostońska. 4. Wojna o niepodległość Stanów Zjednoczonych. 5. Polacy w walce o niepodległość Stanów Zjednoczonych. 6. Konstytucja Stanów Zjednoczonych. 	<p><i>niepodległości</i>, konstytucja;</p> <ul style="list-style-type: none"> • wie, kiedy została podpisana <i>Deklaracja niepodległości</i>, tłumaczy, dlaczego ten dzień jest świętem narodowym w Stanach Zjednoczonych; • wymienia Polaków walczących o niepodległość USA; • zna postacie Jerzego Waszyngtona i Benjamina Franklina 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie, dlaczego Kościuszko i Pułaski są bohaterami dla Amerykanów 	<p>o niepodległość Stanów Zjednoczonych;</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia system sprawowania władzy w Stanach Zjednoczonych 	<p>władzy w państwach europejskich i w Stanach Zjednoczonych</p>	<p>były pierwszym krajem, który wprowadził idee oświecenia w praktyce</p>	
<p>25. Wielka Rewolucja Francuska</p> <p>Zagadnienia</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Przyczyny rewolucji we Francji. 2. Wybuch rewolucji – zdobycie Bastylia. 3. Powstanie monarchii konstytucyjnej. 4. Proces i ścięcie króla Ludwika XVI. 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcia: stan trzeci, Bastylia, monarchia konstytucyjna, <i>Deklaracja praw człowieka i obywatela</i>; • wie, kiedy we Francji: wybuchła rewolucja, powstała monarchia konstytucyjna; • zna postacie 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia stany społeczne we Francji rządzonej przez Ludwika XVI, omawia ich rolę w państwie; • wyjaśnia okoliczności powstania monarchii konstytucyjnej 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia przyczyny rewolucji we Francji 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje monarchię absolutną z monarchią konstytucyjną 	<ul style="list-style-type: none"> • dostrzega wpływ idei oświecenia na wybuch rewolucji we Francji 	<p>XV. 1) 2)</p>

	Ludwika XVI i Marii Antoniny					
26. Francja republiką Zagadnienia 1. Wojna w obronie rewolucji. 2. Terror jakobiński. 3. Obalenie rządów jakobinów. 4. Bilans rewolucji.	<ul style="list-style-type: none"> rozumie pojęcia: terror jakobiński, wielki terror, gilotyna, Marsylianka 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia okoliczności wybuchu wojny Francji z sąsiadami; charakteryzuje Francję jako republikę 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia przyczyny obalenia jakobinów; przedstawia skutki rewolucji we Francji 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie i przedstawia zmiany społeczne, jakie zaszły we Francji podczas rewolucji 	<ul style="list-style-type: none"> omawia wpływ idei oświecenia na rewolucję we Francji; ocenia skutki rewolucji 	XV. 1) 2)
Lekcja powtórzeniowa. Europa i świat w XVIII wieku Zagadnienia 1. Monarchie absolutyzmu oświeconego. 2. Powstanie Stanów Zjednoczonych Ameryki. 3. Wielka Rewolucja Francuska.	<ul style="list-style-type: none"> zna postacie: Fryderyka II Hohenzollerna, Józefa II Habsburga, Piotra I Wielkiego, Jerzego Waszyngtona, Tadeusza Kościuszki, Kazimierza Pułaskiego, Benjamina Franklina 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje monarchie absolutyzmu oświeconego 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przyczyny, przebieg i skutki walki o niepodległość Stanów Zjednoczonych; omawia przyczyny, przebieg i skutki rewolucji we Francji 	<ul style="list-style-type: none"> omawia wpływ oświecenia na funkcjonowanie państwa 	<ul style="list-style-type: none"> dostrzega wpływ filozofii oświecenia na zmiany zachodzące w Europie i na świecie 	XII. 2) 3) 4) XIV. 1) 2) 3) XV. 1) 2)
Sprawdzian 4. Europa i świat w XVIII wieku						
DZIAŁ V. POLSKA W XVIII WIEKU						
27. Rzeczpospolita w okresie kryzysu – czasy saskie Zagadnienia 1. Unia personalna Rzeczypospolitej i Saksonii. 2. Wojna północna. 3. Uzależnienie Rzeczypospolitej od Rosji. 4. Walka o tron.	<ul style="list-style-type: none"> zna postacie Augusta II Mocnego, Stanisława Leszczyńskiego i Augusta III Sasa; rozumie pojęcia: traktat trzech czarnych orłów, Collegium Nobilium, anarchia 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia powiedzenia: „od Sasa do Lasa”, „za króla Sasa jedz, pij i popuszczaj pasa”; wskazuje próby reform w Rzeczypospolitej 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie, dlaczego doszło do objęcia polskiego tronu przez dynastię Wettinów; omawia skutki wojny północnej dla Rzeczypospolitej; wymienia 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje elementy uzależnienia Rzeczypospolitej od Rosji 	<ul style="list-style-type: none"> omawia skutki rządów Sasów oraz konsekwencje podporządkowania Rzeczypospolitej Rosji 	XIII. 1) 2) 3) 4)

<p>5. Anarchia czasów saskich. 6. Próby reform w Rzeczypospolitej.</p>			<p>trudności Rzeczypospolitej spowodowane wojną północną i rządami Sasów</p>			
<p>28. Ostatnia wolna elekcja i I rozbiór Rzeczypospolitej</p> <p>Zagadnienia</p> <p>1. Elekcja Stanisława Poniatowskiego i jego pierwsze reformy. 2. Stosunki Rzeczypospolitej z Rosją. 3. Konfederacja barska. 4. I rozbiór Rzeczypospolitej.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcia: Szkoła Rycerska, konfederacja barska, I rozbiór Rzeczypospolitej, Familia, prawa kardynalne; • wymienia państwa biorące udział w I rozbiórze Rzeczypospolitej, wskazuje utracone ziemie, zna datę traktatu rozbiorowego; • zna postacie Stanisława Augusta Poniatowskiego i Tadeusza Rejtana 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia wybór Stanisława Poniatowskiego na króla Rzeczypospolitej; • wymienia reformy wprowadzone przez Poniatowskiego; • opowiada o konfederacji barskiej 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia przyczyny I rozbioru Rzeczypospolitej 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia sposoby ingerencji Rosji w sprawy Rzeczypospolitej i ich konsekwencje 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia sytuację polityczną Polski w czasie pierwszych lat rządów Stanisława Augusta 	<p>XVI. 1) 2) XVII. 1)</p>
<p>29. Reformy stanisławowskie</p> <p>Zagadnienia</p> <p>1. Próby reform. 2. Odrodzenie kulturalne. 3. Zmiany w Warszawie. 4. Ożywienie gospodarcze.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym były: Rada Nieustająca, Komisja Edukacji Narodowej, Towarzystwo do Ksiąg Elementarnych; • rozpoznaje Łazienki Królewskie 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia próby reform podjęte przez Stanisława Poniatowskiego; • opisuje zmiany w Warszawie, zna najważniejsze budynki wzniesione w okresie rządów Stanisława Augusta 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia zmiany w gospodarce i ich konsekwencje 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia znaczenie zmian w Rzeczypospolitej stanisławowskiej 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie i uzasadnia zmiany w edukacji za rządów Poniatowskiego 	<p>XVI. 1) 5)</p>

	w Warszawie					
30. Sejm Wielki i Konstytucja 3 maja Zagadnienia 1. Sejm Wielki. 2. Stronnictwa na sejmie. 3. Konstytucja 3 maja.	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcie: Sejm Wielki; • wie, kiedy zwołano sejm i uchwalono konstytucję 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia okoliczności powstania Sejmu Wielkiego; • przedstawia stronnictwa sejmowe i ich poglądy; • omawia postanowienia Konstytucji 3 maja 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia wpływ konstytucji na funkcjonowanie państwa 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie i uzasadnia znaczenie konstytucji dla funkcjonowania państwa 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje założenia ustrojowe Rzeczypospolitej i Stanów Zjednoczonych zapisane w konstytucjach tych krajów 	XVI. 1) 3)
31. Wojna w obronie konstytucji i II rozbiór Rzeczypospolitej Zagadnienia 1. Wojna polsko-rosyjska w 1792 roku. 2. II rozbiór Rzeczypospolitej.	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcie: konfederacja targowicka; • wie, kiedy doszło do wojny polsko-rosyjskiej w obronie Konstytucji 3 maja oraz do konfederacji targowickiej; • wymienia państwa biorące udział w II rozbiórce Rzeczypospolitej; • wskazuje na mapie ziemie utracone przez Rzeczpospolitą w wyniku II rozbioru 	<ul style="list-style-type: none"> • zna postać Józefa Poniatowskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie przyczyny i skutki konfederacji targowickiej; • wskazuje znaczenie II rozbioru dla sytuacji gospodarczej Rzeczypospolitej 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia wpływ Rosji na sytuację w Rzeczypospolitej, omawia znaczenie konfederacji targowickiej dla II rozbioru 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje postawę króla wobec konfederacji targowickiej 	XVI. 4) XVII. 1)
32. Powstanie kościuszkowskie i upadek Rzeczypospolitej	<ul style="list-style-type: none"> • wie, kiedy doszło do wybuchu powstania 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada o przebiegu powstania 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia przyczyny wybuchu i skutki 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie znaczenie uniwersału 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia szanse na powodzenie powstania 	XVII. 1) 2) 3)

<p>Zagadnienia</p> <ol style="list-style-type: none"> Wybuch powstania kościuszkowskiego. Walki w Warszawie i Wilnie. Uniwersał połaniecki. Współpraca Rosji i Prus przy tłumieniu powstania. III rozbiór Rzeczypospolitej. Czy Rzeczpospolita musiała upaść? 	<p>kościuszkowskiego i III rozbiór Rzeczypospolitej;</p> <ul style="list-style-type: none"> zna postacie Tadeusza Kościuszki i Jana Kilińskiego; rozumie pojęcia: uniwersał połaniecki, insurekcja, kosynierzy 	<p>kościuszkowskiego;</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia główne bitwy insurekcji 	<p>powstania kościuszkowskiego;</p> <ul style="list-style-type: none"> rozumie przyczyny klęski powstania i upadku Rzeczypospolitej 	<p>połanieckiego</p>	<p>kościuszkowskiego</p>	
<p>Lekcja powtórzeniowa. Polska w XVIII wieku</p> <p>Zagadnienia</p> <ol style="list-style-type: none"> Rzeczpospolita pod rządami Wettinów. Rzeczpospolita za panowania Stanisława Augusta Poniatowskiego. Konstytucja 3 maja i powstanie kościuszkowskie – próby ratowania niepodległości Rzeczypospolitej. 	<ul style="list-style-type: none"> zna daty: ostatniej wolnej elekcji, rozbiorów, uchwalenia konstytucji, powstania kościuszkowskiego 	<ul style="list-style-type: none"> omawia sytuację w Rzeczypospolitej pod rządami dynastii Wettinów; przedstawia reformy Stanisława Augusta Poniatowskiego; opowiada o próbach zachowania niezależności i o walce o niepodległość (o Konstytucji 3 maja i o powstaniu kościuszkowskim) 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przyczyny i skutki powstania kościuszkowskiego; omawia przyczyny i skutki rozbiorów 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje wpływy państw ościennych i przejmowanie przez nie kontroli nad Rzeczpospolitą 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje różne postawy wobec prób ocalenia niepodległości Rzeczypospolitej 	<p>XIII 1) 2) 3) 4) XVI 1) 2) 3) 4) 5) XVII. 1) 2) 3)</p>
<p>Sprawdzian 5. Polska w XVIII wieku</p>						
<p>DZIAŁ VI. EPOKA NAPOLEOŃSKA</p>						
<p>33. Napoleon Bonaparte tworzy nowy ład w Europie</p> <p>Zagadnienia</p> <ol style="list-style-type: none"> Kryzys we Francji. 	<ul style="list-style-type: none"> wie, kiedy Bonaparte objął władzę, został cesarzem, wygrał bitwę pod 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje sytuację we Francji za panowania Napoleona Bonaparte; 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, jak Bonaparte objął władzę we Francji, uczynił kraj potęgą, 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie zmiany, które zaszły w Europie po zwycięstwach Napoleona; 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje reformy Bonaparte'ego i wskazuje ich wpływ na 	<p>XVIII. 1)</p>

<p>2. Objęcie władzy przez Bonapartego.</p> <p>3. Francja cesarstwem.</p> <p>4. Zwycięstwa nad Prusami, Rosją i Austrią.</p>	<p>Austerlitz;</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcia: konsulat, cesarstwo, <i>Kodeks Napoleona</i>, bitwa trzech cesarzy, Związek Reński 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia państwa, które walczyły z Bonapartem, wskazuje te, które pokonał 	<p>odnosił sukcesy wojskowe</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie znaczenie bitwy pod Austerlitz dla zmian w Europie 	<p>budowanie potęgi Francji</p>	
<p>34. Napoleon a sprawa niepodległości Polski</p> <p>Zagadnienia</p> <p>1. Powstanie Legionów Dąbrowskiego.</p> <p>2. Księstwo Warszawskie.</p> <p>3. Wojna 1809 roku.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wie, kto i kiedy założył Legiony we Włoszech; • wie, kiedy powstało Księstwo Warszawskie i kiedy powiększył się jego obszar • wskazuje Księstwo Warszawskie na mapie; • zna postać i dokonania księcia Józefa Poniatowskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie cele działania Legionów Dąbrowskiego, zna ich szlak bojowy; • zna okoliczności, w których powstał <i>Mazurek Dąbrowskiego</i>, oraz twórcę słów tej pieśni 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia zasady sprawowania władzy w Księstwie Warszawskim 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia stosunki między Księstwem Warszawskim a Francją 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia postawę Napoleona wobec Polaków 	<p>XVIII. 2) 3) 4)</p>
<p>35. Upadek Napoleona</p> <p>Zagadnienia</p> <p>1. Europa pod rządami Napoleona.</p> <p>2. Wyprawa Napoleona na Rosję.</p> <p>3. Bitwa narodów i abdykacja Napoleona.</p> <p>4. Sto dni Napoleona.</p> <p>5. Napoleon i Polacy.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zna wydarzenia z lat: 1812, 1813, 1815; • rozumie pojęcia: bitwa narodów, sto dni Napoleona, Wielka Armia 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada o kampanii rosyjskiej Napoleona i o udziale w niej Polaków 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia przyczyny i skutki ataku na Rosję; • zna przyczyny klęski Napoleona w Rosji 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia wpływ Napoleona na Europę; • wymienia przyczyny ostatecznej klęski Bonapartego 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia postawę Bonapartego wobec Polaków; • rozumie znaczenie epoki napoleońskiej dla historii Europy 	<p>XVIII. 1) 4)</p>
<p>Lekcja powtórzeniowa. Epoka napoleońska</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia najważniejsze bitwy okresu 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada o powstaniu Legionów 	<ul style="list-style-type: none"> • zna przyczyny, przebieg i skutki zdobycia przez 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje zmiany w Europie okresu napoleońskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia stosunek Napoleona do 	<p>XVIII. 1) 2) 3) 4)</p>

Zagadnienia 1. Hegemonia Francji w Europie. 2. Napoleon a sprawa polska. 3. Ocena Napoleona.	napoleońskiego; • wie, kiedy i gdzie powstały Legiony Dąbrowskiego, zna postać ich twórcy; • wie, w jakich okolicznościach powstał polski hymn	Dąbrowskiego i ich szlaku bojowym	Francję pozycji hegemonia w Europie; • przedstawia przyczyny i skutki powstania Księstwa Warszawskiego, opisuje sposób sprawowania władzy		sprawy polskiej	
Sprawdzian 6. Epoka napoleońska						

Klasa VII

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
1. Kongres wiedeński Zagadnienia 1. Obrady kongresu. 2. Postanowienia kongresu. 3. Święte Przymierze. 4. Epoka restauracji.	– zna daty obrad kongresu wiedeńskiego; – potrafi wymienić najważniejsze postanowienia kongresu; – zna członków Świętego Przymierza	– wyjaśnia pojęcia: legitymizm, równowaga sił, restauracja; – zna postanowienia kongresu odnośnie do ziem polskich; – wymienia uczestników kongresu; – rozumie określenie „tańczący kongres”	– wskazuje przyczyny zwołania kongresu wiedeńskiego i powołania Świętego Przymierza; – rozumie znaczenie postanowień kongresu	– porównuje okres napoleoński i epokę restauracji; – wskazuje rolę Świętego Przymierza dla utrzymania porządku w Europie	– uzasadnia, że kongres wiedeński był triumfem konserwatyzmu	XIX–1. XX–1.

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
			wiedeńskiego dla sytuacji Polaków			
2. Walka z porządkiem pokongresowym Zagadnienia 1.Liberalizm. 2.Konserwatyzm. 3.Rewolucja lipcowa we Francji.	– wymienia idee polityczne początku XIX w.	– wyjaśnia pojęcia: liberalizm, konserwatyzm; – wymienia państwa, w których doszło do ruchów wolnościowych	– podaje przykłady obecności idei liberalizmu i konserwatyzmu w życiu politycznym Europy; – opisuje rewolucję lipcową we Francji jako przykład dążeń liberalnych	– opisuje postawy liberalne i konserwatywne we współczesnym świecie	– opisuje walkę idei liberalnych z konserwatywnymi na przykładzie pierwszej połowy XIX w.	XIX–1.
3. Królestwo Polskie Zagadnienia 1.Podział ziem polskich na mocy decyzji kongresu wiedeńskiego. 2.Gospodarka Królestwa Polskiego. 3.Oświata i kultura w Królestwie Polskim. 4.Stosunek władców rosyjskich do konstytucji Królestwa Polskiego. 5.Kształtowanie się opozycji w Królestwie Polskim.	– rozumie pojęcia: Królestwo Polskie, Wielkie Księstwo Poznańskie, Galicja, autonomia, monarchia konstytucyjna; – opisuje antypolskie działania cara Mikołaja I; – wymienia organizacje opozycyjne działające w Królestwie Polskim	– wskazuje na mapie: Królestwo Polskie, Wielkie Księstwo Poznańskie, Galicję, Rzeczpospolitą Krakowską; – opisuje sytuację polityczną Królestwa Polskiego; – wie, do jakiej nielegalnej organizacji należał Adam Mickiewicz; – wie, kim byli i jaki cel stawiali sobie tzw. kaliszanie	– charakteryzuje autonomię Królestwa Polskiego; – opisuje rozwój gospodarczy Królestwa Polskiego; – rozumie przyczyny ukształtowania się opozycji w Królestwie Polskim; – wymienia twórców nielegalnej i legalnej opozycji w Królestwie Polskim	– rozumie znaczenie oświaty, kultury i gospodarki dla utrzymania polskości w zaborze rosyjskim; – opisuje rolę Ksawerego Druckiego-Lubeckiego w życiu gospodarczym Królestwa Polskiego ; – rozumie różnice między celami politycznymi różnych nurtów opozycji	– opisuje i analizuje różne postawy - Polaków w zaborze rosyjskim, potrafi podać ich genezę	XX–1.2.

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
			<ul style="list-style-type: none"> i charakteryzuje jej cele; – charakteryzuje różne postawy Polaków wobec polityki Aleksandra I i Mikołaja I 	w Królestwie Polskim		
<p>4. Powstanie listopadowe</p> <p>Zagadnienia</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sytuacja w Europie przed wybuchem powstania. 2. Spisek w szkole podchorążych. 3. Wybuch powstania. 4. Józef Chłopicki dyktatorem. 5. Działania wojenne. 6. Przywódcy powstania. 7. Upadek powstania. 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, kim był Piotr Wysocki; – wie, kiedy wybuchło i kiedy upadło powstanie; – zna rezultat zmagania powstańczych 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia pierwszego dyktatora powstania; – opisuje wybuch powstania; – opisuje charakter działań wojennych w czasie powstania; – wskazuje miejsca największych bitew; – wskazuje na mapie tereny, na których rozgrywały się walki w okresie wojny polsko-rosyjskiej; – wymienia przywódców powstania 	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje przyczyny powstania; – rozróżnia postawy poszczególnych grup polskiego społeczeństwa wobec wybuchu powstania; – charakteryzuje różne postawy polskich polityków; wobec powstania i kwestii uwłaszczenia chłopów; – wskazuje przełomowy moment w działaniach wojennych 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje międzynarodowe uwarunkowania wybuchu powstania; – analizuje stosunek Chłopickiego do powstania i rozumie wpływ poglądów dyktatora na podjęte przez niego decyzje; – wyjaśnia przyczyny upadku powstania; 		XX–3.

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
<p>5. Wielka Emigracja</p> <p>Zagadnienia</p> <p>1.Przyczyny ukształtowania się Wielkiej Emigracji.</p> <p>2.Obozy i podziały polityczne wśród Polaków na emigracji.</p> <p>3.Twórcy polskiej kultury na emigracji.</p> <p>4.Ruch spiskowy w kraju.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie pojęcie emigracji; – wskazuje na mapie państwa, do których udali się polscy uchodźcy po powstaniu listopadowym; – wymienia twórców kultury polskiej na emigracji; – wie, jakie ugrupowania wysyłały emisariuszy do kraju i w jakim celu 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia polskie obozy polityczne na emigracji; – rozumie, dlaczego największa liczba emigrantów osiadła we Francji 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia przyczyny ukształtowania się Wielkiej Emigracji; – charakteryzuje programy polskich obozów politycznych na emigracji 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie zróżnicowane podejście rządów i społeczeństw krajów Europy do polskich emigrantów; – porównuje poglądy polskich emigrantów (dostrzega i wskazuje różnice); – rozumie, dlaczego niektóre dzieła polskiej kultury mogły zostać upublicznione jedynie na emigracji, a nie w kraju pod zaborami 	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje wpływ różnych postaw dyktatorów powstania na jego losy 	XX-5.
<p>6. Ziemie polskie po upadku powstania listopadowego</p> <p>Zagadnienia</p> <p>1.Noc paskiewiczowska.</p> <p>2.Sytuacja w zaborze pruskim.</p> <p>3.Powstanie krakowskie.</p> <p>4.Rabacja galicyjska.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – zna pojęcia: noc paskiewiczowska, germanizacja, praca organiczna, powstanie krakowskie, rabacja, rzeź galicyjska; – pokazuje na mapie ziemie poszczególnych zaborów i je nazywa 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia represje skierowane przeciw powstańcom i mieszkańcom Królestwa Polskiego po upadku powstania listopadowego; – opisuje położenie Polaków w zaborze pruskim; – zna postacie: Hipolita Cegielskiego, Edwarda Dembowskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – dostrzega różnice w położeniu Polaków w trzech zaborach; – podaje przyczyny powstania krakowskiego; – podaje przyczyny i skutki rabacji galicyjskiej 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia wpływ powstań na politykę państw zaborczych wobec Polaków i na stosunki między zaborcami; – wyjaśnia różnice w sytuacji Polaków żyjących pod trzema zaborami; – rozumie manipulację władz austriackich prowadzącą do rzezi galicyjskiej; 		XX-4.

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
				– rozumie przyczyny niepowodzenia powstania z 1846 r.		
7. Wiosna Ludów w Europie Zagadnienia 1. Sytuacja w Europie w latach czterdziestych XIX w. 2. Rewolucja w Paryżu. 3. Wystąpienia rewolucyjne na różnych obszarach Europy i udział Polaków w tych wydarzeniach.	– rozumie pojęcie Wiosny Ludów; – zna datę wybuchu Wiosny Ludów (1848 r.); – wskazuje na mapie obszary europejskie, które zostały ogarnięte wystąpieniami rewolucyjnymi	– zna postać Józefa Bema; – wie, czym był parlament frankfurcki; – zna cele, które stawiali sobie Węgrzy rozpoczynający powstanie	– omawia przyczyny wystąpień rewolucyjnych w Europie; – podaje skutki Wiosny Ludów.	– dostrzega i opisuje różnice między przyczynami Wiosny Ludów na różnych obszarach europejskich; – wyjaśnia, dlaczego wystąpienia nie objęły Rosji	– rozumie i przedstawia długofalowe skutki różnej polityki zaborców wobec Polaków	XXI–1.
8. Wiosna Ludów na ziemiach polskich Zagadnienia 1. Wiosna Ludów na ziemiach Polskich. 2. Udział Polaków w Wiosnie Ludów w Europie.	– wskazuje ziemie polskie, na których w okresie Wiosny Ludów doszło do wystąpień	– zna postać Józefa Bema; – wie, w których krajach Polacy brali udział w walkach w okresie Wiosny Ludów; – zna cele, które stawiali sobie Polacy biorący udział w walkach okresu Wiosny Ludów	– opisuje przyczyny niepowodzenia wystąpień narodowowyzwoleńczych na ziemiach polskich	– wyjaśnia, dlaczego wystąpienia nie objęły ziem polskich pod zaborem rosyjskim; – dostrzega wpływ idei romantyzmu na wystąpienia narodowowyzwoleńcze okresu Wiosny Ludów	– porównuje polską Wiosnę Ludów z europejską, – dostrzega zmiany w celach stawianych sobie przez Polaków, analizuje politykę zaborców	XXI–2.
9. Rewolucja przemysłowa Zagadnienia 1. Modernizacja gospodarki. 2. Powstanie fabryk. 3. Kolej żelazna i statki parowe. 4. Eksplozja demograficzna.	– wymienia główne wynalazki XIX w.; – rozumie pojęcia: skok demograficzny, fabryka, rewolucja przemysłowa;	– opisuje rozwój gospodarczy i demograficzny przełomu XVIII i XIX w.; – wskazuje kraje, w których następował	– wskazuje czynniki, które doprowadziły do wzrostu demograficznego; – wymienia przyczyny	– rozumie znaczenie wprowadzania maszyn dla rozwoju gospodarczego i demograficznego; – porównuje gospodarkę	– analizuje długofalowe skutki rewolucji przemysłowej	XIX–2.

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje najszybciej rozwijające się dziedziny gospodarki w XIX w. 	<p>najszybszy rozwój gospodarczy;</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia wpływ wynalazków na życie codzienne 	<p>powstawania fabryk;</p> <ul style="list-style-type: none"> – dostrzega skutki rozwoju komunikacji; – wskazuje przykłady pozytywnych i negatywnych skutków uprzemysłowienia dla środowiska naturalnego 	<p>europę XVIII i XIX w.;</p> <ul style="list-style-type: none"> – omawia znaczenie rewolucji przemysłowej dla pozycji i rozwoju wybranych państw 		
<p>10.Lekcja powtórzeniowa. Pierwsza połowa XIX wieku</p> <p>Zagadnienia</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Kongres wiedeński i porządek Świętego Przymierza. 2.Nurty ideowo-polityczne pierwszej połowy XIX w. 3.Ruchy narodowe i rewolucyjne w Europie pierwszej połowy XIX w. 4.Ziemie polskie i Polacy w epoce restauracji i rewolucji (1815–1849). 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, co wydarzyło się w roku: 1815, 1830, 1831, 1848; – wskazuje na mapie ziemie polskie pod trzema zaborami i je nazywa; – zna postacie: Adama Mickiewicza, Piotra Wysockiego; – krótko opisuje sytuację Królestwa Polskiego przed powstaniem listopadowym i po jego upadku; – krótko opisuje sytuację w zaborach pruskim i austriackim po powstaniu 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje przebieg powstania listopadowego; – wie, jakie zmiany przyniósł w Europie kongres wiedeński; – charakteryzuje położenie Polaków pod trzema zaborami 	<ul style="list-style-type: none"> – dostrzega różnice w położeniu Polaków pod trzema zaborami i wskazuje przyczyny tych różnic; – wskazuje różnice w przyczynach wybuchu Wiosny Ludów w poszczególnych krajach europejskich; – omawia rolę Świętego Przymierza w Europie 	<ul style="list-style-type: none"> – dostrzega i wyjaśnia rolę postanowień kongresu wiedeńskiego w historii Europy XIX w.; – rozumie wpływ ideologii romantyzmu na dążenia wolnościowe w Europie pierwszej połowy XIX w. 		

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
	listopadowym					
Sprawdzian 4						
11.Zjednoczenie Włoch Zagadnienia 1.Sytuacja w państwach włoskich przed zjednoczeniem. Wojna krymska. 2.Sojusz Piemontu z Francją. 3.Wojna Piemontu i Francji z Austrią. 4.„Wyprawa tysiąca”.	<ul style="list-style-type: none"> – wie, kiedy była wojna krymska; – potrafi wskazać na mapie: Piemont, Austrię, Rzym; – wie, kiedy nastąpiło zjednoczenie Włochy 	<ul style="list-style-type: none"> – zna tapy wojny krymskiej; – zna postacie: Camilla Cavoura, Giuseppe Garibaldiego; – omawia etapy jednoczenia Włoch 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje konsekwencje wojny krymskiej; – wskazuje przyczyny zjednoczenia Włoch; – wie, jak doszło do włączenia terytorium Państwa Kościelnego do Królestwa Włoch oraz ograniczenia obszaru znajdującego się pod władzą papieża do Watykanu 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie konsekwencje wojny krymskiej dla Rosji i Zjednoczenia Włoch – uzasadnia, dlaczego Piemont stał się liderem zjednoczenia Włoch; – rozumie, dlaczego Francja stała się sojusznikiem Piemontu; 	<ul style="list-style-type: none"> – porównuje rolę Garibaldiego i Caovura w Zjednoczeniu Włoch 	XXIII–1.
12.Zjednoczenie Niemiec Zagadnienia 1.Pozycja Prus w Niemczech. 2.Etapy jednoczenia Niemiec. 3.Powstanie cesarstwa niemieckiego.	<ul style="list-style-type: none"> – zna postać Ottona von Bismarcka; – wie, co wydarzyło się w roku: 1866, 1871; – wskazuje na mapie obszar cesarstwa niemieckiego 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje państwa pokonane przez Królestwo Pruskie dążące do zjednoczenia Niemiec; – wskazuje na mapie większe kraje, które weszły w skład cesarstwa niemieckiego 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia przyczyny i skutki wojen prowadzonych przez Prusy z Austrią i Francją; – uzasadnia, dlaczego Bismarcka nazywano ojcem zjednoczonych 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, dlaczego właśnie Prusy stały się państwem, które zjednoczyło Niemcy; – wyjaśnia przyczyny niechętnego stosunku Francji do procesu jednoczenia Niemiec; 	<ul style="list-style-type: none"> – uzasadnia dlaczego zjednoczenie Niemiec zakłóciło równowagę europejską 	XXIII–1.

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
			Niemiec	– rozumie znaczenie warunków pokoju między Francją a Prusami (1871 r.) dla dalszego rozwoju Niemiec		
13.Wojna secesyjna w Stanach Zjednoczonych Zagadnienia 1.Rozrost terytorialny USA. 2.Unia i Konfederacja. 3.Wojna secesyjna. 4.Rozwój USA po wojnie domowej.	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie obszar USA w XIX w.; – rozumie znaczenie pojęć: abolicja, secesja, wojna secesyjna, segregacja rasowa; – zna postać Abrahama Lincolna; – wie, kto wygrał wojnę secesyjną 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie Północ i Południe USA oraz opisuje różnice pomiędzy tymi obszarami; – wie, kiedy rozgrywała się wojna secesyjna 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje przyczyny różnic między Południem a Północą USA; – podaje przyczyny wybuchu wojny secesyjnej; – wymienia przyczyny zwycięstwa Północy w wojnie secesyjnej; – wskazuje punkt zwrotny w wojnie secesyjnej 	<ul style="list-style-type: none"> – uzasadnia wpływ wojny secesyjnej na rozwój USA; – wyjaśnia, dlaczego pod koniec XIX w. USA stały się mocarstwem 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje trwające do dziś konsekwencje amerykańskiego niewolnictwa oraz wojny secesyjnej 	XXIII–2.
14.Kolonializm europejski w XIX wieku Zagadnienia 1.Wyścig o kolonie. 2.Afryka i Indie w polityce kolonialnej państw europejskich. 3.Państwa kolonialne a Chiny. 4.Wojna rosyjsko-japońska.	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie obszary, które były w XIX w. obiektem ekspansji kolonialnej; – wymienia mocarstwa kolonialne; – zna pojęcie kolonializmu; – zna określenie „perła w koronie”; 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje politykę kolonizatorów wobec ludności kolonizowanych obszarów; – wskazuje na mapie kolonie brytyjskie 	<ul style="list-style-type: none"> – uzasadnia europejski wyścig o kolonie; – podaje przyczyny i skutki kolonializmu; – uzasadnia, że Wielka Brytania była mocarstwem kolonialnym; – opisuje politykę USA na obszarze 	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje pozytywne i negatywne skutki kolonializmu; – uzasadnia przyczyny, dla których Niemcy późno włączyły się w wyścig o kolonie; 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie i analizuje konsekwencje wyścigu o zdobycie jak najcenniejszych obszarów kolonialnych 	XXIII–3.

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
	<ul style="list-style-type: none"> – wie, kiedy trwała wojna rosyjsko--japońska, i zna jej wynik 		Chin			
<p>15.Lekcja powtórzeniowa. Druga połowa XIX wieku</p> <p>Zagadnienia</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Rewolucja przemysłowa i jej konsekwencje. 2.Jednoczenie się krajów w Europie. 3.Powstanie nowych mocarstw. 4.Kolonializm. 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje kraje europejskie, które zjednoczyły się w drugiej połowie w XIX w.; – wymienia główne mocarstwa kolonialne; – wskazuje na mapie pozaeuropejskie obszary zajęte przez kolonizatorów; – wymienia wynalazki, które zmieniły życie codzienne w XIX w.; – zna postacie: Abrahama Lincolna, Ottona Bismarcka 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje zmiany, które w XIX stuleciu zaszły w funkcjonowaniu przemysłu i życiu społecznym; – charakteryzuje społeczeństwo drugiej połowy XIX w.; – przedstawia politykę kolonizatorów wobec kolonizowanych państw i obszarów 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje wpływ XIX-wiecznych przemian gospodarczych na funkcjonowanie systemów władzy oraz kształtowanie się nowych grup społecznych 	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje przyczyny i skutki kolonializmu dla kolonizowanych i kolonizatorów 	<ul style="list-style-type: none"> – dostrzega i przedstawia skutki kolonializmu we współczesnym świecie 	
Sprawdzian 2.						

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
<p>16. Królestwo Polskie przed powstaniem styczniowym</p> <p>Zagadnienia</p> <p>1. Sytuacja społeczno-polityczna w Królestwie Polskie przed wybuchem powstania.</p> <p>2. Manifestacje patriotyczne i Delegacja miejska.</p> <p>3. Biali i Czerwoni.</p> <p>4. Polityka Aleksandra Wielopolskiego.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – krótko opisuje położenie Polaków w zaborze rosyjskim przed powstaniem styczniowym; – rozumie pojęcia: manifestacja, Biali, Czerwoni 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, na czym polegała tzw. odwilż posewastopolska; – opisuje przebieg manifestacji patriotycznych; – zna postać Aleksandra Wielopolskiego; – przedstawia programy Białych i Czerwonych 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, kiedy rozgrywała się wojna krymska; – wyjaśnia cele manifestacji patriotycznych; – przedstawia politykę Aleksandra Wielopolskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia działania Wielopolskiego; – wyjaśnia genezę różnic w poglądach polskich ugrupowań politycznych w Królestwie Kongresowym 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie wpływ stosunków międzynarodowych na sytuację Królestwa Polskiego 	XXII–1.
<p>17. Powstanie styczniowe</p> <p>Zagadnienia</p> <p>1. Branka.</p> <p>2. Wybuch powstania.</p> <p>3. Wojna partyzancka.</p> <p>4. Polskie państwo podziemne.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia: branka, wojna partyzancka; – wie, kiedy wybuchło powstanie styczniowe; – wskazuje na mapie tereny ogarnięte działaniami zbrojnymi w czasie powstania 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, w jaki sposób rząd powstańczy próbował zachęcić chłopów do poparcia powstania; – opisuje formy walki powstańczej 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia genezę i znaczenie branki; – opisuje dekret rządu powstańczego o uwłaszczeniu chłopów 	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje znaczenie dekretu rządu powstańczego o uwłaszczeniu chłopów; – porównuje walki z okresu dwóch powstań – listopadowego i styczniowego 		XXII–2.–3.
<p>18. Upadek powstania i represje rosyjskie wobec Polaków</p> <p>Zagadnienia</p> <p>1. Romuald Traugutt.</p> <p>2. Polityka rosyjska po upadku powstania styczniowego.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wie, kim był Romuald Traugutt; – zna pojęcie katongi; – wymienia główne represje rosyjskie stosowane wobec Polaków po upadku powstania styczniowego 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia represje carskie wobec Królestwa Polskiego po powstaniu styczniowym 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje przyczyny i skutki carskich represji wobec Polaków; – podaje przyczyny klęski powstania styczniowego 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia znaczenie działalności Romualda Trauguttowi jako dyktatora powstania 	<ul style="list-style-type: none"> – uzasadnia carską politykę wobec Polaków po powstaniu 	XXII–4.

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
19.Walka o polskość w zaborze rosyjskim Zagadnienia 1.Sytuacja w zaborze rosyjskim po powstaniu styczniowym. 2. Uniwersytet Latający. 3.Formy oporu Polaków wobec rusyfikacji.	<ul style="list-style-type: none"> – zna pojęcia: rusyfikacja, Uniwersytet Latający; – wskazuje na mapie obszar zaboru rosyjskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia formy rusyfikacji Polaków stosowane przez carat; – podaje formy oporu Polaków wobec rusyfikacji 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje postawy Polaków po powstaniu styczniowym; – opisuje funkcjonowanie szkolnictwa zaboru rosyjskiego w okresie nasilonej rusyfikacji 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie znaczenie rusyfikacji dla zmian zachodzących w kulturze polskiej; – rozumie znaczenie rusyfikacji dla zmian zachodzących w społeczeństwie zaboru rosyjskiego 		XXIV–1.–3.
20.Zabór pruski – walka z germanizacją Zagadnienia 1.Kulturkampf i germanizacja. 2.Praca organiczna. 3.Walka z niemiecką kolonizacją. 4. Strajki szkolne.	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie obszar zaboru pruskiego; – rozumie pojęcia: germanizacja, Kulturkampf, rugi pruskie, strajk szkolny; – wie, gdzie wybuchł najstłonnniejszy strajk szkolny w zaborze pruskim; – zna postacie: Michała Drzymały, Hipolita Cegielskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia przejawy germanizacji w dziedzinach kultury, gospodarki i struktur społecznych; – przedstawia formy oporu Polaków wobec germanizacji; – opisuje walkę w obronie języka polskiego w zaborze pruskim; – opisuje niemiecką kolonizację w zaborze pruskim 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia rolę Kościoła katolickiego w walce z germanizacją; – opisuje wpływ polsko-niemieckiej walki ekonomicznej na rozwój gospodarki w Wielkopolsce 	<ul style="list-style-type: none"> – dostrzega wpływ zjednoczenia Niemiec na politykę władz pruskich wobec Polaków; – porównuje sytuację Polaków w zaborze pruskim i rosyjskim w dziedzinach gospodarki i kultury; – dostrzega wpływ germanizacji na kształtowanie postaw Polaków w Wielkopolsce 		XXIV–1.–3.
21.Autonomia w Galicji Zagadnienia 1.Powstanie Austro-Węgier. 2.Galicja otrzymuje autonomię. 3.Szkolnictwo i kultura w zaborze austriackim.	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie Austro-Węgry i Galicję; – rozumie pojęcia: autonomia, monarchia 	<ul style="list-style-type: none"> – opowiada o funkcjonowaniu monarchii dualistycznej; – wskazuje przejawy autonomii galicyjskiej 	<ul style="list-style-type: none"> – opowiada o wpływie autonomii na szkolnictwo i kulturę w Galicji; – charakteryzuje życie polityczne w 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje polityczne aspekty wprowadzenia autonomii w Galicji; – opisuje konflikty narodowościowe 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia wpływ sytuacji międzynarodowej Austrii na wprowadzenie autonomii 	XXIV–1.–3.

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
4. Nędza galicyjska. 5. Nowe wyzwania – Polacy i Ukraińcy.	dualistyczna, nędza galicyjska; – wymienia narodowości, które żyły w Galicji	w różnych dziedzinach	Galicji; – przedstawia sytuację gospodarczą zaboru austriackiego	w Galicji		
22. Lekcja powtórzeniowa. Druga połowa XIX wieku (sytuacja ziem polskich pod zaborami) Zagadnienia 1. Sytuacja narodowościowa, społeczna i ekonomiczna Polaków w poszczególnych zaborach. 2. Stosunek Polaków do władz zaborczych na różnych obszarach ziem polskich.	– wskazuje na mapie obszary poszczególnych zaborów; – krótko opisuje sytuację Polaków w każdym z trzech zaborów; – pamięta datę: 1863 r.; – zna postacie: Romualda Traugutta, Henryka Sienkiewicza, Michała Drzymały, Hipolita Cegielskiego	– opisuje przebieg powstania styczniowego; – opisuje formy rusyfikacji i germanizacji; – wie, w jaki sposób Polacy przeciwstawiali się polityce zaborców	– wskazuje przyczyny i skutki powstania styczniowego; – charakteryzuje formy walki Polaków z germanizacją i rusyfikacją	– opisuje wpływ zaborów na kształtowanie się nowoczesnego narodu polskiego; – porównuje położenie Polaków w trzech zaborach, biorąc pod uwagę życie kulturalne, polityczne i gospodarcze	– rozumie wpływ stosunków międzynarodowych na sytuację Królestwa Polskiego, Wielkopolski i Galicji	
Sprawdzian 3.						
23. Wynalazki przełomu XIX i XX wieku Zagadnienia 1. Druga rewolucja przemysłowa. 2. Elektryczność.	– zna określenie „epoka pary”; – wskazuje na mapie państwa najlepiej rozwinięte pod względem	– uzasadnia trafność określenia „epoka stali, pary i węgla”; – opisuje znaczenie osiągnięć technicznych:	– wskazuje wpływ rozwoju nauk ścisłych na przemianę w technice i gospodarce;	– uzasadnia prymat Niemiec i USA w gospodarce światowej początku XX w.	– dostrzega współczesne konsekwencje powstania potęg przemysłowych na przełomie	XIX–2.

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
3.Epoka Edisona. 4.Komunikacja. 5.Początki motoryzacji. 6.Medycyna i rolnictwo.	gospodarczym; – wymienia najważniejsze wynalazki przełomu XIX i XX stulecia	elektryczności, telefonu, samochodu; – wie, dlaczego w XIX stuleciu wydłużyła się średnia długość życia; – zna postacie: Thomasa Alvy Edisona, braci Lumière, Alexandra Grahama Bella	– analizuje wpływ wynalazków na rozwój produkcji masowej i coraz większą dostępność różnych towarów		XIX i XX w.	
24.Narodziny kultury masowej. Przemiany obyczajowe Zagadnienia 1.Piękna epoka. 2.Przemiany obyczajowe. 3.Fotografia i kino. 4.Kultura przełomu wieków.	– wie, co oznacza określenie „piękna epoka”; – zna wynalazki, które uczyniły kulturę masową	– opisuje życie codzienne w „pięknej epoce”; – wymienia dziedziny życia społecznego, które rozwinęły się na przełomie XIX i XX w.; – rozpoznaje dzieła reprezentujące secesję i impresjonizm	– opisuje cechy charakterystyczne dzieł impresjonistycznych i secesyjnych; – opisuje masowość kultury przełomu XIX i XX w.	– dostrzega wpływ przemian polityczno-gospodarczych na tematykę dzieł literackich; – analizuje wpływ rozwoju kina, fotografii i prasy na kształtowanie się nowych poglądów, wymianę myśli	– wskazuje źródła przemian obyczajowych	XXIII–4.
25.Masy wkraczą do polityki Zagadnienia 1.Państwa konstytucyjne. 2.Demokratyzacja życia politycznego. 3.Kobiety walczą o swoje prawa. 4.Robotnicy walczą o swoje prawa. 5.Partie polityczne.	– wymienia grupy, które walczyły o swoje prawa; – wie, dlaczego o swoje prawa walczyli robotnicy	– zna poglądy socjalistów i narodowców, – wie, na czym polega sprawowanie władzy w monarchii konstytucyjnej i republice	– dostrzega znaczenie konstytucji; – zna twórców socjalizmu; – rozumie przyczyny pojawienia się ruchu związkowego i socjalistycznego	– dostrzega wpływ przemian w gospodarce na sposoby sprawowania władzy	– analizuje wpływ ideologii narodowej na wydarzenia w Europie w II poł. XIX w.	XXIII–4.

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
6. Nowe ideologie.						
<p>26. Partie polityczne na ziemiach polskich w XIX wieku</p> <p>Zagadnienia</p> <p>1. Formowanie się nowoczesnej świadomości narodowej Polaków.</p> <p>2. Ruch narodowy.</p> <p>3. Socjaliści.</p> <p>4. Ludowcy.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wie, co to jest nowoczesna świadomość narodowa Polaków; – wymienia główne nurty polityczne na ziemiach polskich; – rozumie skróty: PPS, endecja; – przyporządkowuje postacię Romana Dmowskiego i Józefa Piłsudskiego do odpowiednich partii politycznych 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje proces kształtowania się świadomości narodowej Polaków – wymienia najważniejsze partie polityczne działające na ziemiach polskich i przedstawia główne punkty ich programów; – wie, kiedy powstały Narodowa Demokracja i Polska Partia Socjalistyczna; – dostrzega różnice programowe wewnątrz polskiego ruchu socjalistycznego 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje przyczyny kształtowania się nowoczesnej świadomości Polaków – wskazuje przyczyny powstania partii o charakterze narodowym, ludowym i socjalistycznym; – przedstawia poglądy najważniejszych przywódców polskich partii, ze szczególnym uwzględnieniem stosunku do dążeń niepodległościowych; – przedstawia formy działalności polskich partii politycznych 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia na czym polegało kształtowanie się nowoczesnej świadomości Polaków – potrafi wskazać specyfikę polskich ruchów politycznych na tle światowym; – wskazuje dzisiejsze polskie partie polityczne, które odwołują się do tradycji ugrupowań powstałych na przełomie XIX i XX w. 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje genezę poszczególnych polskich nurtów politycznych i dostrzega ich powiązania z tendencjami ogólnoświatowymi 	XXIV–3.–4.
<p>27. Rewolucja 1905 roku w Rosji i w zaborze rosyjskim</p> <p>Zagadnienia</p>	<ul style="list-style-type: none"> – zna datę: 1905 r.; – zna pojęcie strajk generalny; – zna określenie „krwawa niedziela”; 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje formy walki o swobody w Rosji oraz na ziemiach polskich pod zaborem rosyjskim; 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje przyczyny wystąpień w Rosji i na ziemiach zaboru rosyjskiego; 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia związek między rewolucją 1905 r. w Rosji a rewolucją na ziemiach polskich, 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje genezę poszczególnych polskich nurtów politycznych 	XXIV–5.

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
1. Sytuacja w Rosji przed 1905 r. 2. Rosja po wojnie. 2. Krwawa niedziela 3. Rewolucja 1905 r w Królestwie Polskim 4. Walki w Łodzi. 5. Skutki rewolucji 1905 r.	<ul style="list-style-type: none"> wymienia miasta zaboru rosyjskiego, w których w 1905 r. dochodziło do demonstracji 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje strajki w Łodzi 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje skutki rewolucji dla Rosji i zaboru rosyjskiego 	dostrzega powiązania; <ul style="list-style-type: none"> wskazuje różne cele uczestników rewolucji i tłumaczy różnice pomiędzy nimi 	i dostrzega ich powiązania z tendencjami ogólnoświatowymi	
28. Powstanie trójprzymierza i trójporozumienia Zagadnienia 1. Kształtowanie się trójprzymierza i trójporozumienia. 2. Kocioł bałkański.	<ul style="list-style-type: none"> wymienia i wskazuje na mapie członków trójprzymierza i trójporozumienia; rozumie pojęcia: ententa, państwa centralne 	<ul style="list-style-type: none"> wie, kiedy powstały trójprzymierze i trójporozumienie; podaje przyczyny napięć w stosunkach międzynarodowych w Europie na początku XX w. 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje przyczyny powstania dwóch sojuszy wojskowych, charakteryzuje ich działania; podaje przyczyny nawiązania współpracy między Francją i Wielką Brytanią; wie, dlaczego doszło do konfliktów zbrojnych na Bałkanach 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje i omawia działania, dzięki którym Niemcy stały się najsilniejszym państwem w Europie 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie założenia polityki Bismarcka wobec Francji 	XXV–1.–2.
29. Polacy wobec zbliżającej się wojny Zagadnienia 1. Nowa sytuacja polityczna. 2. Obóz narodowy 3. Działalność J. Piłsudskiego 4. Polskie organizacje paramilitarne.	<ul style="list-style-type: none"> wymienia orientacje polityczne kształtujące się na ziemiach polskich przed wybuchem I wojny światowej; wskazuje przywódców politycznych poszczególnych orientacji; 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje orientacje prorosyjską i proaustriacką; opisuje działalność polskich organizacji paramilitarnych przed I wojną światową 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje przyczyny podziału społeczeństwa polskiego na dwie orientacje przed wybuchem I wojny światowej 	<ul style="list-style-type: none"> omawia znaczenie polskich organizacji paramilitarnych; uzasadnia poparcie udzielone zaborcom przez Dmowskiego i Piłsudskiego 	<ul style="list-style-type: none"> omawia konsekwencje różnego podejścia do kwestii odzyskania niepodległości przez Polskę 	XXIV–6.

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
	<ul style="list-style-type: none"> wymienia polskie organizacje paramilitarne, które powstały przed I wojną światową 					
30. Wielka wojna Zagadnienia 1. Wielka wojna. 2. Niemcy zatrzymani nad Marną. 3. Wojna manewrowa na wschodzie. 4. Ofensywy 1915 r. na froncie wschodnim i zachodnim. 5. Piekło Verdun. 6. Nowy charakter wojny	<ul style="list-style-type: none"> wie, kiedy wybuchła I wojna światowa; wymienia kraje walczące w I wojnie światowej i wskazuje je na mapie; podaje bezpośrednią przyczynę wybuchu wojny; rozumie pojęcia wojny pozycyjnej i wojna manewrowa; wymienia nowe rodzaje broni zastosowane w czasie I wojny światowej 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia najważniejsze bitwy I wojny światowej; opisuje wojnę pozycyjną; zna postać arcyksięcia Franciszka Ferdynanda i wie, gdzie dokonano na niego zamachu 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje wpływ techniki wojennej na przebieg działań militarnych; uzasadnia światowy charakter działań wojennych w latach 1914–1917 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje wpływ położenia geograficznego Niemiec na ich sytuację strategiczną; 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje wpływ nowych rodzajów broni na przebieg działań wojennych 	XXV–3.–4.
31. Rewolucja lutowa i przewrót bolszewicki w Rosji Zagadnienia 1. Sytuacja w Rosji przed wybuchem rewolucji. 2. Rewolucja lutowa. 3. Przewrót bolszewicki. 4. Pokój z Niemcami.	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie Rosję; wie, kiedy doszło do rewolucji lutowej i przewrotu bolszewickiego; zna postacie: Mikołaja II, Włodzimierza Lenina 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje sposób przejścia władzy w Rosji przez bolszewików; rozumie pojęcie obcej interwencji; wymienia państwa, które wysłały siły interwencyjne do Rosji; 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przyczyny wybuchu rewolucji w Rosji; przedstawia poglądy Włodzimierza Lenina; podaje warunki zawarcia pokoju w Brześciu w 1918 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje metody sprawowania władzy przez Mikołaja II, Rząd Tymczasowy oraz bolszewików; rozumie znaczenie rewolucji rosyjskiej dla przebiegu I wojny światowej; 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje zmiany w Rosji spowodowane rewolucją 	XXV–5.

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
5.Wojna domowa w Rosji.		– podaje cechy rządów Mikołaja II oraz rządów bolszewickich, dostrzega podstawowe różnice	r.	– podaje przyczyny interwencji państw zachodnich w Rosji		
32.Sprawa polska w okresie I wojny światowej Zagadnienia 1.Kwestia polska na początku wojny. 2.Aktywiści i pasywiści. 3.Piłsudski, legiony i POW. 4.Umiędzynarodowienie sprawy polskiej. 5.Rok 1918 – program prezydenta Wilsona.	– wymienia polskie formacje zbrojne biorące udział w I wojnie światowej; – zna postacie: Józefa Piłsudskiego, Ignacego Paderewskiego; – wie czym był <i>Akt 5 listopada</i>	– wie, dlaczego I wojna światowa oznaczała dla Polaków konieczność udziału w bratobójczych walkach; – opisuje działalność Legionów; – wskazuje stanowisko zaborców wobec sprawy polskiej; – omawia założenia orędzia Wilsona w sprawie polskiej	– prezentuje postawy aktywistów i pasywistów; – rozumie, dlaczego państwa zaborcze próbowały pozyskać przychylność Polaków	– rozumie znaczenie <i>Aktu 5 listopada</i> oraz orędzia prezydenta Wilsona dla sytuacji Polaków	– analizuje wpływ sytuacji międzynarodowej na sprawę polską w okresie I wojny światowej	XXVI–1.–3.
33.Zakończenie I wojny światowej Zagadnienia 1.Przystąpienie USA do wojny. 2.Przebieg działań wojennych w 1918 r. 3.Zawieszenie broni.	– wymienia państwo, które przyłączyło się do wojny w 1917 r.; – wie, kiedy zakończyła się I wojna światowa; – wymienia państwa, które należały do obozu zwycięzców I wojny światowej	– wie, kiedy i dlaczego USA przystąpiły do działań wojennych; – omawia przebieg wojny w ostatnim roku jej trwania; – wie, gdzie zostało podpisane zawieszenie broni	– omawia skutki militarne przystąpienia USA do wojny; – zna poglądy Woodrowa Wilsona odnośnie do problemu zakończenia wojny; – wymienia warunki, które Niemcy przyjęły w akcie zawieszenia broni	– wyjaśnia rolę USA w pokonaniu państw centralnych; – rozumie znaczenie klęski państw centralnych dla sprawy polskiej	– omawia przyczyny klęski państw centralnych, wskazuje czynniki militarne, gospodarcze i demograficzne	XXV–3.–4.

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
<p>34.Odzyskanie niepodległości przez Polskę w 1918 r.</p> <p>Zagadnienia</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Czynniki sprzyjające powstaniu państwa polskiego. 2.Polskie ośrodki władzy w Galicji. 3.Rada Regencyjna. 4.Wielkopolska i zabór pruski. 5.Tymczasowy Rząd Ludowy Republiki Polskiej. 6.Przyjazd J. Piłsudskiego. 7.Problemy u progu niepodległości. 8.Sprawa polska na konferencji paryskiej. 9.Kształtowanie się wojska polskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, kiedy Polska odzyskała niepodległość; – wie, kto został naczelnikiem państwa polskiego w 1918 r. 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia sytuację w państwach zaborczych w chwili zakończenia I wojny światowej; – wymienia miejsca, w których kształtowały się ośrodki władz niepodległej Polski; – wie, dlaczego 11 listopada 1918 r. uważamy za dzień odzyskania niepodległości 	<ul style="list-style-type: none"> – zna postacie: Wincentego Witosa, Józefa Hallera, Ignacego Daszyńskiego, Ignacego Paderewskiego, Romana Dmowskiego i omawia ich wpływ na kształtowanie się polskich ośrodków władzy w 1918 r.; – zna postanowienia konferencji paryskiej odnośnie ziem polskich 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia wpływ sytuacji międzynarodowej na możliwości odzyskania niepodległości przez Polskę w 1918 r. 	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje postawy Polaków i sposób wykorzystania sytuacji międzynarodowej do odzyskania niepodległości przez Polskę; – rozumie wpływ interesów państw Europy Zachodniej na postanowienia konferencji odnośnie ziem polskich 	XXVI–3.
<p>35.Lekcja powtórzeniowa. Świat i Polska na przełomie XIX i XX wieku</p> <p>Zagadnienia</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Sojusze wojskowe na przełomie XIX i XX w. 2.Sprawa polska przed I wojną światową i w trakcie trwania konfliktu. 3.Odzyskanie niepodległości przez Polskę. 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuj na mapie kraje ententy i państwa centralne; – wie, które państwa należały do obozu zwycięzców I wojny światowej; – wymienia najważniejsze bitwy I wojny światowej; – wie, co wydarzyło się w roku: 1914, 1917, 1918; – wie, kiedy Polska 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje przebieg I wojny światowej; – charakteryzuje formy prowadzenia działań militarnych w okresie I wojny światowej; – opisuje przemiany zachodzące w Rosji w 1917 r.; – wie, w jakich okolicznościach doszło do odzyskania niepodległości przez Polskę; 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje przyczyny i skutki powstania dwóch bloków polityczno-militarnych na przełomie XIX i XX w.; – charakteryzuje postawy Polaków przed wybuchem I wojny światowej <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia różne poglądy polityczne; 	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje wpływ sytuacji międzynarodowej na odzyskanie niepodległości przez Polskę; – przedstawia bezpośrednie i pośrednie przyczyny wybuchu I wojny światowej; – charakteryzuje zmiany polityczne, które zaszły w Rosji 		

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
	<p>odzyskała niepodległość;</p> <p>– zna postacie: Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego, Włodzimierza Lenina, Woodrowa Wilsona;</p> <p>– wymienia polskie formacje zbrojne biorące udział w I wojnie światowej</p>	<p>– przedstawia zmiany w technice i sztuce wojennej, które zaszły w czasie I wojny światowej</p>	<p>– opisuje stosunek poszczególnych państw do sprawy polskiej w okresie I wojny światowej;</p> <p>– podaje przyczyny i skutki rewolucji lutowej oraz przewrotu bolszewickiego w Rosji</p>	<p>w wyniku rewolucji lutowej i przewrotu bolszewickiego</p>		
Sprawdzian 4.						
<p>36. Konferencja pokojowa w Paryżu</p> <p>Zagadnienia</p> <p>1. Konferencja pokojowa w Paryżu.</p> <p>2. Postanowienia traktatu wersalskiego</p> <p>3. Liga Narodów i jej działalność.</p> <p>4. Mały traktat wersalski.</p>	<p>– wie, gdzie odbyła się konferencja pokojowa;</p> <p>– zna, przynajmniej jedno postanowienie traktatu wersalskiego;</p> <p>– wie, czym zajmowała się Liga Narodów</p>	<p>– wskazuje założycieli i państwa członkowskie Ligi Narodów;</p> <p>– wymienia postanowienia traktatu wersalskiego wobec Niemiec;</p> <p>– wie, jakie państwa brały udział w konferencji pokojowej;</p> <p>– rozumie pojęcie mały traktat wersalski</p>	<p>– wymienia wszystkie postanowienia traktatu wersalskiego;</p> <p>– wskazuje na mapie państwa powstałe po zakończeniu I wojny światowej</p>	<p>– dostrzega i omawia różne cele państw biorących udział w konferencji pokojowej;</p> <p>– wskazuje skutki podpisania i niepodpisania małego traktatu wersalskiego</p>	<p>– przedstawia długofalowe skutki postanowień traktatu wersalskiego</p>	XXVII–2.

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
37. Skutki cywilizacyjne i kulturowe wielkiej wojny Zagadnienia 1. Społeczne skutki I wojny światowej. 2. Kryzysy gospodarcze. 3. Sztuka powojenna. 4. Kultura masowa.	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia przykłady ilustrujące wpływ wojny na życie codzienne ludzi po jej zakończeniu; – wskazuje kino, telewizję i radio, jako narzędzia kultury masowej 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia sytuację Francji, Anglii i USA po zakończeniu wojny; – rozumie pojęcia: katastrofizm, hiperinflacja 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia wpływ wielkiego kryzysu na życie codzienne, wskazuje działania podjęte przez rządy, aby je minimalizować 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje przyczyny i skutki wielkich kryzysów gospodarczych, dostrzega ich powiązanie z polityką wewnętrzną państwa 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia wpływ wielkiej wojny na powstawanie nowych kierunków w sztuce i rozwój kultury masowej 	XXVII.1.
38. Związek Sowiecki pod władzą Stalina Zagadnienia 1. Komunizm wojenny i NEP. 2. Przejęcie władzy przez Stalina. 3. ZSRS i jego polityka gospodarcza, społeczna.	<ul style="list-style-type: none"> – zna dwóch przywódców ZSRS; – wymienia, przynajmniej 3 cechy państwa totalitarnego; – rozumie i wyjaśnia skrót ZSRS 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie i wyjaśnia pojęcia: kolektywizacja, NEP, socjalizm; – opowiada o traktowaniu obywateli przez władze ZSRS; – wyjaśnia, na czym polegał totalitarny charakter państwa sowieckiego 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, dlaczego przeprowadzono tzw. czystki w armii i władzach ZSRS; – wskazuje znaczenie łagrów dla rozwoju przemysłu w ZSRS 	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje wprowadzenie kultu jednostki i jego znaczenie dla utrzymania władzy w ZSRS; – porównuje państwo demokratyczne z totalitarnym 	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje wpływ kolektywizacji i industrializacji na życie codzienne obywateli ZSRS 	XXVII–3.
39. Narodziny faszyzmu we Włoszech Zagadnienia 1. Przyczyny przejścia władzy przez B. Mussoliniego. 2. Sytuacja Włoch po I wojnie światowej. 3. Włochy po rządami faszystów.	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje przywódcę faszystowskich Włoch; – wymienia, co najmniej trzy cechy państwa faszystowskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie pojęcia: faszyzm, duce, czarne koszule – opisuje życie w faszystowskich Włoszech; – zna datę dojścia faszystów do władzy we Włoszech 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje przyczyny objęcia władzy przez B. Mussoliniego; – wymienia reformy wprowadzone przez faszystów 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia znaczenie traktatów laterańskich 	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje rolę propagandy w sukcesie partii faszystowskiej 	XXVII–3.
40. Niemcy pod władzą	<ul style="list-style-type: none"> – wie, kto przejął 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie pojęcia: 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia znaczenie 	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje rolę 	XXVII–3.

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
<p>Hitlera</p> <p>Zagadnienia</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Republika Weimarska. 2.Przejęcie władzy przez A. Hitlera. 3.Budowa państwa totalitarnego. 4.Żydzi w III Rzeszy. 5.Gospodarka i zbrojenia. 	<p>władzę w Niemczech w 1933 r.;</p> <ul style="list-style-type: none"> – wie, kiedy A. Hitler przejął władzę; – rozumie pojęcie III Rzesza; – podaje, przynajmniej 2 przykłady świadczące o tym, że III Rzesza była państwem totalitarnym 	<p>nazizm, noc kryształowa, führer, Republika Weimarska, gestapo, ustawy norymberskie, pucz monachijski</p>	<p>przyczyny objęcia władzy przez A. Hitlera;</p> <ul style="list-style-type: none"> – omawia politykę III Rzeszy wobec Żydów; – omawia politykę gospodarczą III Rzeszy 	<p>postanowień traktatu wersalskiego wobec Niemiec dla powstania i sukcesu NSDAP;</p> <ul style="list-style-type: none"> – wskazuje przyczyny niechęci nazistów wobec Żydów 	<p>propagandy w sukcesie A. Hitlera</p>	
<p>41. Świat u progu wojny</p> <p>Zagadnienia</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Funkcjonowanie traktatu wersalskiego. 2.Japonia dąży do dominacji w Azji. 3.Wojna w Hiszpanii. 4.Powstanie osi Berlin-Rzym-Tokio. 5.Ekspansja III Rzeszy. 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia sojuszników III Rzeszy; – wskazuje ziemie zajęte przez III Rzeszę 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie pojęcia: państwa osi, układ monachijski, Anschluss Austrii; – wie, kiedy doszło do układu monachijskiego, Anschlussu Austrii, powstania osi 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia ekspansywną politykę Japonii; – zna postanowienia traktatów w Locarno i Rapallo; – wskazuje działania podjęte przez III Rzeszę, łamiące postanowienia traktatu wersalskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje przyczyny agresywnej polityki Japonii i III Rzeszy; – omawia politykę zachodniej Europy w stosunku do III Rzeszy 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia przyczyny polityki państw zachodnich w stosunku do III Rzeszy i jej skutki; – omawia przyczyny i proces kształtowania się sojuszu III Rzesza – Włochy-Japonia 	<p>XXVII–3.</p>
<p>42. Lekcja powtórzeniowa – Europa i świat po I wojnie światowej</p> <p>Zagadnienia</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia państwa totalitarne; – zna przywódców państw 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje cechy państw totalitarnych na przykładzie ZSRR, III Rzeszy; 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje życie codzienne w państwach totalitarnych; 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia przyczyny przejęcia władzy przez A. Hitlera, B. Mussoliniego; 	<ul style="list-style-type: none"> – dostrzega wpływ postanowień traktatu wersalskiego na 	

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
1.Traktat wersalski i jego następstwa. 2.Świat po I wojnie światowej. 3.Powstanie i funkcjonowanie państw totalitarnych.	totalitarnych; – wymienia przynajmniej jedno postanowienie traktatu wersalskiego	– wymienia społeczne, polityczne i gospodarcze skutki I wojny światowej; – wymienia państwa osi	– wskazuje różnice pomiędzy państwami totalitarnymi; – omawia postanowienia traktatu wersalskiego	– analizuje przyczyny i skutki kryzysu gospodarczego; – analizuje i wymienia przyczyny narodzin sojuszu państw osi; – opisuje politykę zagraniczną i łamanie postanowień traktatu wersalskiego przez III Rzeszę	zmiany polityczne w Europie i politykę Niemiec; – analizuje przyczyny polityki państw zachodnich wobec III Rzeszy	
Sprawdzian 4.						
43. Walka o granice państwa polskiego Zagadnienia 1.Polskie programy wschodnie. 2.Walki o Lwów. 3.Wojna z bolszewikami 1920 r. 4.Powstanie wielkopolskie i powstania śląskie. 5.Plebiscyty.	– wskazuje na mapie granice II Rzeczypospolitej – wymienia powstania i wojny, które doprowadziły do ostatecznego kształtu granic państwa polskiego	– wie, kiedy wybuchła wojna polsko-bolszewicka, powstanie wielkopolskie, powstania śląskie, zna ich rezultaty; – zna poglądy Dmowskiego i Piłsudskiego w sprawie polskich granic; – zna pojęcia: Orłęta Lwowskie, Bitwa Warszawska, „cud nad Wisłą”, plebiscyt	– wie, w jaki sposób Wilno znalazło się w granicach Polski	– przedstawia przyczyny i skutki powstań oraz plebiscytów; – rozumie znaczenie wojny z bolszewikami dla kształtowania się granicy wschodniej	– rozumie, dlaczego Bitwa Warszawska, jest jedną z bitew, które decydowały o losach Europy	XXVIII–2.–3.

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
44. Konstytucja marcowa i ustroj II Rzeczypospolitej Zagadnienia 1. Pierwsze wybory do sejmu. 2. Konstytucja marcowa. 3. Pierwszy prezydent.	<ul style="list-style-type: none"> – wie, kiedy uchwalono konstytucję marcową; – zna nazwisko pierwszego prezydenta II RP 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia główne założenia konstytucji marcowej 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia trójpodział władzy w konstytucji marcowej; – wie, jak przebiegały wybory na prezydenta 	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje konsekwencje istnienia wielu partii i mniejszości narodowych w sejmie; – rozumie przyczyny zamordowania pierwszego prezydenta 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia wady i zalety sceny politycznej Polski w pierwszej połowie lat 20. XX w. 	XXIX–2.
45. Rządy autorytarne w Polsce 1926–1939 Zagadnienia 1. Polska przed przewrotem majowym. 2. Przewrót majowy. 3. Rządy sanacji. 4. Konstytucja kwietniowa.	<ul style="list-style-type: none"> – wie, kiedy doszło do przewrotu majowego; – rozumie pojęcie sanacja 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje przewrót majowy i rządy sanacji; – wie, co zmieniła konstytucja kwietniowa; – rozumie, dlaczego J. Piłsudski stał się legendą; – zna postać Ignacego Mościckiego 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje przyczyny przewrotu majowego; – uzasadnia, dlaczego rządy w Polsce po przewrocie majowym nazywano autorytarnymi 	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje przyczyny polityczne, które doprowadziły do sięgnięcia po władzę przez J. Piłsudskiego i jego obóz 	<ul style="list-style-type: none"> – porównuje konstytucje marcową i kwietniową, analizuje przyczyny zmian w konstytucji kwietniowej 	XXIX–4.
46. Społeczeństwo polskie w latach 1918–1939 Zagadnienia 1. Społeczeństwo polskie w liczbach. 2. Miasto i wieś w II Rzeczypospolitej. 3. Mniejszości narodowe w II RP i ich relacje z Polakami.	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia mniejszości narodowe w Polsce; – opisuje życie codzienne na wsi i w mieście w okresie międzywojennym 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie rozmieszczenie mniejszości narodowych; – porównuje życie na wsi z życiem w mieście; – wymienia wyznania II Rzeczypospolitej 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia stosunki Polaków z mniejszościami narodowymi 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia politykę państwa wobec mniejszości 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje genezę konfliktów religijnych i narodowościowych w II RP 	XXX–1.

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
47. Przemiany gospodarcze w Polsce Zagadnienia 1.Gospodarcze skutki rozbiorów. 2.Budowa Gdyni. 3.Reformy W. Grabskiego 4.Wojna celna z Niemcami 5.Budowa COP. 6.Wielki kryzys gospodarczy w II RP.	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia, przynajmniej 3 dokonania gospodarcze II RP; – wie, jaki port został zbudowany w okresie międzywojennym 	<ul style="list-style-type: none"> – zna działania E. Kwiatkowskiego i W. Grabskiego; – rozumie pojęcia: COP, hiperinflacja, wojna celna 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje działania II RP, których celem było podniesienie gospodarcze kraju; – wskazuje przejawy Wielkiego Kryzysu w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> – dostrzega wpływ Wielkiego Kryzysu na świecie na polską gospodarkę; – przedstawia znaczenie COP, wojny celnej i Gdyni dla funkcjonowania polskiej gospodarki 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na negatywne współczesne skutki budowy COP 	XXX–2.–3.
48. Dorobek kulturalny i naukowy polskiego dwudziestolecia Zagadnienia 1.Oświata w okresie międzywojennym. 2.Nauka i technika II RP. 3.Literatura i sztuka. 4.Sztuka masowa i sport.	<ul style="list-style-type: none"> – wie, w jaki sposób walczono z analfabetyzmem; – wie, na czym polegał rozwój kultury masowej w Polsce międzywojennej 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia osiągnięcia Polaków na polu literatury, techniki, sportu, filmu 	<ul style="list-style-type: none"> – zna nazwiska najwybitniejszą twórców dwudziestolecia międzywojennego – wymienia dziedziny, w których Polska przodowała w nauce i technice 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie przyczyny rozwoju kultury masowej i jej znaczenie dla młodego państwa polskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje dokonania Polaków na polu nauki i techniki oraz ich znaczenie dla gospodarki i obronności kraju 	XXX–4.
49. Polska polityka zagraniczna w latach 1918–1939 Zagadnienia 1.Polska polityka zagraniczna w pierwszych latach po odzyskaniu niepodległości. 2.Sukcesy i porażki polskiej polityki zagranicznej dwudziestolecia	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia wrogów Polski; – wskazuje kraje, które były sojusznikami Polski; – wie, kiedy i jakie żądania wysunęła III Rzesza w stosunku do 	<ul style="list-style-type: none"> – zna koncepcję polityki zagranicznej J. Piłsudskiego; – wie, kiedy i z kim Polska podpisała traktaty 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje okoliczności podpisywania traktatów przez Polskę w okresie międzywojennym; – wie, w jakich okolicznościach Polska zajęła Zaolzie; 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia polską politykę wobec III Rzeszy i ZSRS, dostrzega jej międzynarodowy kontekst 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia polską politykę zagraniczną wobec Czechosłowacji i Litwy, wskazuje jej konsekwencje; – ocenia koncepcję 	XXIX–5. XXXI–5.

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
<p>międzywojennego.</p> <p>3. Polityka zagraniczna marszałka J. Piłsudskiego.</p> <p>4. Stosunki Polski z Niemcami i ZSRS.</p> <p>5. Koncepcja Międzymorza.</p> <p>6. W przededniu wojny – zajęcie Zaolzia.</p> <p>7. Żądania III Rzeszy wobec Polski i pakt Ribbentrop-Mołotow.</p>	Polski		– wie, co zawierał traktat Ribbentrop-Mołotow		polityki zagranicznej J. Piłsudskiego	
<p>50. Lekcja powtórzeniowa – Polska w dwudziestoleciu międzywojennym</p> <p>Zagadnienia</p> <p>1. Kształtowanie się granic II RP.</p> <p>2. Od konstytucji marcowej do kwietniowej – przemiany ustrojowe.</p> <p>3. Osiągnięcia Polski w okresie międzywojennym.</p> <p>4. Polska polityka zagraniczna.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia powstania i wojny, który doprowadziły do kształtowania się granic II RP; – wskazuje główne dokumenty ustrojowe; – zna postać J. Piłsudskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia prezydentów Polski; – porównuje główne założenia konstytucji marcowej z kwietniową; – wymienia najważniejsze osiągnięcia II RP na płaszczyźnie gospodarczej, naukowej, kulturalnej; – wymienia kraje, z którymi Polska zawarła sojusze i traktaty 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje trudności Polski po zaborach na różnych płaszczyznach, podaje sposoby jakimi władze II RP z nimi walczyły; – opisuje działania, które wzmocniły Polskę gospodarczo; – opisuje zamach majowy i zmiany, które po nim zaszły; – opisuje sytuację międzynarodową Polski 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje przyczyny i skutki powstań i wojny bolszewickiej; – ocenia osiągnięcia II RP; – podaje cechy polskiego państwa autorytarnego 	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje znaczenie Bitwy Warszawskiej dla losów Polski i Europy; – analizuje i ocenia polską politykę zagraniczną 	
Sprawdzian 5.						

Klasa VIII

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
1. Wojna obronna Polski Zagadnienia 1.potencjały militarne Polski i Niemiec 2.atak niemiecki na Polskę 3.atak sowiecki na Polskę 4.przebieg wojny obronnej	<ul style="list-style-type: none">zna daty: 1 września 1939 r., 17 października 1939 r.zna postaci Polaków związanych z wojną obronną 1939 r.	<ul style="list-style-type: none">rozumie pojęcie wojna obronnawymienia chronologicznie podstawowe wydarzenia związane z przebiegiem wojny obronnej	<ul style="list-style-type: none">porównuje potencjały militarne Polski i Niemiec we wrześniu 1939 r.wskazuje na mapie główne punkty oporu Polaków we wrześniu 1939 r.omawia przebieg działań militarnych we wrześniu 1939 r.	<ul style="list-style-type: none">określa przyczyny i dostrzega skutki wkroczenia Niemców i Sowieców na ziemie polskie	<ul style="list-style-type: none">ocenia bilans wojny obronnej Polski	XXXII 1), 2), 3)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
2. Działania wojenne w latach 1939–1941 Zagadnienia 1.tzw. dziwna wojna na Zachodzie 2.wojna zimowa i zajęcie państw bałtyckich przez ZSRS 3.agresja Niemiec na kraje skandynawskie 4.bitwa o Anglię 5.działania wojenne w Afryce 6.atak Niemiec na ZSRS 7.japoński atak na Pearl Harbour	<ul style="list-style-type: none"> zna daty: 1940 r., 1941 r. wymienia podstawowe wydarzenia związane z przebiegiem działań wojennych w latach 1939–1941 	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcia: plan „Barbarossa”, dziwna wojna, wojna zimowa, bitwa o Atlantyk opisuje przebieg ofensywy niemieckiej w Europie Zachodniej opisuje okoliczności wojny zimowej i przyłączenia nowych terenów przez ZSRS omawia przebieg bitwy o Anglię omawia przebieg konfliktu na kontynencie afrykańskim 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie przebieg działań wojennych w latach 1939–1941 wyjaśnia przyczyny przystąpienia USA do wojny charakteryzuje okoliczności agresji niemieckiej na Związek Radziecki 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje podstawowe wydarzenia związane z przebiegiem działań wojennych w latach 1939–1941 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia politykę Niemiec i ZSRR w latach 1939–1941 	XXXIII 1) XXXV 2)
3. Polityka Niemiec w okupowanej Europie Zagadnienia 1.okupacja niemiecka w Europie Wschodniej i Zachodniej 2.postawy względem okupantów	<ul style="list-style-type: none"> zna daty: styczeń 1942 r., kwiecień 1943 r. zna postaci: Irena Sendlerowa, Jan Karski, Janusz Korczak, Mordechaj Anielewicz 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie pojęcia: pacyfikacja, kolaboracja, dywersja, sabotaż, Holokaust, obóz zagłady, obóz koncentracyjny, eksterminacja, getto, Żegota, ŻOB, łapanka 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje okupację niemiecką na terenie Europy Zachodniej i Wschodniej opisuje postawy władz krajów okupowanych wobec władz niemieckich 	<ul style="list-style-type: none"> omawia politykę wyniszczenia stosowaną przez nazistów wobec Żydów, Romów i Słowian 	<ul style="list-style-type: none"> dostrzega, na czym polega wyjątkowość zagłady Żydów, której Niemcy dokonali na ziemiach polskich 	XXXIII 2)
3.Holokaust 4.powstanie w getcie warszawskim					<ul style="list-style-type: none"> docenia poświęcenie rodziny Ulmów 	

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
5. Polacy wobec Holokaustu					i innych rodzin polskich wspomagających ludność żydowską	
4. Wielka koalicja i przełom na frontach Zagadnienia: 1. początki wielkiej koalicji i <i>Karta atlantycka</i> 2. niemieckie klęski na froncie wschodnim 3. walki w Afryce i lądowanie we Włoszech 4. konferencja w Teheranie 5. lądowanie w Normandii 6. walki na Dalekim Wschodzie	<ul style="list-style-type: none"> zna daty: sierpień 1941 r., czerwiec 1942 r., listopad 1943 r., 6 czerwca 1944 r. zna postaci: Stalin, Winston Churchill, Franklin Delano Roosevelt, Bernard Montgomery, Dwight Eisenhower 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie pojęcia: alianci, drugi front, kamikaze wymienia chronologicznie podstawowe wydarzenia związane z przebiegiem wojny wymienia postanowienia konferencji teherańskiej 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje przyczyny powstania koalicji antyhitlerowskiej wskazuje na mapie główne bitwy i kierunki działań wojennych w Europie, Afryce i na Dalekim Wschodzie w latach 1942–1945 	<ul style="list-style-type: none"> omawia główne postanowienia <i>Karty atlantyckiej</i> wyjaśnia, kiedy i gdzie doszło do przełomów na frontach wojny, od których rozpoczęła się klęska państw osi 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje wydarzenia wojenne z lat 1942–1944 ocenia postanowienia konferencji w Teheranie z perspektywy interesu Polski 	XXXIII 1), 3), 4)
5. Klęska państw osi i zakończenie II wojny Zagadnienia: 1. postanowienia konferencji wielkiej trójki w Jałcie i Poczdamie 2. upadek Berlina 3. koniec wojny na Dalekim Wschodzie	<ul style="list-style-type: none"> zna daty: 8 maja 1945 r., 6 sierpnia 1945 r., 2 września 1945 r. zna postaci: Stalin, Winston Churchill, Franklin Delano Roosevelt, marszałkowie sowieccy Koniew i Żukow 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie pojęcie kapitulacja wie, co wydarzyło się w Hiroszimie i Nagasaki wymienia przyczyny klęski państw osi 	<ul style="list-style-type: none"> omawia postanowienia konferencji w Jałcie i Poczdamie, ze szczególnym uwzględnieniem sprawy polskiej omawia wydarzenia na frontach w latach 1944–1945 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje wydarzenia polityczno-militarne rozgrywające się u schyłku II wojny światowej 	<ul style="list-style-type: none"> dostrzega znaczenie użycia bomb atomowych ocenia postanowienia konferencji wielkiej trójki 	XXXIII 1), 3), 4)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
6. Lekcja powtórzeniowa. II wojna światowa	<ul style="list-style-type: none"> zna daty ważnych wydarzeń związanych z II wojną światową 	<ul style="list-style-type: none"> posługuje się pojęciami odnoszącymi się do wydarzeń z lat 1939–45 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie miejsca bitew, fronty, kierunki ofensyw i inne ważne miejsca dla przebiegu II wojny światowej 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje wojnę obronną Polaków z września 1939 r. 	<ul style="list-style-type: none"> docenia poświęcenie jednostek dla dobra innych 	XXXII 1), 2), 3) XXXIII 1), 2), 3), 4)
Zagadnienie: dzieje II wojny światowej	<ul style="list-style-type: none"> zna postaci odgrywające kluczowe role podczas II wojny światowej 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia chronologicznie podstawowe wydarzenia związane z przebiegiem wojny wymienia postanowienia konferencji teherańskiej, jałtańskiej i poczdamskiej 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje kolejne etapy polityki niemieckiej wobec Żydów omawia politykę wyniszczenia stosowaną przez nazistów wobec Żydów, Romów i Słowian omawia politykę ZSRS i III Rzeszy wobec narodów podbitych omawia okoliczności powstania koalicji antyhitlerowskiej omawia działania na frontach II wojny światowej 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje okupację niemiecką na terenie Europy Zachodniej i Wschodniej charakteryzuje agresywną politykę III Rzeszy, ZSRS i Japonii w latach 1939–1945 opisuje postawy społeczeństw okupowanych państw wobec władz niemieckich 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia bilans wojny obronnej Polski dostrzega konsekwencje decyzji podjętych przez wielką trójkę na konferencjach analizuje przyczyny klęski państw osi dostrzega znaczenie użycia bomb atomowych ocenia postanowienia konferencji wielkiej trójki 	
Sprawdzian 1						
7. Polska pod okupacją niemiecką	<ul style="list-style-type: none"> zna daty: 1939 r., 1945 r. 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie pojęcia: folkswysta, akcja „AB”, 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie miejsca 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje metody stosowane 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia zbrodnie niemieckie 	XXXIV 1), 2)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
<p>Zagadnienia: 1.okupacja niemiecka na terenach wcielonych do Rzeszy 2.okupacja niemiecka na terenach Generalnego Gubernatorstwa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zna postać Hansa Franka • wymienia miejsca zbrodni hitlerowskich • wymienia najstraszniejsze katownie nazistowskie • wymienia ziemie wcielone do Rzeszy i ziemie, z których utworzono Generalne Gubernatorstwo 	<p>pacyfikacja, gestapo, wysiedlenia, wywłaszczenie, okupacja</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje życie codzienne Polaków w czasach okupacji 	<p>zbrodni hitlerowskich;</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie ziemie wcielone do Rzeszy i ziemie, z których utworzono Generalne Gubernatorstwo • wskazuje linię podziału ziem polskich w 1939 r. • porównuje okupację niemiecką na różnych terenach polskich 	<p>przez nazistów wobec Polaków oraz wie, jaki był ich cel</p>	<p>z okresu II wojny światowej na ziemiach polskich</p>	
<p>8. Polska pod okupacją sowiecką</p> <p>Zagadnienia: 1.okupacja sowiecka – represje 2.zbrodnia katyńska i kłamstwo katyńskie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zna datę 1940 r. • zna postaci: Janina Antonina Lewandowska, Stalin • wymienia miejsca masowych egzekucji polskich oficerów 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcia: zbrodnia katyńska, łagier, zsyłka, deportacja • wymienia cele i metody sowieckiej polityki okupacyjnej 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje tereny przyłączone do ZSRS • wskazuje miejsca egzekucji polskich oficerów • charakteryzuje zbrodnię katyńską • omawia cele sowieckiej polityki okupacyjnej i metody, które stosowały władze, aby je osiągnąć 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje polityczne dążenia i sposoby działania okupantów niemieckiego i sowieckiego oraz wymienia podobieństwa i różnice między nimi 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje, na czym polegało kłamstwo katyńskie 	<p>XXXIV 1), 2)</p>

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
<p>9. Władze polskie na uchodźstwie</p> <p>Zagadnienia:</p> <p>1.rząd RP na uchodźstwie 2.Arмия Polska w ZSRS 3.udział Polaków w walkach na zachodzie Europy, Bliskim Wschodzie i w Afryce 4.układ Sikorski–Majski</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zna daty: 30 lipca 1941 r., kwiecień 1943 r. • zna postaci: Władysław Raczkiewicz, Władysław Sikorski, Iwan Majski, Stanisław Mikołajczyk, Tomasz Arciszewski, Kazimierz Sosnkowski, Tadeusz Komorowski, Władysław Anders, Stanisław Sosabowski, Stanisław Maczek, Stanisław Skalski • wymienia członków rządu polskiego na uchodźstwie • wymienia polskie okręty wojenne biorące udział w II wojnie światowej oraz zna ich osiągnięcia • wymienia główne polskie formacje zbrojne, które walczyły z Niemcami po stronie aliantów 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcia: Rada Narodowa, dywizjon, brygada • wskazuje na mapie ważniejsze miejsca bitew • wymienia członków rządu polskiego na uchodźstwie 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia, w jakich okolicznościach utworzono polski rząd na uchodźstwie • przedstawia osiągnięcia jednostek polskich na frontach II wojny światowej • wyjaśnia, dlaczego stosunek aliantów do sprawy polskiej podlegał przemianom 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje stosunki polsko-sowieckie od września 1939 do lipca 1943 r. • charakteryzuje działalność Polaków poza granicami kraju w okresie wojny 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia postanowienia układu Sikorski–Majski 	<p>XXXV 1), 2), 3)</p>

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
	<ul style="list-style-type: none"> wymienia miejsca ważniejszych bitew stoczonych przez polskie oddziały po stronie aliantów 					
10.Polskie Państwo Podziemne Zagadnienia: 1.działalność cywilnego pionu Polskiego Państwa Podziemnego 2.działalność wojskowego pionu Polskiego Państwa Podziemnego 3.działalność politycznego pionu Polskiego państwa Podziemnego	<ul style="list-style-type: none"> zna datę 14 lutego 1942 r. zna postaci: Jan Bytnar, Tadeusz Zawadzki, Henryk Dobrzański, Cyryl Ratajski, Jan Piekalkiewicz, Jan Stanisław Jankowski, Stefan Grot-Rowecki, Michał Karaszewicz-Tokarzewski, Witold Pilecki, Jan Piwnik, Jan Nowak-Jeziorański, Elżbieta Zawacka wymienia najważniejsze ugrupowania polityczne działające w warunkach konspiracyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie pojęcia: Szare Szeregi, akcja „N”, Delegat Rządu na Kraj, V-2, cichociemni rozwija skróty: ZWZ, SZP, AK, BCh omawia metody oporu, które stosowali Polacy wobec niemieckiego okupanta opisuje strukturę Polskiego Państwa Podziemnego 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje instytucje i organizacje, które tworzyły Polskie Państwo Podziemne omawia działalność najważniejszych ugrupowań politycznych działających w warunkach konspiracyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje działalność poszczególnych organów Polskiego Państwa Podziemnego 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia funkcjonowanie i osiągnięcia Polskiego Państwa Podziemnego 	XXXIV 4)
11.Ziemie polskie w latach 1943–1944 Zagadnienia: 1.Polska Partia Robotnicza	<ul style="list-style-type: none"> zna datę 1944 r. zna postaci: Stepan Bandera, Wanda Wasilewska, Zygmunt Berling 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie pojęcie zbrodni wołyńskiej rozwija skróty: PPR, GL, AL, KRN, PKWN omawia okoliczności 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, jakie działania i w jakim celu podjął Stalin, by stworzyć na ziemiach polskich 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje stosunki polsko-ukraińskie w czasach II wojny światowej 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje przyczyny, z powodu których konflikt polsko-ukraiński 	XXXIV 1), 3), 4) XXXV 3) XXXVII 1)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
1. Gwardia Ludowa 2. powstanie KRN 3. Ludowe Wojsko Polskie i powstanie Armii Ludowej 4. zbrodnia wołyńska 5. powstanie PKWN i Rządu Tymczasowego		powstania 1 Dywizji Piechoty im. Tadeusza Kościuszki • wymienia powody konfliktu polsko-ukraińskiego w Małopolsce Wschodniej	nowy ośrodek władzy • wskazuje na mapie Wołyn		przyjął tak krwawą formę • ocenia działania komunistów na ziemiach polskich w latach 1943–1944	
12. Powstanie warszawskie Zagadnienia: 1. plan „Burza” 2. przyczyny wybuchu i przebieg powstania warszawskiego 3. losy ludności cywilnej w trakcie powstania 4. skutki powstania	• zna daty: 1 sierpnia 1944 r., 2 października 1944 r. • zna postaci: gen. Tadeusz Bór-Komorowski, płk. Antoni Monter-Chruściel, Jan Stanisław Jankowski, gen. Erich von dem Bach	• rozumie pojęcia: plan „Burza”, godzina „W” • omawia zbrodnie nazistowskie dokonane na ludności cywilnej i żołnierzach polskich w trakcie powstania i po jego zakończeniu	• omawia cele i formy realizacji planu „Burza”, z uwzględnieniem przyczyny wybuchu powstania warszawskiego • opisuje przebieg działań zbrojnych podczas powstania	• charakteryzuje postawę aliantów zachodnich i Stalina wobec walczącej Warszawy	• dokonuje uproszczonej oceny skutków i znaczenia powstania	XXXIV 5)
13. Lekcja powtórzeniowa. Polska w latach II wojny światowej Zagadnienia: 1. okupacja niemiecka i sowiecka na ziemiach polskich 2. działalność Polskiego Państwa Podziemnego 3. udział Polaków w walkach na frontach II wojny światowej 4. zbrodnie nazistowskie	• zna daty związane z ważnymi wydarzeniami z dziejów Polski w okresie II wojny światowej • zna postaci: gen. Tadeusz Bór-Komorowski, płk. Antoni Monter-Chruściel, Jan Stanisław Jankowski, Janina	• rozumie pojęcia: zbrodnia katyńska, zbrodnia wołyńska, łagier, zsyłka, deportacja, plan „Burza”, godzina „W”, folklista, akcja „AB”, pacyfikacja, gestapo, wysiedlenia, wywłaszczenie, okupacja, Rada Narodowa, dywizjon, brygada, Szare	• wskazuje na mapie miejsca zbrodni hitlerowskich, najstraszniejsze katownie nazistowskie, miejsca masowych egzekucji polskich oficerów przez Sowietów, ziemie wcielone do	• porównuje polityczne dążenia i sposoby działania okupantów niemieckiego i sowieckiego oraz wymienia podobieństwa i różnice między nimi • charakteryzuje, w jakich okolicznościach	• analizuje przyczyny, z powodu których konflikt polsko-ukraiński przyjął tak krwawą formę • ocenia działania komunistów na ziemiach polskich w latach 1943–1944, które miały na celu przejęcie	XXXIV 1), 2), 3), 4), 5) XXXV 1), 2), 3) XXXVII 1)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
i sowieckie na Polakach	Antonina Lewandowska, Władysław Raczkiewicz, Władysław Sikorski, Iwan Majski, Stanisław Mikołajczyk, Tomasz Arciszewski, Kazimierz Sosnkowski, Tadeusz Komorowski, Władysław Anders, Stanisław Sosabowski, Stanisław Maczek, Stanisław Skalski, Jan Bytnar, Tadeusz Zawadzki,	Szeregi, akcja „N”, Delegat Rządu na Kraj, V-2, cichociemni <ul style="list-style-type: none"> • rozwija skróty: ZWZ, SZP, AK, BCh, PPR, GL, AL, KRN, PKWN • wymienia główne polskie formacje zbrojne, które walczyły z Niemcami po stronie aliantów, miejsca ważniejszych bitew stoczonych przez polskie oddziały po stronie aliantów oraz najważniejsze polskie ugrupowania polityczne działające w warunkach konspiracyjnych 	Rzeszy i ziemie z których utworzono Generalne Gubernatorstwo, linię podziału ziem polskich w 1939 r. oraz ważniejsze miejsca bitew stoczone przez polskie oddziały na frontach II wojny światowej <ul style="list-style-type: none"> • omawia działalność najważniejszych polskich ugrupowań politycznych działających w warunkach konspiracyjnych • omawia metody oporu, które stosowali Polacy wobec niemieckiego okupanta; • omawia cele i formy realizacji planu „Burza” z uwzględnieniem przyczyn wybuchu i przebiegu powstania warszawskiego 	utworzono polski rząd na uchodźstwie, zna jego skład i działanie podczas II wojny światowej <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje działalność Polskiego Państwa Podziemnego • charakteryzuje stosunki polsko-sowieckie od września 1939 do lipca 1943 r. • charakteryzuje przyczyny i przebieg konfliktu polsko-ukraińskiego w Małopolsce Wschodniej 	władzy <ul style="list-style-type: none"> • ocenia funkcjonowanie i osiągnięcia Polskiego Państwa Podziemnego • ocenia postanowienia układu Sikorski–Majski • ocenia zbrodnie niemieckie i sowieckie z okresu II wojny światowej na ziemiach polskich 	

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
	<p>Henryk Dobrzański, Cyryl Ratajski, Jan Piekalkiewicz, Jan Stanisław Jankowski, Stefan Grot-Rowecki, Michał Karaszewicz-Tokarzewski, Witold Pilecki, Jan Piwnik, Jan Nowak-Jeziorański, Elżbieta Zawacka, Stepan Bandera, Wanda Wasilewska, Zygmunt Berling, Stalin, gen. Erich von dem Bach, Hans Frank</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia polskie okręty wojenne biorące udział w II wojnie światowej oraz zna ich osiągnięcia 		<ul style="list-style-type: none"> omawia zbrodnie nazistowskie i sowieckie dokonane na ludności cywilnej i żołnierzach polskich omawia cele sowieckiej i nazistowskiej polityki okupacyjnej oraz wskazuje, jakie metody stosowały władze okupacyjne, by je osiągnąć 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego stosunek aliantów do sprawy polskiej podlegał przemianom 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje, na czym polegało kłamstwo katyńskie dokonuje uproszczonej oceny skutków i znaczenia powstania warszawskiego 	
Sprawdzian 2						
<p>14.Skutki II wojny światowej</p> <p>Zagadnienia:</p> <p>1.bilans II wojny światowej</p> <p>2.powstanie ONZ</p>	<ul style="list-style-type: none"> zna datę 1945 r. wie, jak zostały ukarane osoby odpowiedzialne za zbrodnie wojenne umie wskazać skutki II wojny 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia państwa odgrywające kluczową rolę w Radzie Bezpieczeństwa ONZ opisuje warunki, w jakich żyli ludzie 	<ul style="list-style-type: none"> rozdziela i wymienia skutki polityczne, gospodarcze, społeczne i kulturowe II wojny światowej 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, w jakim celu powstało ONZ 	<ul style="list-style-type: none"> dokonuje bilansu skutków II wojny światowej 	<p>XXXIII 5)</p> <p>XXXVI 1)</p>

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
	światowej	w Europie po zakończeniu wojny				
15.Początki zimnej wojny Zagadnienia: 1.rozpad koalicji antyhitlerowskiej 2.powstanie NATO i Układu Warszawskiego 3.zimna wojna 4.podział Niemiec 5.wojna koreańska	<ul style="list-style-type: none"> zna daty: 1949 r., 1950–1953 zna postaci: Henry Truman, Konrad Adenauer, George C. Marshall podaje nazwy sojuszu wojskowego, który łączyły Stany Zjednoczone i ich partnerów oraz sojuszu łączącego ZSRS i kraje mu podporządkowane 	<ul style="list-style-type: none"> wie, co oznaczają skróty: NATO, RWPG, RFN, NRD rozumie pojęcia: doktryna powstrzymywania, plan Marshalla, żelazna kurtyna, Układ Warszawski, wyścig zbrojeń, zimna wojna, imperializm, propaganda, blok wschodni, blok zachodni, blokada Berlina opisuje okoliczności rozpadu koalicji antyhitlerowskiej 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia i wskazuje na mapie państwa wchodzące w skład bloków wschodniego i zachodniego omawia konsekwencje rozpadu koalicji antyhitlerowskiej 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje okoliczności, które doprowadziły do podziału Niemiec omawia wydarzenia związane z wojną koreańską 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje kształtowanie się nowego układu sił politycznych na świecie po II wojnie światowej 	XXXVI 2), 3), 4), 7)
16.Powojenna Polska Zagadnienia: 1.nowe granice Polski 2.skutki społeczne i gospodarcze II wojny światowej na ziemiach polskich 3.reforma rolna i nacjonalizacja na ziemiach polskich	<ul style="list-style-type: none"> wie, które ziemie należały do II RP, lecz nie znalazły się w powojennych granicach Polski, oraz potrafi wskazać je na mapie wymienia podstawowe problemy życia codziennego, 	<ul style="list-style-type: none"> umie wymienić skutki II wojny światowej dla ziem polskich rozumie pojęcia: repatriacja, terytorium pojałtańskie, nacjonalizacja, bitwa o handel wymienia czynniki, które wpłynęły na zmianę struktury 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje trudności życia codziennego w powojennej Polsce omawia proces podporządkowywania polskiej gospodarki władzy komunistycznej omawia zmiany 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje czynniki, które wpłynęły na zmianę struktury narodowościowej w Polsce charakteryzuje życie ludności polskiej na Kresach Wschodnich 	<ul style="list-style-type: none"> dokonyuje bilansu skutków II wojny światowej na ziemiach polskich 	XXXIII 5) XXXVII 1)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
	z jakimi spotykali się Polacy tuż po zakończeniu wojny	narodowościowej w Polsce	terytorialne i demograficzne na ziemiach polskich po 1945 r.			
17. Tworzenie podstaw władzy komunistycznej w Polsce Zagadnienia: 1.powstanie TRJN 2.komunistyczny aparat represji	<ul style="list-style-type: none"> zna daty: 1945 r., 1946 r., 1947 r. zna postaci: Stanisław Mikołajczyk, Bolesław Bierut, Władysław Gomułka, Edward Osóbka-Morawski, Józef Cyrankiewicz 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie pojęcia: Ministerstwo Bezpieczeństwa Publicznego (MBP), безпеaka, proces szesnastu, Ludowe Wojsko Polskie, obława augustowska, referendum, PSL, PZPR 	<ul style="list-style-type: none"> omawia działania Polaków mające na celu niedopuszczenie do przejęcia pełnej kontroli nad Polską przez komunistów 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje główne etapy przejmowania rządów w Polsce przez komunistów 	<ul style="list-style-type: none"> dokonuje oceny działań komunistów mających na celu zniewolenie Polski 	XXXVII 1), 2)
3.referendum w 1946 r. 4.wybory w 1947 r.	<ul style="list-style-type: none"> wymienia główne etapy przejmowania rządów w Polsce przez komunistów 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, w jaki sposób Polacy starali się nie dopuścić do przejęcia pełnej kontroli nad Polską przez komunistów wyjaśnia, w jaki sposób komuniści zapewnili sobie pełnię władzy 				
18.Różne koncepcje walki z władzą komunistyczną Zagadnienia: 1.nastroje społeczne wśród ludności polskiej po II wojnie	<ul style="list-style-type: none"> zna postaci: Stefan Wyszyński, Jan Nowak-Jeziorański, Hieronim Dekutowski 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie pojęcia: Rozgłośnia Polska Radio Wolna Europa, amnestia omawia rolę władz 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje losy żołnierzy podziemia niepodległościowego 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje rolę władz polskich na uchodźstwie po II wojnie światowej charakteryzuje 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje postawy Polaków wobec władzy komunistycznej 	XXXVII 2)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
światowej 2.podziemie niepodległościowe 3.działalność Kościoła katolickiego 4.Polacy na emigracji	„Zapora”, Danuta Siedzikówna „Inka”, Jan Rodowicz „Anoda”, Witold Pilecki	polskich na uchodźstwie po II wojnie światowej	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, w jakim celu władze ogłaszały amnestie dla żołnierzy podziemia niepodległościowego 	pozycję i rolę polskiego Kościoła katolickiego po II wojnie światowej		
19.Stalinizm w Polsce Zagadnienia: 1.ramy czasowe stalinizmu i sowietyzacja armii polskiej 2.terror stalinowski 3.indoktrynacja i propaganda komunistyczne 4.konstytucja PRL	<ul style="list-style-type: none"> • zna datę 1952 r. • zna postaci: August Emil Fieldorf „Nil”, Konstanty Rokossowski, Bolesław Bierut, Aleksander Zawadzki, Józef Cyrankiewicz 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcia: stalinizm, procesy pokazowe, bezpieka, indoktrynacja, propaganda, wróg ludu, ZMP, kolektywizacja • wyjaśnia, czym był system totalitarny • wyjaśnia, w jakim celu rządzący stosowali propagandę i indoktrynowali młodzież 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje zasady działania komunistycznej gospodarki • porównuje system rządów w Polsce i ZSRS 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje rolę propagandy w kształtowaniu społeczeństwa 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje funkcjonowanie poszczególnych elementów systemu stalinowskiego na ziemiach polskich 	XXXVIII 1), 2)
20.Za żelazną kurtyną Zagadnienia: 1.państwa europejskie pod wpływem ZSRS 2.destalinizacja 3.powstanie węgierskie i Praska Wiosna	<ul style="list-style-type: none"> • zna daty: 1953 r., 1956 r., 1968 r. • zna postaci: Nikita Chruszczow, Imre Nagy, Aleksander Dubczek • wymienia państwa pozostające pod wpływem komunizmu po 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcia: inwigilacja, sowietyzacja, destalinizacja, odwilż, Praska Wiosna • wyjaśnia, jakie znaczenie dla tzw. odwilży miała śmierć Stalina i działalność Chruszczowa 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie państwa pozostające pod wpływem komunizmu po 1945 r. • opisuje wydarzenia związane z rewolucją 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje przyczyny i skutki rewolucji węgierskiej i Praskiej Wiosny • porównuje okres stalinizmu w państwach znajdujących się za żelazną kurtyną 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje cechy charakterystyczne dla ustrój krajów znajdujących się w sowieckiej strefie wpływów 	XXXVI 5)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
	1945 r.		węgierską i Praską Wiosną			
<p>21. Lekcja powtórzeniowa. Polska i świat po II wojnie światowej</p> <p>Zagadnienia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. skutki II wojny światowej 2. stalinizacja krajów za żelazną kurtyną ze szczególnym uwzględnieniem Polski 3. destalinizacja 	<ul style="list-style-type: none"> • zna daty: 1949 r., 1950 r., 1953 r., 1956 r., 1968 r. • zna postaci: Henry Truman, Konrad Adenauer, George C. Marshall, Nikita Chruszczow, Imre Nagy, Aleksander Dubczek, Stanisław Mikołajczyk, Bolesław Bierut, Władysław Gomułka, Edward Osóbka-Morawski, Józef Cyrankiewicz, Stefan Wyszyński, Jan Nowak-Jeziorański, Hieronim Dekutowski „Zapora”, Danuta Siedzikówna „Inka”, Jan Rodowicz „Anoda”, Witold Pilecki, August Emil Fieldorf „Nil”, Konstanty Rokossowski, Aleksander Zawadzki 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcia: ONZ, zbrodnie wojenne, zbrodnie przeciwko ludzkości, inwigilacja, NATO, RWPG, RFN, NRD, sowietyzacja, destalinizacja, odwilż, Praska Wiosna, doktryna powstrzymywania, plan Marshalla, żelazna kurtyna, Układ Warszawski, wyścig zbrojeń, zimna wojna, imperializm, propaganda, blok wschodni, blok zachodni, blokada Berlina, repatriacja, terytorium pojańtańskie, nacjonalizacja, bitwa o handel, Ministerstwo Bezpieczeństwa Publicznego (MBP), безпеka, proces szesnastu, Ludowe Wojsko Polskie, oblawa augustowska, 	<ul style="list-style-type: none"> • zna i wskazuje na mapie zmiany terytorialne ziem polskich po II wojnie światowej • opisuje losy żołnierzy podziemia niepodległościowego • omawia rolę władz polskich na uchodźstwie po II wojnie światowej • omawia podstawowe zasady zawarte w konstytucji PRL • opisuje wydarzenia związane z rewolucją węgierską i Praską Wiosną • opisuje okoliczności rozpadu koalicji antyhitlerowskiej • opisuje okoliczności, które doprowadziły do podziału Niemiec 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje skutki II wojny światowej dla świata i Polski • charakteryzuje przyczyny i skutki rewolucji węgierskiej i Praskiej Wiosny • porównuje okres stalinizmu w państwach znajdujących się za żelazną kurtyną • wyjaśnia, jakie znaczenie dla tzw. odwilży miała śmierć Stalina i działalność Chruszczowa • wyjaśnia, w jaki sposób jaki Polacy starali się nie dopuścić do przejęcia pełnej kontroli nad Polską przez komunistów 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje pozycję i rolę polskiego Kościoła katolickiego po II wojnie światowej • analizuje cechy charakterystyczne dla ustrojów krajów znajdujących się w sowieckiej strefie wpływów • analizuje kształtowanie się nowego układu sił politycznych na świecie po II wojnie światowej • analizuje funkcjonowanie poszczególnych elementów systemu stalinowskiego na ziemiach polskich 	<p>XXXVI 1), 2), 3), 4), 5), 7)</p> <p>XXXVII 1), 2)</p> <p>XXXVIII 1), 2)</p>

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
			<ul style="list-style-type: none"> omawia wydarzenia związane z wojną koreańską omawia proces podporządkowywania polskiej gospodarki władzy komunistycznej 			
	<ul style="list-style-type: none"> wymienia państwa pozostające pod wpływem komunizmu po 1945 r. 	referendum, PSL, PZPR, stalinizm, procesy pokazowe, bezpieczeństwa, indoktrynacja, wróg ludu, ZMP, kolektywizacja	<ul style="list-style-type: none"> omawia zmiany terytorialne i demograficzne dokonane na ziemiach polskich po 1945 r. wyjaśnia, jakie znaczenie dla tzw. odwilży miała śmierć Stalina i działalność Chruszczowa 			
Sprawdzian 3						
22.Nowa mapa świata – dekolonizacja Zagadnienie: procesy dekolonizacyjne w Azji i Afryce, ich przyczyny i przebieg	<ul style="list-style-type: none"> zna datę 1960 r. zna postaci: Mahatma Gandhi, Nelson Mandela umie wskazać przyczyny dekolonizacji 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie pojęcia: dekolonizacja, apartheid, rasizm, Rok Afryki, Organizacja Jedności Afrykańskiej wyjaśnia, w jakim 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje przebieg dekolonizacji w Indiach, RPA i Algierii rozdziela i wymienia skutki dekolonizacji 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje przyczyny, przebieg i skutki procesów dekolonizacyjnych w Azji i Afryce 	<ul style="list-style-type: none"> dokonuje bilansu procesów dekolonizacyjnych w Afryce i Azji tłumaczy rolę jednostek na losy krajów 	XXXVI 6)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
	<ul style="list-style-type: none"> wymienia państwa będące potęgami kolonialnymi 	<p>celu powstała Organizacja Jedności Afrykańskiej</p>			i świata	
23. Bliski Wschód – konflikty arabsko-izraelskie Zagadnienia: 1. narodziny syjonizmu i okres międzywojenny 2. powstanie państwa Izrael 3. konflikt palestyński	<ul style="list-style-type: none"> zna daty 1948 r., 1993 r. zna postaci: Jasir Arafat, Icchak Rabin 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie pojęcia: syjonizm, Organizacja Wyzwolenia Palestyny (OWP), autonomia wymienia przyczyny powstania syjonizmu wyjaśnia, dlaczego Palestyna jest zaliczana do najbardziej zapalnych regionów Bliskiego Wschodu 	<ul style="list-style-type: none"> umie wskazać na mapie: państwo Izrael, obszar Palestyny, Półwysep Synaj, Egipt, Wzgórza Galon, Syrię, Jordanię i Liban opisuje, jak doszło do powstania państwa Izrael 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje stosunki Izraela z sąsiednimi państwami 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje sytuację polityczną Izraela i Palestyny po II wojnie i w czasach współczesnych 	XXXVI 8)
24. Rywalizacja Stanów Zjednoczonych i ZSRS Zagadnienia: 1. zaostrzenie zimnej wojny 2. kryzys kubański 3. kryzys berliński 4. wojna w Wietnamie i Afganistanie	<ul style="list-style-type: none"> zna daty: 1959 r., 1962 r. zna postaci: Fidel Castro, Nikita Chruszczow wymienia przyczyny wojen w Wietnamie i Afganistanie 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie pojęcia: odprężenie, kryzys kubański, mur berliński opisuje formy rywalizacji wielkich mocarstw w okresie zimnej wojny 	<ul style="list-style-type: none"> umie wskazać przyczyny i potencjalne skutki kryzysu kubańskiego wyjaśnia, czym było i jak się przejawiało odprężenie w stosunkach międzynarodowych 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje przyczyny wojen w Wietnamie i Afganistanie 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje przyczyny i skutki zimnowojennej rywalizacji USA i ZSRS 	XXXVI 7)
26. Daleki Wschód – Chiny i Japonia Zagadnienia:	<ul style="list-style-type: none"> zna daty: 1949 r., 1959 r., 1966–1976 zna postać Mao 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie pojęcia: Kuomintang, ChRL, maoizm, wielki skok, 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje stosunki japońsko-amerykańskie po 	<ul style="list-style-type: none"> omawia, jak układały się stosunki pomiędzy 	<ul style="list-style-type: none"> dokonyuje oceny rządów komunistów 	XXXVI 9)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
1.komunizm w Chinach 2.Japonia po II wojnie światowej	Zedonga • umie wskazać na mapie Chin i Japonię	rewolucja kulturalna, Tiananmen, azjatycki tygrys	1945 r.	ChRL a ZSRS po 1949 r. • wyjaśnia, w jakich okolicznościach komuniści przejęli władzę w Chinach	w Chinach	
27.Proces integracji europejskiej Zagadnienia: 1.przyczyny i początki procesu integracji europejskiej 2.powstanie Unii Europejskiej i etapy jej rozszerzania 3.główne organy Unii Europejskiej	• zna daty: 1951 r., 1957 r., 1993 r., 2004 r. • zna postaci: Jean Monnet, Konrad Adenauer, Robert Schuman • wymienia główne organy UE i ich funkcje oraz podaje przyczyny jej powstania	• wymienia etapy powstawania UE • wyjaśnia skróty UE i EWWiS • wyjaśnia, czym jest wspólny rynek i co jest podstawowym celem działalności UE	• opisuje etapy powstawania UE • wskazuje na mapie Europy kraje członkowskie UE	• charakteryzuje okoliczności powstania UE • analizuje proces powstawania i rozszerzania się UE	• dostrzega szanse wynikające z powstania UE • ocenia skutki powstania UE	XXXVI 12)
28.Przemiany społeczne i kulturowe w drugiej połowie XX wieku Zagadnienia: 1.narodziny społeczeństwa konsumpcyjnego 2.rewolucja obyczajowa i bunt młodzieżowy z 1968 r. 3.amerykanizacja kultury 4.reforma Kościoła katolickiego 5.Społeczeństwo informacyjne	• zna datę 1968 r. • zna postać Elvisa Presleya • zna zespół The Beatles • wymienia postanowienia Soboru Watykańskiego II	• rozumie pojęcia: państwo opiekuńcze, społeczeństwo konsumpcyjne, społeczeństwo informacyjne, ruch hipisowski, punk, rock and roll, feminizm, kraje Trzeciego Świata, internet, amerykanizacja, globalizacja, Sobór Watykański II, laicyzacja	• opisuje przemiany społeczne i kulturowe, jakie nastąpiły u schyłku lat 50. i w latach 60. i 70.	• porównuje proces przemian społecznych w krajach Zachodu, za żelazną kurtyną i w krajach Trzeciego Świata	• analizuje zjawiska amerykanizacji i globalizacji	XXXVI 13)
29.Lekcja powtórzeniowa.	• zna daty: 1948 r.,	• rozumie pojęcia:	• omawia	• charakteryzuje	• analizuje proces	XXXVI 6),

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
<p>Świat w drugiej połowie XX wieku</p> <p>Zagadnienia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. dekolonizacja 2. konflikty doby zimnej wojny 3. konflikty bliskowschodnie 4. komunistyczne Chiny 5. powstanie, rozwój i funkcjonowanie Unii Europejskiej 	<p>1949 r., 1951 r., 1957 r., 1959 r., 1960 r., 1962 r., 1966 – 1976, 1968 r., 1993 r., 2004 r.</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna postaci: Mahatma Gandhi, Nelson Mandela, Jasir Arafat, Icchak Rabin, Jean Monnet, Konrad Adenauer, Robert Schuman, Fidel Castro, Nikita Chruszczow, Mao Zedong • umie wskazać przyczyny dekolonizacji 	<p>dekolonizacja, apartheid, rasizm, Rok Afryki, Organizacja Jedności Afrykańskiej, syjonizm, Organizacja Wyzwolenia Palestyny (OWP), autonomia, odprężenie, kryzys kubański, mur berliński, Kuomintang, ChRL, maoizm, wielki skok, rewolucja kulturalna, Tiananmen, azjatycki tygrys, UE, wspólny rynek UE, EWWiS, państwo opiekuńcze, społeczeństwo konsumpcyjne, społeczeństwo informacyjne, ruch hipisowski, punk, rock and roll, feminizm, kraje Trzeciego Świata, internet, amerykańizacja, globalizacja, Sobór Watykański II, laicyzacja</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym było i jak się przejawiało odprężenie w stosunkach międzynarodowych 	<p>okoliczności powstania Izrael i jego stosunki z państwami sąsiednimi</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje formy rywalizacji wielkich mocarstw w okresie zimnej wojny • wymienia przyczyny powstania syjonizmu, przyczyny wojen w Wietnamie i Afganistanie, kryzysu kubańskiego, powody zaliczania Palestyny do najbardziej zapalnych regionów Bliskiego Wschodu • opisuje przebieg dekolonizacji w Indiach, RPA i Algierii • umie wskazać na mapie państwo Izrael, obszar Palestyny, Półwysep Synaj, Egipt, Wzgórza 	<p>przyczyny dekolonizacji</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje konflikty doby zimnej wojny: wojny w Korei, Wietnamie i Afganistanie, oraz omawia skutki blokady Berlina i kryzysu kubańskiego • charakteryzuje skutki dekolonizacji i powstania UE • opisuje stosunki japońsko-amerykańskie po 1945 r. • charakteryzuje zimnowojenną rywalizację USA i ZSRS • charakteryzuje przemiany społeczno-kulturowe lat 50. i 60. na Zachodzie 	<p>powstawania i rozszerzania się UE oraz zasady jej funkcjonowania</p> <ul style="list-style-type: none"> • dokonuje bilansu procesów dekolonizacyjnych w Afryce i Azji • tłumaczy wpływ jednostek na losy krajów i świata • ocenia rządy komunistów w Chinach 	<p>7), 8), 9), 12), 13)</p>

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
			Galon, Syrię, Jordanię, Liban, kraje członkowskie UE, Chiny i Japonię			
Sprawdzian 4						
30.Postalinowska odwilż i mała stabilizacja Zagadnienia: 1.odwilż po śmierci Stalina 2.wydarzenia poznańskiego czerwca i Października 1956 r. 3.czasz małej stabilizacji	<ul style="list-style-type: none"> zna datę 1956 r. zna postaci: Władysław Gomułka, Józef Cyrankiewicz, Edward Ochab wymienia zjawiska świadczące o odwilży w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie pojęcia: odwilż, mała stabilizacja, poznański czerwiec, rehabilitacja, aparat partyjny, ZOMO, SB, list otwarty, Rada Wzajemnej Pomocy Gospodarczej, Układ Warszawski 	<ul style="list-style-type: none"> umie wskazać na mapie Poznań wyjaśnia, jak doszło do wystąpień w czerwcu 1956 r. oraz jakie były ich przebieg i konsekwencje 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje zjawiska świadczące o odwilży na ziemiach polskich charakteryzuje życie codzienne w czasach Gomułki 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia działania Gomułki 	XXXVIII 3) XXXIX 1), 2)
31.Konflikt państwa z Kościołem Zagadnienia: 1.czas odwilży i złagodzenie polityki wobec Kościoła katolickiego 2.zaostrenie kursu wobec Kościoła na początku lat 60. 3.pojednanie biskupów polskich i niemieckich 4.obchody Milenium w Polsce	<ul style="list-style-type: none"> zna daty: 1965 r., 1966 r. zna postać Stefana Wyszyńskiego 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie pojęcia: odwilż, Milenium, Tysiąclecie opisuje przejawy złagodzenia polityki antykościelnej w czasach odwilży 	<ul style="list-style-type: none"> omawia, na czym polegało zaostrenie polityki władz wobec Kościoła na początku lat 60. omawia rolę Kościoła w podtrzymywaniu u oporu przeciwko komunistycznej władzy w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje spór wokół obchodów Milenium państwa polskiego 	<ul style="list-style-type: none"> dostrzega znaczenie listu biskupów polskich do biskupów niemieckich dla pojednania polsko-niemieckiego po II wojnie światowej ocenia rolę Kościoła w podtrzymywaniu u oporu przeciwko 	XXXIX 4)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
					komunistycznej władzy w Polsce	
32. Bunt społeczny w latach 1968 i 1970 Zagadnienia: 1. wystąpienia studenckie i robotnicze za rządów Gomułki 2. upadek rządów Gomułki	<ul style="list-style-type: none"> zna daty: 1968 r., 1970 r. zna postaci: Zbigniew Godlewski, Edward Gierek, Stefan Kisielewski 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie pojęcie polityka antysyjonistyczna 	<ul style="list-style-type: none"> omawia przyczyny i skutki wystąpień z 1968 r. i 1970 r. 	<ul style="list-style-type: none"> dostrzega podobieństwa i różnice w przyczynach buntu studenckiego z 1968 r. i robotniczego z 1970 r. charakteryzuje konsekwencje tych wystąpień 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia rządy Gomułki 	XXXIX 3)
33. PRL pod rządami Edwarda Gierka Zagadnienia: 1. rozwój gospodarki w czasach Gierka i podłoże tego rozwoju 2. umocnienie władzy PZPR 3. otwarcie na Zachód i sukcesy sportowe Polski z lat 70. 4. wystąpienia robotnicze w 1976 r. i ich podłoże oraz skutki	<ul style="list-style-type: none"> zna datę 1976 r. zna postaci: Edward Gierek, Kazimierz Górski, Ryszard Szurkowski, Wojciech Fibak, Irena Szewińska, Mirosław Hermaszewski 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia zmiany, które nastąpiły w życiu codziennym Polaków w czasach rządów Gierka wyjaśnia, na czym opierała się polityka gospodarcza Polski za rządów Gierka opisuje sukcesy sportowe Polaków w okresie PRL 	<ul style="list-style-type: none"> omawia przyczyny i wymienia skutki wystąpień z 1976 r. opisuje rozwój gospodarczy PRL za czasów Gierka 	<ul style="list-style-type: none"> dostrzega podobieństwa i różnice w przyczynach buntów z 1956, 1968, 1970 i 1976 r. dostrzega długofalowe konsekwencje polityki gospodarczej Gierka 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje politykę Gierka i Gomułki ze szczególnym uwzględnieniem działań władzy wobec protestujących ocenia rządy Gierka 	XXXIX 1), 2), 3)
34. Narodziny opozycji politycznej Zagadnienia: 1. powstanie i działalność KOR	<ul style="list-style-type: none"> zna daty: 1978 r., 1979 r. zna postaci czołowych opozycjonistów 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie pojęcia: cenzura, bibuła, drugi obieg, KOR, WZZ omawia, w jaki sposób starano się 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia przykłady działań opozycji, które miały wesprzeć represjonowanych 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego tak istotne było złamanie monopolu wydawniczego państwa 	<ul style="list-style-type: none"> dostrzega znaczenie wyboru Polaka Karola Wojtyły na tron papieski 	XXXIX 5), 6)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
2. aktywizacja i działalność opozycji 3. represjonowanie opozycji 4. wybór Jana Pawła II	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady twórców ograniczanych przez cenzurę • wymienia metody, których SB używała do prześladowania opozycjonistów 	łamać monopol wydawniczy władzy	robotników, uczestników protestów w czerwcu 1976 r. • omawia twórczość pisarzy cenzurowanych	komunistycznego • charakteryzuje metody, których SB używała do prześladowania opozycjonistów		
35. Rewolucja Solidarności 1980–1981 Zagadnienia: 1. narodziny NSZZ „Solidarność” 2. gospodarka w kryzysie	<ul style="list-style-type: none"> • zna daty: 1980 r., 1981 r. • zna postaci: Lech Wałęsa, Wojciech Jaruzelski, Leonid Breżniew, Ryszard Kukliński 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcia: MKS, NSZZ „Solidarność”, porozumienia sierpniowe 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie miejscowości, w których doszło do podpisania porozumień między władzą a MKS-ami 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jakie miały konsekwencje porozumienia sierpniowe • charakteryzuje ruch społeczny „Solidarność” 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia wydarzenia 1980 i 1981 r. 	XXXIX 6), 7), 8)
36. Stan wojenny w Polsce Zagadnienia: 1. przyczyny wprowadzenia stanu wojennego 2. rodzaje represji stosowane przez władzę w okresie stanu wojennego 3. opór społeczny w okresie stanu wojennego	<ul style="list-style-type: none"> • zna daty: 13 grudnia 1981 r., 1983 r. • zna postaci: Wojciech Jaruzelski, Zbigniew Bujak, Władysław Frasyniuk, Bogdan Borusewicz, Jerzy Popiełuszko, Grzegorz Przemyk, Czesław Kiszczak • wymienia przykłady represji, jakie spadły na opozycję 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcia: internowanie, stan wojenny, sankcje gospodarcze, pacyfikacja • omawia przykłady represji, jakie spadły na opozycję w czasie stanu wojennego • omawia wydarzenia związane z pacyfikacją kopalni „Wujek” 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie Katowice • omawia najważniejsze ograniczenia praw obywatelskich wynikające z wprowadzenia na obszarze Polski stanu wojennego 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje najważniejsze ograniczenia praw obywatelskich wynikające z wprowadzenia na obszarze Polski stanu wojennego • charakteryzuje ruch społeczny „Solidarność” 	<ul style="list-style-type: none"> • dostrzega znaczenie wręczenia nagrody Nobla Lechowi Wałęsie w 1983 r. • ocenia, czy słusznie stan wojenny uważany jest za kontrowersyjne wydarzenie w historii Polski 	XL 1), 2)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
	w czasie stanu wojennego					
37.Lekcja powtórzeniowa. Polska Rzeczpospolita Ludowa Zagadnienie: czasy PRL	<ul style="list-style-type: none"> • zna daty: 1956 r., 1965 r., 1966 r., 1968 r., 1970 r., 1976 r., 1978 r., 1979 r., 1980 r., 13 grudnia 1981 r., 1983 r. • zna postaci: Stefan Wyszyński, Wiesław Gomułka, Józef Cyrankiewicz, Edward Ochab, Zbigniew Godlewski, Edward Gierek, Stefan Kisielewski, Kazimierz Górski, Ryszard Szurkowski, Wojciech Fibak, Irena Szewińska, Mirosław Hermaszewski, Lech Wałęsa, Anna Walentynowicz i inni czołowi opozycjoniści, Leonid Breżniew, Ryszard Kukliński, Jerzy Popiełuszko, Grzegorz Przemyk • wymienia zjawiska świadczące 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcia: odwilż, Milenium, Tysiąclecie, mała stabilizacja, poznański czerwiec, rehabilitacja, aparat partyjny, ZOMO, SB, list otwarty, Rada Wzajemnej Pomocy Gospodarczej, Układ Warszawski, cenzura, bibuła, drugi obieg, KOR, WZZ, MKS, NSZZ „Solidarność”, porozumienia sierpniowe, internowanie, stan wojenny, sankcje gospodarcze, pacyfikacja • opisuje przejawy złagodzenia polityki antykościelnej w czasach odwilży; • omawia, na czym polegało zaostrzenie polityki władz wobec Kościoła na początku lat 60. • omawia najważniejsze ograniczenia praw 	<ul style="list-style-type: none"> • umie wskazać na mapie Poznań, Katowice, Radom, Gdańsk, Szczecin i inne miejsca związane z protestami społecznymi z czasów PRL • wyjaśnia, na czym opierała się polityka gospodarcza Polski za rządów Gierka • wskazuje momenty zwrotne w dziejach PRL 	<ul style="list-style-type: none"> • dokonuje charakterystyki wystąpień społecznych w Polsce w latach 1956–1981 oraz omawia, jaki były ich przebieg i konsekwencje • charakteryzuje życie codzienne w czasach Gomułki i Gierka • charakteryzuje spór wokół obchodów Milenium państwa polskiego • charakteryzuje ruch społeczny „Solidarność” 	<ul style="list-style-type: none"> • dostrzega znaczenie listu biskupów polskich do biskupów niemieckich dla pojednania polsko-niemieckiego po II wojnie światowej, znaczenie wyboru Polaka Karola Wojtyły na tron papieski oraz wagę wręczenia nagrody Nobla Lechowi Wałęsie w 1983 r. • analizuje politykę Gierka, Gomułki i Jaruzelskiego ze szczególnym uwzględnieniem stosunku do protestujących • ocenia rolę Kościoła w podtrzymywaniu oporu przeciwko komunistycznej władzy w Polsce 	XXXVIII 3) XXXIX 1), 2), 3), 4), 5), 6), 7), 8) XL 1), 2)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
	<ul style="list-style-type: none"> o odwilży w Polsce wymienia przykłady działań opozycji i metody, których SB używała do prześladowania opozycjonistów wymienia główne obszary działalności NSZZ „Solidarność” 	obywatelskich wynikające z wprowadzenia na obszarze Polski stanu wojennego			<ul style="list-style-type: none"> ocenia, czy słusznie stan wojenny uważany jest za kontrowersyjne wydarzenie w historii Polski ocenia działania Gomułki, Gierka i Jaruzelskiego 	
Sprawdzian 5						
38.Kryzys wewnętrzny ZSRS Zagadnienia: 1.przyczyny kryzysu gospodarczego ZSRS 2.wojna w Afganistanie 3.wyścig zbrojeń 4.rządy Michaiła Gorbaczowa	<ul style="list-style-type: none"> zna daty: 1985 r., 1986 r. zna postaci: Leonid Breżniew, Michaił Gorbaczow, Ronald Reagan 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie pojęcia: mudżahedin, wyścig zbrojeń, głośność, pierestrojka wymienia przyczyny kryzysu gospodarczego w ZSRS na początku lat 80. 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie Czarnobyl omawia wydarzenia związane z katastrofą atomową w ZSRS i ich skutki wyjaśnia, czym był wyścig zbrojeń oraz wskazuje, kto i z jakich powodów go rozpoczął omawia, jakie konsekwencje dla ZSRS miał udział w konflikcie w Afganistanie 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje reformy przeprowadzone przez Gorbaczowa omawia sytuację gospodarczo-polityczną ZSRS w latach 80. 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje proces powolnego upadku ZSRS 	XXXVI 10)
39.Upadek PRL i narodziny III RP	<ul style="list-style-type: none"> zna daty: czerwiec 1989 r., 1990 r. 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie pojęcia: okrągły stół, wybory 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia główne postanowienia 	<ul style="list-style-type: none"> omawia wyniki i skutki wyborów 	<ul style="list-style-type: none"> dostrzega znaczenie 	XL 3)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
<p>Zagadnienia: 1.ostatnie lata PRL 2.okrągły stół 3.wybory parlamentarne w 1989 r. 4.rządy Tadeusza Mazowieckiego 5.narodziny III RP</p>	<ul style="list-style-type: none"> zna postaci: Ryszard Kaczorowski, Lech Wałęsa, Tadeusz Mazowiecki, Jacek Kuroń, Adam Michnik, Zbigniew Bujak, Władysław Frasyniuk, Aleksander Kwaśniewski, Leszek Miller 	<p>powszechne</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia okoliczności, które doprowadziły do rozpoczęcia rozmów przy okrągłym stole wymienia najważniejsze osoby biorące udział w obradach okrągłego stołu 	<p>podjęte podczas obrad okrągłego stołu</p> <ul style="list-style-type: none"> opisuje rządy Mazowieckiego 	<p>parlamentarnych w czerwcu 1989 r.</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje okoliczności, które doprowadziły do rozpoczęcia rozmów przy okrągłym stole 	<p>wydarzeń 1989 r. dla kształtowania III RP</p>	
<p>40.Jesień Narodów Zagadnienia: 1.kryzys w krajach bloku wschodniego 2.Jesień Narodów w Czechosłowacji, Niemczech, Rumunii i na Węgrzech 3.rozwiązanie Układu Warszawskiego i RWPG</p>	<ul style="list-style-type: none"> zna datę 1989 r. zna postaci: Václav Havel, Nicolae Ceausescu 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie pojęcia: Jesień Narodów, aksamitna rewolucja wymienia najważniejsze wydarzenia związane z okresem Jesieni Narodów 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, w jaki sposób zmiany w ZSRS wpłynęły na upadek rządów komunistycznych w krajach bloku wschodniego wskazuje na mapie kraje objęte wydarzeniami Jesieni Narodów omawia proces demokratyzacji na terenie Węgier, NRD, Czechosłowacji i Bułgarii opisuje wydarzenia związane z rewolucją w Rumunii 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje procesy dekomunizacyjne na obszarze Czechosłowacji, Niemiec, Rumunii i Węgier 	<ul style="list-style-type: none"> dostrzega symboliczne znaczenie upadku muru berlińskiego 	<p>XXXVI 11)</p>

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
<p>41.Rozpad ZSRS, Czechosłowacji i Jugosławii</p> <p>Zagadnienia: 1.Rozpad ZSRS i jego następstwa 2.rozpad Czechosłowacji 3.rozpad Jugosławii</p>	<ul style="list-style-type: none"> zna daty: 1991 r., 1992–1995 zna postać Michaiła Gorbaczowa 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie pojęcie aksamitnego rozwoju wymienia główne przyczyny, dla których doszło do zmian geopolitycznych na mapie Europy 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie nowo powstałe państwa opisuje okoliczności odzyskania niepodległości przez kraje bałtyckie omawia wydarzenia związane z rozpadem Jugosławii 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, jak doszło do powstania Wspólnoty Niepodległych Państw porównuje okoliczności rozpadu ZSRS, Czechosłowacji i Jugosławii 	<ul style="list-style-type: none"> dokonuje próby oceny zmian geopolitycznych na mapie Europy u schyłku XX w. oraz dostrzega szanse i zagrożenia z nich wynikające 	XXXVI 10), 11)
<p>42.III Rzeczpospolita</p> <p>Zagadnienia: 1.przemiany w życiu politycznym w Polsce w latach 90. i w pierwszej dekadzie XXI w. 2.Konstytucja RP z 1997 r. 3.wejście Polski do UE</p>	<ul style="list-style-type: none"> zna daty: 1990 r., 1991 r., 1997 r. zna postaci: Jan Olszewski, Aleksander Kwaśniewski, Lech Wałęsa, Hanna Suchocka, Bronisław Komorowski, Lech Kaczyński 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie pojęcia: lustracja, SLD, PSL, PiS, PO wymienia najważniejsze zmiany wprowadzone przez rząd Tadeusza Mazowieckiego 	<ul style="list-style-type: none"> omawia zmiany na polskiej scenie politycznej na początku lat 90. 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje przemiany ustrojowe w latach 1989–1997 charakteryzuje najważniejsze treści zawarte w Konstytucji III RP 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje przemiany obozu politycznego wywodzącego się z Solidarności 	XLI 1), 3)
<p>43.Przemiany gospodarczo-społeczne w Polsce po 1989 r.</p> <p>Zagadnienia: 1.reformy gospodarki III RP 2.koszty społeczne reform</p>	<ul style="list-style-type: none"> zna datę 1989 r. zna postaci: Leszek Balcerowicz, Wisława Szymborska, Andrzej Wajda, Roman Polański, 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie pojęcia: gospodarka rynkowa, restrukturyzacja, prywatyzacja, inflacja wyjaśnia, na czym polegał plan Balcerowicza 	<ul style="list-style-type: none"> omawia sytuację gospodarczą Polski w momencie przejęcia rządów przez gabinet Tadeusza 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje modele gospodarki polskiej przed i po 1989 r. charakteryzuje życie kulturalne III RP 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje, dlaczego Polska pod koniec XX w. wciąż znajdowała się na niższym poziomie 	XLI 1), 2), 3)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
3.życie kulturalne i edukacja w III RP	Krzysztof Kieślowski • podaje przykłady pozytywnych i negatywnych zmian w życiu Polaków po 1989 r.	• wskazuje trudności, jakie pojawiły się w trakcie realizacji planu Balcerowicza	Mazowieckiego • omawia przykłady pozytywnych i negatywnych zmian w życiu Polaków po 1989 r.		rozwoju gospodarczego niż kraje zachodnie	
44.Polska w NATO i Unii Europejskiej Zagadnienia: 1.kierunki polskiej polityki zagranicznej 2.znaczenie i konsekwencje opuszczenia ziem polskich przez Armię Rosyjską	• zna daty: 1999 r., 2004 r. • zna postaci: Jan Nowak-Jeziorański, Zbigniew Brzeziński • wymienia sąsiadów III RP	• rozumie pojęcia: Trójkąt Weimarski; Trójkąt Wyszehradzki, Grupa Wyszehradzka	• wskazuje na mapie sąsiadów III RP, członków Trójkąta Weimarskiego, Trójkąta Wyszehradzkiego i Grupy Wyszehradzkiej • omawia główne etapy integracji Polski ze strukturami NATO • omawia główne etapy integracji Polski z UE	• dostrzega znaczenie i konsekwencje opuszczenia Polski przez wojska rosyjskie • charakteryzuje stosunki Polski z nowymi sąsiadami	• ocenia politykę zagraniczną III RP	XLII 1), 2), 3)
45.Lekcja powtórzeniowa. Polska i świat na przełomie XX i XXI wieku Zagadnienia: 1.proces rozpadu ZSRS 2.przemiany społeczno-polityczne w Europie Środkowo-Wschodniej w latach 1989–1991	• zna daty: 1985 r., 1986 r., 1989 r., 1990 r., 1991 r., 1992 r., 1995 r., 1997 r., 1999 r., 2004 r. • zna postaci: Leonid Breżniew, Michaił Gorbaczow, Ronald Reagan, Václav	• rozumie pojęcia: mudżahedin, wyścig zbrojeń, głośność, pierestrojka, Jesień Narodów, aksamitna rewolucja, aksamitny rozwój, lustracja, gospodarka rynkowa, restrukturyzacja, prywatyzacja,	• wskazuje na mapie Czarnobyl, kraje objęte wydarzeniami Jesieni Narodów i nowo powstałe u schyłku XX w. państwa w Europie • omawia	• charakteryzuje przemiany społeczno-polityczne w Europie Środkowo-Wschodniej w latach 1989–1991 • charakteryzuje	• dostrzega znaczenie wydarzeń 1989 r. dla kształtowania III RP • analizuje proces powolnego upadku ZSRS • analizuje,	XXXVI 7), 10), 11) XL 3) XLI 1), 2), 3) XLII 1), 2), 3)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
3.narodziny III RP 4.miejsce Polski we współczesnym świecie	Havel, Nicolae Ceausescu, Ryszard Kaczorowski, Lech Wałęsa, Tadeusz Mazowiecki, Jacek Kuroń, Adam Michnik, Zbigniew Bujak, Władysław Frasyniuk, Aleksander Kwaśniewski, Leszek Miller, Jan Olszewski, Hanna Suchocka, Bronisław Komorowski, Lech Kaczyński, Leszek Balcerowicz, Wisława Szymborska, Andrzej Wajda, Roman Polański, Krzysztof Kieślowski, Jan Nowak-Jeziorański, Zbigniew Brzeziński	inflacja, okrągły stół, wybory powszechne, Trójkąt Weimarski; Trójkąt Wyszehradzki, Grupa Wyszehradzka, SLD, PSL, PiS, PO <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym był wyścig zbrojeń oraz wskazuje, kto i z jakich powodów go rozpoczął • wyjaśnia, w jaki sposób zmiany w ZSRS wpłynęły na upadek rządów komunistycznych w krajach bloku wschodniego 	wydarzenia związane z katastrofą atomową w ZSRS i ich skutki <ul style="list-style-type: none"> • omawia, jakie konsekwencje dla ZSRS miał udział w konflikcie w Afganistanie • omawia okoliczności, które doprowadziły do rozpoczęcia rozmów przy okrągłym stole • omawia wyniki i skutki wyborów parlamentarnych w czerwcu 1989 r. • omawia proces demokratyzacji na terenie Rumunii, Jugosławii, Węgier, NRD, Czechosłowacji, Bułgarii i krajów bałtyckich • omawia zmiany na polskiej scenie politycznej w latach 90. i na początku XXI w. • omawia główne etapy integracji Polski ze 	reformy przeprowadzone przez Gorbaczowa <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje przemiany gospodarcze w III RP i porównuje je z sytuacją panującą przed 1989 r. • charakteryzuje najważniejsze treści zawarte w Konstytucji III RP • charakteryzuje stosunki III RP z nowymi sąsiadami 	dlaczego Polska pod koniec XX w. wciąż znajdowała się na niższym poziomie rozwoju gospodarczego niż kraje zachodnie <ul style="list-style-type: none"> • ocenia politykę zagraniczną III RP 	

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
			strukturami NATO i UE			
	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia sąsiadów III RP • wymienia najważniejsze osoby biorące udział w obradach okrągłego stołu i główne postanowienia podjęte podczas obrad • wymienia przyczyny kryzysu gospodarczego w ZSRS na początku lat 80. 					
Sprawdzian 6						

